

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om markstationer och vissa radaranläggningar, lag om ändring av lagen om rymdverksamhet och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om markstationer och vissa radaranläggningar och att lagen om rymdverksamhet och lagen om verkställighet av böter ändras.

I lagen om markstationer och vissa radaranläggningar föreskrivs det om tillståndsplikt för anläggande av markstationer eller radaranläggningar och för markstations- och radarverksamhet. Tillståndsmyndighet är Transport- och kommunikationsverket. En förutsättning för tillstånd är i synnerhet att verksamheten är riskfri med tanke på den nationella säkerheten och att vissa tekniska säkerhetskrav uppfylls. För behandlingen av tillstånd ska utlåtande begäras av säkerhetsmyndigheterna. En verksamhetsutövare är skyldig att rapportera om sin verksamhet och sina kunder till tillståndsmyndigheten.

Dessutom föreslås det att lagen om rymdverksamhet ändras så att det till lagen fogas bestämmelser om bedrivande av satellitbaserad fjärranalys. Bedrivande av satellitbaserad fjärranalys kräver tillstånd. Tillståndsmyndighet är arbets- och näringsministeriet, som också är tillståndsmyndighet för rymdverksamhet. En förutsättning för tillstånd är i synnerhet att verksamheten är riskfri med tanke på den nationella säkerheten och att vissa tekniska säkerhetskrav uppfylls. För behandlingen av tillstånd ska utlåtande begäras av säkerhetsmyndigheterna. En verksamhetsutövare är skyldig att rapportera om sin verksamhet och sina kunder till tillståndsmyndigheten.

I lagen om verkställighet av böter föreslås en teknisk ändring till följd av verkställigheten av påföljdsavgiften.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3 Målsättning	15
4 Förslagen och deras konsekvenser	16
4.1 De viktigaste förslagen	16
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	17
5 Alternativa handlingsvägar	21
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	21
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	21
6 Remissvar	31
7 Specialmotivering	32
7.1 Lagen om markstationer och vissa radaranläggningar	32
7.2 Lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet	52
7.3 Lagen om verkställighet av böter	73
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	73
9 Ikraftträdande	74
10 Verkställighet och uppföljning	74
11 Förhållande till andra propositioner	75
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	76
12.1 Näringsfrihet	76
12.2 Skydd för privatlivet	78
12.3 Rättsskydd	83
12.4 Offentliga förvaltningsuppgifter	84
12.5 Påföljdsavgift	85
12.6 Bemyndigande att utfärda förordning och bemyndigande att utfärda föreskrifter	87
LAGFÖRSLAG	89
1. Lag om markstationer och vissa radaranläggningar	89
2. Lag om ändring av lagen om rymdverksamhet	97
3. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	106
BILAGA	108
PARALLELLTEXT	108
2. Lag om ändring av lagen om rymdverksamhet	108
3. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	124

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I och med att den finska rymdsektorn växer har det uppstått frågor som gäller den nationella och internationella säkerheten och som lagstiftningen i Finland i nuläget inte omfattar. Sådana frågor är mottagning, användning och förmedling av de fjärranalysdata som finska satelliter producerar samt användning av de markstationer som finns i Finland för mottagning och förmedling av data. Motsvarande frågor som gäller säkerhetsriskerna vid användning av data kan också hänföra sig till data som tagits emot med radaranläggningar och som är avsedda för forskningsbruk, men som kan innebära en risk för dubbel användning av data.

Ett rymdsystem kan anses bestå av rymdföremål, såsom satelliter, samt markstationer som betjänar dem. En satellit i omloppsbana producerar beroende på sitt användningsändamål till exempel sådana fjärranalysdata, lokaliseringssignaler eller uppgifter om datakommunikation som markstationerna på jordens yta tar emot.

Markstationerna kan delas in i mottagande och sändande markstationer samt i markstationer som både kan ta emot och sända data. En mottagande markstation tar emot data som sänds av en satellit när satelliten färdas över markstationen. I en mottagande markstation kan data som har sänds av en satellit sammanställas i lagringsmedier eller skickas vidare via till exempel bredbandsnät. En sändande markstation sänder däremot data till en satellit som färdas över stationen. Den information som sänds kan vara allmän datakommunikation, satelliters styrningsdata eller till exempel programuppdateringar för satelliter eller sådana programuppdateringar för andra system ovan jord som sänds via satelliter.

Förmedling och vidare användning av satellitbaserad fjärranalysdata kan vara förenad med olika utrikes- och säkerhetspolitiska risker, såsom förmedling av fjärranalysbilder till en aktör som eventuellt använder informationen i strid med Finlands eller vänligt sinnade staters intressen eller för terroristiska ändamål. Med dagens teknik är satellitbaserad fjärranalys möjlig med så stor noggrannhet och observationsfrekvens att till exempel beskrivning av objekt som är viktiga med tanke på den nationella säkerheten utgör egna risker. Den tekniska utvecklingen medför nya utmaningar också för Finlands territorialövervakningsförmåga. Som stat kan Finland inte förhindra sådan territorialövervakning, signalspaning eller observation av Finlands territorium som görs från rymden, men till vissa delar är det möjligt att minimera riskerna i anslutning till detta genom att övervaka den verksamhet som bedrivs av finländare eller från Finland. I utredningen ”Satelliittikaukokartoitustoiminnan valvonta Suomessa ja eräissä muissa valtioissa” (övervakning av satellitbaserad fjärranalysverksamhet i Finland och vissa andra stater) (3.6.2019) som utrikesministeriets enhet för exportkontroll lät göra 2019 samt i de förvaltningsövergripande diskussioner som förts utifrån utredningen har det ansetts att det nuvarande systemet, som baserar sig främst på författningar om exportkontroll och bestämmelser om rymdverksamhet, inte erbjuder lämpliga verktyg för en effektiv övervakning av satellitbaserad fjärranalys.

Det finns många nya möjligheter till affärsverksamhet och forskning i anslutning till satellitdata, och därför måste det hittas en balans mellan den nationella och internationella säkerheten och främjandet av affärsverksamhet och forskning. Av de 18 finska satelliter som har anmälts i det

nationella registret över rymdföremål¹ är 13 fjärranalyssatelliter som är avsedda för kommersiell användning och som ägs och opereras av ett privat företag och vars data säljs till både privata och offentliga kunder.

Med tanke på den verksamhet som gäller mottagning av satellitdata är Finlands nordliga läge gynnsamt i synnerhet för kommunikation med satelliter med så kallade polarbanor, det vill säga banor som går över polerna. Man känner till olika affärsmodeller för att i Finland anlägga markstationer som tar emot data som produceras av satelliter. Affärsverksamhet inom markstationsverksamhet kan omfatta till exempel en långvarig tjänst för en eller några satellitoperatörer, en markstationstjänst som samtidigt erbjuds flera, till och med tiotals satellitoperatörer för en kort tid eller sådant kommandolänkstöd (*Launch and Early Orbit Phase*, det vill säga fasen LEOP) i samband med uppskjutningen av en raket, som kan omfatta några timmar eller några dagar.

Markstationer kan utgöra en risk för den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen till följd av markstationens ägarskap och/eller den verksamhet som bedrivs där (mottagning, förmedling och användning av data). Även andra mottagande radiosystem där data tas emot i Finland kan medföra liknande risker. Som sådana radiomottagningssystem kan betraktas till exempel radarsystem där de data som producerats och tagits emot med systemen är förenade med risk för dubbel användning.

I Finland finns det i nuläget ingen lagstiftning som i sig uttryckligen reglerar mottagande radiosystem eller förmedling eller användning av mottagna data, och lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014, *kommunikationstjänstlagen*) eller lagen om rymdverksamhet (63/2018) innehåller inte heller bestämmelser om detta. Det finns inte heller någon EU-lagstiftning om detta.

1.2 Beredning

I de förvaltningsövergripande diskussioner som förts har det ansetts behövt att utveckla den nationella lagstiftningen så att den omfattar frågor som gäller mottagande markstationer samt användning och förmedling av satellitdata. Delegationen för rymdärenden rekommenderade vid sitt möte den 5 februari 2021 att ett lagstiftningsprojekt bör genomföras samt föreslog en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för att säkerställa sakkunskap om i synnerhet nationella och utrikespolitiska säkerhetsintressen och tekniska frågor.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 10 mars 2021 en arbetsgrupp med uppgift att bedöma behovet och omfattningen av nationell lagstiftning om mottagning, förmedling och användning av satellitdata samt att fastställa ramarna för förmedling och användning av data och information som producerats eller tagits emot av satelliter, markstationer, radaranläggningar eller andra verktyg. Arbetsgruppen hade också till uppgift att fastställa det behövliga tillstånds-, registrerings- eller tillsynsförfarande samt den eventuella tillstånds-, registrerings- eller tillsynsmyndigheten med beaktande av också de nuvarande tillståndsmyndigheternas uppgiftsområde och behörighet (tillstånd till rymdverksamhet, radiotillstånd, exportkontroll). Arbetsgruppen hade dessutom till uppgift att bereda ett förslag till ny lagstiftning om produktion, mottagning, förmedling och användning av satellitdata och motiveringar samt att utarbeta andra behövliga förslag till arbets- och näringsministeriet för beslutsfattandet. Arbetsgruppens ursprungliga mandattid var den 1 mars–31 december 2021 och mandattiden förlängdes till och med den 31 maj 2022.

¹ <https://tem.fi/sv/registret-over-rymdforemal>

Arbetsgruppen inrättades på så bred bas som möjligt genom att olika ministerier bjöds in att utse företrädare till arbetsgruppen så att ministerierna utöver sin egen medlem kan utse en medlem också från ett ämbetsverk inom sitt förvaltningsområde. I arbetsgruppen ingick företrädare för arbets- och näringsministeriet, kommunikationsministeriet, Business Finland, undervisnings- och kulturministeriet, Finlands Akademi, Transport- och kommunikationsverket, Meteorologiska institutet, försvarsministeriet, miljöministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, Skyddspolisen och Lantmäteriverket. Arbets- och näringsministeriets rymdteam ansvarade i praktiken för hur lagberedningen framskred. Det har rapporterats om arbetsgruppens arbete till delegationen för rymdärenden och dess relevanta beredningssektioner (sektionerna för fjärranalys, säkerhet, vetenskap, forskning och affärsverksamhet) så att deras synpunkter ska utgöra ett stöd för lagberedningen. Dessutom hörde arbetsgruppen i samband med sitt arbete företrädare för affärsverksamhet och forskning som sakkunniga. Vid arbetsgruppens hörande av företag hördes de finska företagen ICEYE Oy, Reaktor Space Lab Oy (nuvarande Kuva Space Ab) och Northbase Oy samt från forskningssidan företrädare för organisationen EISCAT Scientific Association.

Arbetsgruppens offentliga handlingar finns tillgängliga via arbets- och näringsministeriets projektansökan med identifieringskoden TEM017:00/2021.

Under beredningen av propositionen höll arbetsgruppens sekretariat möten med sakkunniga inom rymdrätt och fjärranalys från Europeiska rymdorganisationen (*ESA*) samt med sådana länder som har nationella bestämmelser om satellitbaserad fjärranalys eller markstationsverksamhet. Diskussioner fördes med företrädare för Norge, Sverige, Kanada, Förenta staterna, Frankrike, Tyskland och Japan.

Med stöd av de diskussioner som förts med sakkunniga från Ålands landskapsregering har man vid beredningen av propositionen bedömt att med avseende på behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet enligt självstyrelselagen för Åland hör satellitbaserad fjärranalys samt markstations- och radarverksamhet till rikets lagstiftningsbehörighet i enlighet med 27 § 40 och 42 punkten i självstyrelselagen, vilket även är fallet i fråga om rymdverksamhet och radiotillstånd. När det gäller markstationer och radaranläggningar förutsätter bedrivande av verksamhet på Åland vid behov tillstånd av landskapsregeringen för fastighetsförvärv, näringsverksamhet och rundradio- och televisionsverksamhet i enlighet med självstyrelselagen och landskapslagarna.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Finland har i nuläget ingen lagstiftning med stöd av vilken verksamhet som bedrivs med instrument för satellitbaserad fjärranalys, mottagande markstationer eller radaranläggningar, eller förmedling och användning av data och information som lagrats vid verksamheten är tillståndspliktig verksamhet som sådan. Det nuvarande systemet stöder sig närmast på författningarna om exportkontroll, bestämmelserna om rymdverksamhet samt kommunikationstjänstlagen, där det föreskrivs om tillståndsplikt för innehav och användning av radiosändare. Tillämpningsområdet för dessa omfattar inte sådana verksamhetsmodeller för mottagning, förmedling och användning av satellitdata som inte omfattas av regleringen, men som Finland har ett intresse som baserar sig på den nationella säkerheten samt utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter att övervaka och vid behov ingripa i.

Exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden och försvarsmateriel

Med produkter med dubbla användningsområden avses produkter som utöver för civilt bruk också kan användas för militära ändamål. Bestämmelserna om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden (Rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden) och lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) kräver att exporttillstånd söks i en situation där en finsk aktör avser exportera en produkt med dubbla användningsområden från Europeiska unionen till länder utanför unionen. I fråga om rymdverksamhet ska enligt förordningen som sådana produkter med dubbla användningsområden som omfattas av kontroll betraktas bland annat alla slags satelliter samt rymdfartygs nyttolaster av ett visst slag som behövs för fjärranalys (det vill säga utrustning som är fäst vid rymdplattformen och som utformats för att utföra en uppgift i rymden). Exporttillstånd krävs också för överföring utanför unionen av programvaror och kunnande som gäller rymdfarkoster och nyttolaster som omfattas av kontroll. Om uppskjutningen sker utanför Europeiska unionen, kräver exporten exporttillstånd av utrikesministeriet. I vissa situationer beviljas exporttillståndet av myndigheterna i ett annat land. I exporttillståndet kan det skrivas in till exempel villkor för fjärranalysverksamhet, men ett system som baserar sig på exportkontroll omfattar dock endast situationer där uppskjutningen sker utanför Europeiska unionen och där exporttillstånd söks uttryckligen i Finland. Systemet omfattar inte heller mottagning på finskt territorium av data och information som producerats av satelliter.

Lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) reglerar i enlighet med sitt namn exporten av produkter som räknas som försvarsmateriel. Som försvarsmateriel räknas i Finland produkter som omfattas av Europeiska unionens gemensamma militära förteckning. Dessa är produkter som är särskilt utformade för militär användning samt för dessa utformade komponenter, tilläggsanordningar, tillbehör, utrustning och system. Med försvarsmateriel avses också know-how och tillverkningsrätt som hänger samman med tillverkning av försvarsmateriel. Bland annat satelliter som är särskilt utformade eller modifierade för militär användning betraktas som försvarsmateriel.

Export, överföring och förmedling av försvarsmateriel från Finland till länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är tillståndspliktig verksamhet. Utanför finskt territorium får en finsk aktör förmedla försvarsmateriel endast med tillstånd som beviljats för förmedling. Också transitering genom Finland är tillståndspliktig, om exportören eller mottagaren eller båda är belägna utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I de flesta fall är försvarsministeriet tillståndsmyndighet. I vissa situationer avgörs tillståndsärendet av statsrådets allmänna sammanträde. Ett tillstånd för export, överföring, förmedling eller transitering av försvarsmateriel beviljas eller offentliggörs endast om det är förenligt med Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska linje och inte äventyrar Finlands säkerhet. Enligt statsrådets förordning om allmänna föresättningar för tillståndsprövning för export av försvarsmateriel (70/2020) utförs ingen utrikes- och säkerhetspolitisk prövning vid handläggningen av en tillståndsansökan, om den stat som tillståndet ska gälla för är en medlemsstat i Europeiska unionen, en stat som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller Australien, Förenade kungariket, Förenta staterna, Japan, Kanada, Nya Zeeland eller Schweiz.

Satelliter som tillhör privata utövare av rymdverksamhet som beviljats tillstånd i Finland eller de tjänster som producerats med dem har i princip inte utformats för militär användning utan för kommersiell verksamhet riktad till kundgrupper som inte begränsats på förhand. Slut användningen och slutanvändarna av information och data kan således inte alltid specificeras på förhand, men i princip riktas eller begränsas de inte till militär slutanvändning.

Inte heller kommersiell markstationsverksamhet baserar sig sannolikt enbart på överföring eller förmedling av produkter avsedda för militär användning, men från fall till fall kan tillståndsförfaranden som gäller försvarsmateriel tillämpas på markstationsverksamhet, om data eller information som överförs via en markstation riktas till militär användning och data eller information förmedlas utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Territorialövervakning

Enligt territorialövervakningslagen (755/2000) är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information, om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland. I territorialövervakningslagen avses med finskt territorium land- och vattenområdena innanför rikets land- och havsgränser samt innanför territorialhavets yttre gräns liksom även luftrummet över dem. Med tanke på de nationella och internationella bestämmelserna framgår det tydligt att rymden inte utgör någon stats territorium. Territorialövervakningslagen kan alltså tillämpas på farkoster och anordningar som rör sig på Finlands territorium och som används för fotografering eller bildupptagning, såsom på pseudosatelliter, det vill säga *High-Altitude Pseudo-Satellites (HAPS)* och på drönare, men inte på rymdföremål, såsom fjärranalyssatelliter.

Enligt 14 § i territorialövervakningslagen omfattar tillståndsplikten bland annat luftfart ovanför objekt och områden som är viktiga för statens ledning, försvaret, gränskontrollen, räddningsuppgifter eller beredskapen eller ovanför områden som är av riksintresse för att skydda miljön och på vilka luftfart har begränsats eller förbjudits genom förordning av statsrådet. Till de objekt där fotografering kräver tillstånd med stöd av 14 § i territorialövervakningslagen hör också fästningsområden, fort eller kasernområden, örlogshamnar eller militära flygplatser, försvarsmaktens depåer eller upplag, försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar samt försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar. Dessutom är undersökning av markens magnetfält på en flyghöjd som är lägre än 150 meter tillståndspliktig enligt 13 § i territorialövervakningslagen.

Med stöd av territorialövervakningslagen är det således möjligt att ingripa i fjärranalysverksamhet som bedrivs med flygplan eller andra luftfartyg, såsom flygfotografering och laserskanning, till den del dessa bedrivs ovanför ovannämnda objekt eller på en flyghöjd som är lägre än 150 meter. Fotografering som görs från rymden omfattas fastän den sker ovanför Finland dock inte av lagen. Det bör noteras att den nationella lagen inte på ett effektivt sätt kan ingripa i hurdan information om Finlands territorium som samlas in från rymden, om inte aktören i övrigt omfattas av Finlands jurisdiktion (till exempel en finsk medborgare). I nuläget finns det inga nationella bestämmelser som uttryckligen begränsar eller förbjuder en finsk satellitaktör att fotografera vissa objekt som finns på finskt territorium eller att i övrigt lagra information om dem från rymden. Ett ingripande i utländska aktörers fotografering som sker i rymden kräver därmed åtgärder på internationell nivå. Enligt till exempel radioreglementet för Internationella teleunionen ITU (*International Telecommunications Union*), som lyder under FN, är på vissa staters territorium (Algeriet, Bahrain, Egypten, Indonesien, Iran, Libanon, Saudiarabien och Tunisien), radarfotografering med breda frekvensband inte tillåten, om det inte kan avtalas särskilt om användningen av frekvenser.

I ITU:s radioreglemente har antalet frekvenser för den radarfotografering som sker via satelliter (*fjärranalyssatellittrafik*) begränsats inom vissa frekvensområden, om inte behovet av tilläggsfrekvenser kan motiveras. Denna begränsning av antalet frekvenser avseende frekvensband för

fjärranalyssatellittrafiken gäller också vid fotografering av Finlands territorium. Radioreglementet tar inte specifikt ställning till bildupptagningens skärpa och i praktiken kan man redan utan att använda de ovannämnda tilläggsfrekvenserna uppnå hög bildskärpa, som utöver av antalet frekvenser också påverkas väsentligt av utvecklingen av fotograferingstekniken. Således är det inte heller med hjälp av ITU:s radioreglemente möjligt att fullt ut tackla de risker som är förenade med satellitbaserad fjärranalys med tanke på territorialövervakningen.

Laghelheten fastighetsinnehav och områdesanvändning för att säkerställa den nationella säkerheten

En laghelhet som gäller fastighetsinnehav trädde i kraft den 1 januari 2020. Med beaktande av Finlands internationella förpliktelser föreskrevs det om en möjlighet för myndigheterna att bättre än i nuläget övervaka sådant fastighetsinnehav som är av betydelse med tanke på statens säkerhet, förebygga sådant fastighetsinnehav som kan utgöra en risk med tanke på den nationella säkerheten samt vid behov vidta åtgärder för att till staten lösa in områden som behövs med tanke på den nationella säkerheten. Samtidigt fogades det till markanvändnings- och bygglagen (132/1999) en bestämmelse (467/2019) där det fastställs att i planeringen av områdesanvändningen ska utvecklingsbehoven hos landets försvar, gränssäkerheten och gränsbevakningen, befolkningsskyddet och försörjningsberedskapen tillgodoses och att det ska säkerställas att verksamhetsförutsättningarna för de aktörer som svarar för dessa funktioner inte försämras.

Med stöd av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv (470/2019) är det möjligt att ingripa i sådan satellitbaserad markstationsverksamhet som äventyrar den nationella säkerheten och där projektet omfattar fastighetsköp och köparen är en aktör utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Med stöd av lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden (469/2019) är det möjligt att ingripa i alla sådana projekt som inbegriper fastighetsköp och där fastigheten finns inom en förköpszon som fastställts enligt den lagen.

Lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter för säkerställande av den nationella säkerheten (468/2019) möjliggör inlösen av vilken fastighet som helst och av särskilda rättigheter i en situation där en fastighet eller särskilda rättigheter utgör ett hot mot landets försvar, den territoriella integriteten, den inre säkerheten, ledningen av staten, gränssäkerheten, gränsbevakningen, försörjningsberedskapen, funktionen hos den infrastruktur som är nödvändig för samhället eller något annat med dessa jämförbart samhälleligt intresse. Om något av de allmänna behov som nämns ovan kräver det, kan det ministerium till vars ansvarsområde det hör att trygga ett intresse som avses ovan bevilja en myndighet eller en sammanslutning tillstånd att lösa in fast egendom eller en särskild rättighet. De bestämmelser som gäller inlösen av fast egendom ska också tillämpas på äganderätt till en byggnad eller konstruktion som finns på någon annans mark.

Övervakningen av fastighetsinnehav och planeringen av områdesanvändningen ger å ena sidan mycket begränsade och å andra sidan mycket icke flexibla möjligheter till satellitbaserad fjärranalys samt bekämpning av riskerna i anslutning till markstations- och radarverksamhet. Till exempel den verksamhet som finländare bedriver utomlands eller på internationella områden och mobila markstationer omfattas inte av laghelheten som gäller fastighetsinnehav. Dessutom ska ingripande i verksamhet som bedrivs på finskt territorium genom inlösningsrätt som avser fast egendom, konstruktioner eller byggnader betraktas som en jämförelsevis kraftig och dyr metod med beaktande av att enligt lag ska full ersättning som motsvarar egendomens högsta verkliga pris bestämmas för egendom som ska inlösas.

Tillsyn över utlänningars företagsköp

Syftet med lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012, nedan *företagsköpslagen*) är att övervaka och, när ett ytterst viktigt nationellt intresse kräver det, begränsa överföringen av inflytande i de företag som är föremål för tillsyn till utlänningar och utländska sammanslutningar och stiftelser. Ytterst viktigt nationellt intresse omfattar bland annat trygghet av det militära försvaret, samhällets vitala funktioner, den nationella säkerheten eller de utrikes- och säkerhetspolitiska målen.

Samhällets vitala funktioner är i allt högre grad beroende också av privata företag. Att till exempel företag som ansvarar för kritisk infrastruktur delvis övergår i utländskt ägande kan öka osäkerheten kring företagets förmåga att svara för sina åtaganden, särskilt i krissituationer. I undantagsfall kan utländska företagsköp också vara förenade med en främmande stats påverkansförsök eller hybridpåverkan.

Med stöd av företagsköpslagen som reviderades 2020 övervakar man systematiskt sådana utländska företagsköp som gäller företag som är kritiska med tanke på säkerheten. Om ett ytterst viktigt nationellt intresse kräver det, kan överföringen av inflytande till en utländsk ägare begränsas bland annat för att trygga sådan infrastruktur som är kritisk med tanke på samhällets vitala funktioner. I stället för att förbjuda ett företagsköp är ställande av villkor ett lindrigare sätt att säkerställa att ett ytterst viktigt nationellt intresse inte äventyras till följd av köpet. Förfarandena för övervakning av företagsköp utvecklas i ett myndighetssamarbete inom nätverket för företagsköp, där bland annat ett nytt gemensamt verktyg för riskbedömning nyligen har tagits i bruk. Företagsköpslagen kan anpassas också till snabba förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen. Bedömningen av företagsköp görs från fall till fall och är tidsberoende, det vill säga bedömningen görs utgående från den aktuella säkerhetspolitiska omgivningen. Lagen har visat sig fungera i praktiken och den övervakning som utförs med stöd av den kan vid behov riktas om och skärpas ytterligare när den säkerhetspolitiska omgivningen förändras. Företagsköpslagen har dock inte ansetts motsvara behoven av bestämmelser om markstationer och satellitbaserad fjärranalys. En eventuell tidigare bedömning av företagsköp beaktas dock vid bedömningen av förutsättningarna för beviljande av de tillstånd enligt lagen som nu föreslås.

Strafflagens bestämmelser om landsförräderibrott

I 12 kap. (578/1995) om landsförräderibrott i strafflagen (39/1889) finns det bestämmelser som i vissa situationer kan ha betydelse med tanke på fjärranalysverksamhet eller markstationsverksamhet. Verksamheten kan vara förenad med förfaranden som kan uppfylla rekvisitet för till exempel landsförräderi, spioneri, röjande av statshemlighet, olovlig underrättelseverksamhet eller upprätthållande av landsförrädisk förbindelse.

Till exempel enligt 12 kap. 5 § (578/1995) i strafflagen ska för spioneri dömas den som i avsikt att gynna en främmande stat eller skada Finland skaffar uppgifter om en sådan omständighet beträffande Finlands försvar eller annan beredskap för undantagsförhållanden, Finlands utrikesrelationer, statshushållning, utrikeshandel eller energiförsörjning eller om någon annan därmed jämförbar på Finlands säkerhet inverkan omständighet som, om den kommer till en främmande stats kännedom, kan skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi. För spioneri döms också den som för att gynna en främmande stat eller för att skada Finland förmedlar, lämnar, röjer eller offentliggör en uppgift som avses ovan.

För röjande av statshemlighet ska i enlighet med 12 kap. 7 § (578/1995) i strafflagen dömas den som obehörigen offentliggör, förmedlar, lämnar ut eller röjer eller för sådant ändamål obehörigen skaffar upplysningar om någon omständighet som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet har stadgats eller bestämts att hållas hemlig eller som enligt vad gärningsmannen vet är av en

sådan beskaffenhet att det är ägnat att allvarligt skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi om den röjs. Det är fråga om olovlig underrättelseverksamhet som avses i 12 kap. 9 § i strafflagen när en person som i avsikt att skada en främmande stat eller för att gynna en annan främmande stat skaffar upplysningar om en främmande stats försvar eller säkerhet eller om omständigheter med omedelbar inverkan på dem och därigenom skadar eller äventyrar Finlands utrikesrelationer.

Med undantag för kriminaliseringen av oaksamt röjande av statshemlighet enligt 12 kap. 8 § (578/1995) i strafflagen är de brott som avses i 12 kap. straffbara endast om de är avsiktliga. Således ska till exempel skaffande och utlämnande av en bild av Finlands kritiska infrastruktur eller data om placeringen av ett allierat lands trupper till en fientlig aktör vara straffbart som spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet endast om den aktör som skaffat eller lämnat ut upplysningarna uttryckligen har strävat efter att orsaka Finland skada eller åtminstone ansett detta vara en sannolik följd av sin verksamhet. Det är osannolikt att till exempel en aktör som lämnar ut fjärranalysupplysningar till vilken som helst betalande kund inom kommersiell verksamhet gör sig skyldig till ett avsiktligt landsförräderibrott, även om någon av dess kunder skaffar upplysningarna för ändamål som är ogynnsamma för Finland. En förutsättning för att rekvisitet för oaksamt röjande av statshemlighet ska uppfyllas är att det har stadgats eller bestämts särskilt att de upplysningar som lämnas ut ska hållas hemliga – det vill säga till skillnad från en avsiktlig gärning gäller kriminaliseringen inte upplysningar som enbart på grund av sin natur borde ha uppfattats som sådana. Eftersom kriminaliseringarna enligt 12 kap. i strafflagen främst gäller verksamhet som avsiktligt skadar Finlands intressen, täcker de endast en del av sådan fjärranalys- och markstationsverksamhet som kan vara förenad med betydande risker för Finlands säkerhet och utrikesrelationer.

EU:s sanktionsförordningar

Europeiska unionen kan vidta restriktiva åtgärder, det vill säga sanktioner, i situationer där den anser det vara behövt av vägande utrikes- och säkerhetspolitiska skäl, inbegripet för att skydda internationell fred, förhindra omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller bekämpa terrorism. Genom sanktioner kan exporten eller importen av vissa slags produkter eller tjänster eller affärstransaktioner med särskilt nämnda personer och sammanslutningar begränsas. EU:s sanktionsförordningar är i Finland direkt tillämplig rätt som även fjärranalysaktörerna ska iaktta som sådan.

Genom sanktionsförordningarna kan man i princip också uttryckligen begränsa utlämnandet av fjärranalysinformation till aktörer som Europeiska unionens råd anser handla i strid med dess intressen. Tills vidare finns det inga sådana uttryckliga bestämmelser. Utlämnande av fjärranalysinformation till en aktör som är föremål för sanktioner ska dock i allmänhet anses vara förbjudet som tillhandahållande av ekonomiska resurser. Enligt vissa sanktionsförordningar är det dessutom särskilt förbjudet att i anslutning till militär verksamhet direkt eller indirekt tillhandahålla, sälja, lämna eller överföra teknisk rådgivning, bistånd eller utbildning till en stat som är föremål för sanktioner. Att lämna fjärranalysinformation till en sådan stat uttryckligen som stöd för militär verksamhet kan anses vara förbjudet som tillhandahållande av ”tekniskt bistånd”.

Internationell rymd rätt och lagen om rymdverksamhet (tillstånd till rymdverksamhet)

Finland är part i fyra av FN:s internationella rymdavtal:

- 1) Fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, nedan *rymdfördraget* (*Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and other Celestial Bodies; Outer Space Treaty*); öppnat för undertecknande den 27 januari 1967 och trädde i kraft internationellt den 10 oktober 1967. Finland är part i fördraget (FördrS 56–57/1967).
- 2) Överenskommelsen rörande räddning och återsändande av rymdfarare och återsändande av föremål som utsänts i yttre rymden, nedan *räddningsöverenskommelsen* (*Agreement on the Rescue of Astronauts, the Return of Astronauts and the Return of Objects Launched into Outer Space*); öppnad för undertecknande den 22 april 1968 och trädde i kraft internationellt den 3 december 1968. Finland är part i överenskommelsen (FördrS 45 och 46/1970) och överenskommelsen har satts i kraft genom lagen om räddning och återsändande av rymdfarare och återsändande av föremål som utsänts i rymden (616/1970).
- 3) Konventionen om internationellt ansvar för skador som orsakas av rymdföremål, nedan *ansvarskonventionen* (*Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects; Liability Convention*); öppnad för undertecknande den 29 mars 1972 och trädde i kraft internationellt den 1 september 1972. Finland är part i konventionen (FördrS 8 och 9/1977).
- 4) Konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden, nedan *registreringskonventionen* (*Convention on Registration of Objects Launched into Outer Space; Registration Convention*); öppnad för undertecknande den 14 januari 1975 och trädde i kraft internationellt den 15 september 1976. Finland är part i konventionen (FördrS 9/2018).

Rymdverksamhet definieras inte i FN:s rymdavtal. I dem specificeras inte åtgärder som vidtas med satelliter eller andra rymdföremål, såsom positionsbestämnings- eller fjärranalyssatelliters verksamhet, utan det talas i dem allmänt om utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden och om verksamhet i yttre rymden och på himlakroppar. I centrum står ansvaret för rymdföremål, till vilka även avskjutningsanläggning/bäraket och delar av den klassificeras enligt artikel 1 i ansvarskonventionen och registreringskonventionen. Enligt artikel 6 i rymdfördraget bär fördragsslutande stater internationellt ansvar för sin nationella rymdverksamhet, antingen denna verksamhet äger rum i statlig eller icke-statlig regi, och för icke-statlig rymdverksamhet erfordras tillstånd och fortlöpande övervakning från vederbörande stats sida.

I Finland baserar sig tillståndsförfarandet för och övervakningen av rymdverksamheten på lagen om rymdverksamhet. I lagen om rymdverksamhet avses med verksamhetsutövare en fysisk eller juridisk person som bedriver eller har för avsikt att bedriva rymdverksamhet eller som faktiskt ansvarar för verksamheten, och denne ska på förhand ansöka om tillstånd till verksamheten av arbets- och näringsministeriet.

Begreppet rymdverksamhet har i lagen om rymdverksamhet definierats så att det motsvarar tillämpningsområdet för FN:s rymdavtal i enlighet med FN:s generalförsamlings resolution om nationell rymdlagstiftning (Resolution 68/74 of 2013: *Recommendations on National Legislation Relevant to the Peaceful Exploration and Use of Outer Space*), International Law Associations så kallade Sofia-modellag och den internationella jämförelse som gjordes när lagen om rymdverksamhet bereddes. I enlighet med den internationella linjen avses i lagen om rymdverksamhet med rymdverksamhet utsändande av ett rymdföremål i rymden, opererande av ett rymd-

föremål och annat bestämmande inflytande över det i rymden samt ett rymdföremåls återbördande och återvändande till jorden. Till exempel tillverkning av forskningsutrustning som finns i rymdföremål samt mottagning av data som utrustningen producerar har i förarbetena till lagen om rymdverksamhet lämnats utanför rymdverksamheten (RP 157/2017 rd, s. 38).

I centrum för lagen om rymdverksamhet står ansvaret för rymdföremål, och med rymdföremål avses i lagen ett föremål som är utsänt eller som avses bli utsänt i rymden, inbegripet delar av ett sådant föremål, och varje anläggning som har använts eller avses bli använd för att sända ut ett föremål i rymden, inbegripet delar av en sådan anläggning. Sådan infrastruktur eller utrustning ovan jord som hänför sig till rymdverksamhet, såsom markstationer och radaranläggningar, betraktas inte som rymdföremål och enbart opererande av dem inte som rymdverksamhet. Enbart tillverkning av ett fjärranalysinstrument som är avsett som nyttolast i en satellit eller opererande av ett sådant instrument ombord på en annan aktörs satellit är likaså inte tillståndspliktig rymdverksamhet. Lagens nuvarande tillämpningsområde omfattar således inte de aktörer som opererar eller producerar tjänster med utrustning ovan jord eller med utrustning som utgör nyttolast i ett rymdföremål utan att de har bestämmande inflytande över egna rymdföremål.

Utöver de internationella rymdavtalen har FN:s generalförsamling antagit flera principförklaringar och resolutioner. De är dock inte juridiskt bindande utan utgör rekommendationer. Viktiga av dessa är bland annat principerna för fjärranalys (Resolution 41/65 of 1986: *Principles Relating to Remote Sensing of the Earth from Outer Space*), där fjärranalys ("remote sensing") har definierats som observation av jordens yta från rymden i syfte att förbättra hanteringen av naturresurser, markanvändningen och miljöskyddet. Enligt principerna för fjärranalys ska fjärranalysverksamheten främja skyddet av jordens naturmiljö (princip 10) och skyddet av mänskligheten mot naturkatastrofer (princip 11).

Enligt FN:s principer för fjärranalys avses med fjärranalysverksamhet ("remote sensing activities") opererande av fjärranalyssystem, opererande av stationer som används för insamling och lagring av rådata som skaffats med fjärranalysensorer samt behandling och förmedling av bearbetade data. Fjärranalysverksamheten ska ligga i alla länders intresse och vara till nytta för alla länder med särskild fokus på utvecklingsländernas behov (princip 2). I fjärranalysverksamheten ska internationell rätt iakttas, inklusive rymdfördraget och ITU:s relevanta instrument (princip 3). Principerna för fjärranalys fäster uppmärksamhet också vid rättigheterna för de stater inom vars jurisdiktion de områden finns som observeras i samband med fjärranalysverksamheten (princip 4, 12 och 13). En stat som är föremål för observation ska till exempel till skäliga kostnader ha tillgång till data och information som producerats om dess område i samband med fjärranalysverksamheten (princip 12). Med stöd av artikel 6 i rymdfördraget konstateras det i princip 14 att de stater som opererar fjärranalyssatelliter har internationellt ansvar för verksamheten och ska se till att principerna för fjärranalys och reglerna i internationell rätt följs i verksamheten, oavsett om verksamheten bedrivs av statliga eller icke-statliga aktörer eller om verksamheten bedrivs som en del av en internationell organisation i vilken staten i fråga är medlem.

På samma sätt som FN:s övriga principförklaringar och resolutioner om rymden är inte heller principerna för fjärranalys juridiskt bindande och i Finland har FN:s principer för fjärranalys inte genomförts som sådana i den nationella lagstiftningen. I enlighet med lagen om rymdverksamhet gäller dock tillståndsplikten för rymdverksamhet förutom andra rymdföremål även fjärranalyssatelliter.

En förutsättning för att tillstånd till rymdverksamhet ska beviljas är bland annat verksamhetens säkerhet, det vill säga att verksamheten inte medför någon särskild fara för människor, egendom eller allmän säkerhet. Dessutom förutsätts det att rymdverksamheten inte strider mot nationella säkerhetsintressen, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikespolitiska intressen

och att ITU:s gällande regler iakttas i verksamheten. Enligt arbets- och näringsministeriets förordning om rymdverksamhet (74/2018, nedan *förordningen om rymdverksamhet*) ska verksamhetsutövaren för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av tillstånd lämna uppgifter i sin tillståndsansökan om bland annat planerade frekvenser och kommunikationssättet samt tekniska uppgifter om och planerade positioner för markstationerna. I enlighet med förordningen om rymdverksamhet ska tillståndsansökan även innehålla uppgifter om ändamålet med och användarna eller användargrupperna för de data som rymdföremålet förmedlar eller producerar samt om mätinstrumentens prestanda inbegripet fjärranalysmaterialets upplösningsförmåga, positioneringsprecision, frekvensband och kvalitet. Ett villkor för de tillstånd till rymdverksamhet som beviljats verksamhetsutövare som bedriver fjärranalysverksamhet har varit till exempel att internationella avtal, förbindelser och förpliktelser som är bindande för Finland ska beaktas vid försäljning, utlämnande och förmedling av data och information som produceras av satelliter. Ett villkor har också varit att data inte direkt eller indirekt lämnas ut till militära aktörer eller militär verksamhet i vissa länder eller för militärt bruk till ett land som är föremål för EU:s, FN:s eller OSSE:s vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot EU:s, FN:s eller OSSE:s sanktioner.

En utövare av rymdverksamhet, såsom en satellitoperatör, skiljer sig från en markstationsoperatör. Utöver eller i stället för en egen markstation kan utövare av rymdverksamhet använda till exempel kommersiella markstationstjänster, och de markstationer som utnyttjas i verksamheten kan finnas runt om i världen. Således har en satellitoperatör inte nödvändigtvis någon egen markstationsverksamhet. På motsvarande sätt kan en markstationsoperatör erbjuda enbart markstationstjänster utan att ha egen rymdverksamhet, det vill säga uppsändningsverksamhet eller ett eget rymdföremål i rymden.

Rymdverksamhet ska i princip betraktas som farlig verksamhet som är förenad med risker för betydande skador. I enlighet med FN:s internationella avtal har staten internationellt ansvar för rymdverksamhet samt skadeståndsansvar för de skador som rymdföremål orsakar. Detta innebär att när å ena sidan verksamhetsutövaren och å andra sidan tillstånds- och tillsynsmyndigheten säkerställer säkerheten i rymdverksamheten ska uppmärksamhet fästas vid helt andra omständigheter och helheter än vid behandlingen av orosmoment i anslutning till markstationsverksamhet. Till exempel den fara som orsakas av en misslyckad uppskjutning eller ett rymdföremål som kolliderar i sin omloppsbana skiljer sig från den risk som mottagande och överföring av data via markstationer kan medföra för den nationella säkerheten. Processen med tillstånd till rymdverksamhet förutsätter således en annan utredning och prövning än vad som är ändamålsenligt att kräva i den process som gäller markstationer.

Internationella teleunionens regler och lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (radiotillstånd)

Internationella teleunionen, ITU, är en specialorganisation som lyder under FN och som samordnar telekommunikationsnät och teletjänster internationellt. ITU har 193 medlemsstater och nästan 800 sektormedlemmar och associerade medlemmar. Verksamheten styrs av en konferens som sammanträder vart fjärde år, och där medlemsstaterna beslutar om organisationens riktlinjer, finansiering och strukturer.

ITU:s huvudsakliga uppgifter är standardisering av kommunikationsnät, administrering av radiofrekvenser och organisering av protokoll för telefontäten. I fråga om radiofrekvenser hör det till ITU:s uppgifter att dela upp och administrera radiofrekvensspektrum och satelliters banpositioner på global nivå. Den globala användningen av radiofrekvenser och användningsvillkoren regleras genom en överenskommelse mellan olika länders regeringar, ITU:s radioreglemente,

som uppdateras med 3–4 års mellanrum på världskonferensen för radiokommunikation (*World Radiocommunication Conference, WRC*). Det är nödvändigt att avtala internationellt om användningen av radiofrekvenser för att radiofrekvenserna, som är en begränsad och krympande resurs, ska kunna användas så effektivt som möjligt och för att olika radiosystem som fungerar med radiofrekvenser ska kunna fungera utan radiostörningar. De radiofrekvenser som används inom rymdverksamheten fortplantar sig till flera staters territorier, och för att radiostörningar ska kunna undvikas måste man komma överens om användningen av rymdverksamhetens radiofrekvenser på internationell nivå. De signaler som sänds från satellitsystemens markstationer fortplantar på motsvarande sätt till omgivningen, atmosfären och rymden, varvid även de kan orsaka radiostörningar utan en fungerande reglering och avtal om användningen av frekvenserna.

Transport- och kommunikationsverket svarar i Finland för den nationella planeringen av användningen av radiofrekvenser, inklusive för att på ITU-nivå, EU-nivå eller i enlighet med förfarandena enligt bilaterala avtal ingå internationella avtal om användning av frekvenser. Transport- och kommunikationsverket övervakar också användningen av frekvenser samt utreder och ingriper i störningar i radiokommunikationen. I fall där det förekommer internationella radiostörningar agerar Transport- och kommunikationsverket i enlighet med de förfaranden som anges i ITU:s radioreglemente och ITU:s stadga ("*Constitution*").

I 6 kap. i kommunikationstjänstlagen föreskrivs det om radiotillstånd, som i regel behövs för innehav och användning av radiosändare. Med radiosändare avses en anläggning eller en väsentlig del av den avsedd att sända radiofrekventa elektromagnetiska vågor för radiokommunikation eller för något annat ändamål. För innehav och användning av radiosändare krävs det i Finland enligt 39 § i den lagen radiotillstånd som beviljas av Transport- och kommunikationsverket. Radiotillstånd för innehav och användning av en radiosändare behövs inte, om radiosändaren används endast på en samfrekvens som Transport- och kommunikationsverket har fastställt för den och om dess överensstämmelse har säkerställts, det vill säga radiosändaren är befriad från tillståndsplikten. Radiomottagning förutsätter inte radiotillstånd enligt lagen. Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan av den som använder radiofrekvenser besluta om åtgärder för att skydda en fast radiomottagningsstation mot störningar, om beslutet kan fattas utan att andra som använder radiofrekvenserna orsakas oskäligen ekonomisk eller annan skada i förhållande till den nytta som uppnås genom skyddet. I skyddsbeslutet, som gäller högst tio år åt gången, kan det ställas villkor som gäller den skyddade stationens konstruktion, läge och användning. Beslutet kan återkallas eller beslutsvillkoren ändras, om de omständigheter som rådde när beslutet fattades väsentligt har förändrats.

Inom rymdsektorn används radiosändare i satelliter och på sändande markstationer som betjänar satelliter. I satelliter i omloppsbana används radiosändare bland annat i utrustning som utgör nyttolast samt i satelliternas kommandoanläggningar och styrkontakter. I samband med fjärranalysverksamhet kan radiosändare, till exempel olika radaranläggningar, användas för bilddiagnostik. Den upplösning som erhålls vid bilddiagnostik med radaranläggningar beror på omfattningen av det frekvensband som används. De signaler som förmedlas via radiofrekvenser utnyttjas också till exempel för att skapa lokaliseringssuppgifter för radionavigeringssatelliter, för datakommunikation och för att överföra styrdata eller kommandon antingen från jorden till rymden eller från rymden till jorden. Den information som sänds kan vara allmän datakommunikation, satelliters styrdata eller till exempel programuppdateringar för satelliter eller sådana programuppdateringar för andra system ovan jord som sänds via satelliter.

Innan radiotillstånd beviljas ska Transport- och kommunikationsverket i enlighet med ITU:s radioreglemente ansöka om godkännande för de frekvenser som är planerade att användas i

satellitsystemet. Genom ITU:s samordnings-, notifierings- och registreringsförfarande säkerställer Transport- och kommunikationsverket att de frekvenser som är planerade att användas i satellitsystemet inte orsakar störningar i andra radiosystem och att de är i linje med ITU:s radio-reglemente och användningen av de nationella frekvenserna. ITU-förfarandet behövs inte i de fall där regeringen i något annat land redan har avtalat om användningen av frekvenserna i satellitsystemet i fråga. I fråga om markstationer eller radaranläggningar som använder radiofrekvenser är avtalet om användningen av frekvenser vanligen begränsat till Finlands grannländer. Från fall till fall ska markstationer och radaranläggningar dock samordnas med grannländerna för att undvika radiostörningar. Med stöd av 97 § i kommunikationstjänstlagen förutsätter en finsk satellit som använder en radiosändare radiotillstånd som beviljats av Transport- och kommunikationsverket oberoende av om satelliten används på eller utanför finskt territorium. En satellitmarkstation förutsätter radiotillstånd som beviljats av Transport- och kommunikationsverket när markstationen finns på finskt territorium eller ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i Finland. Radiotillstånd behövs även om markstationen inte är i finsk ägo. Samma regel gäller för radaranläggningar som använder radiosändare.

Enligt 40 § 1 mom. i kommunikationstjänstlagen beviljas radiotillstånd av Transport- och kommunikationsverket. Om beviljandet av radiotillstånd uppenbart kan få följder för den nationella säkerheten, överförs tillståndsärendet från Transport- och kommunikationsverket till statsrådet för avgörande med stöd av 40 § 3 mom. i lagen.

Radiotillstånd ska beviljas om ansökan uppfyller de förutsättningar för beviljande av radiotillstånd som anges i lagen och det inte föreskrivs om hinder för beviljande av radiotillstånd. I 41 § i lagen föreskrivs det om förutsättningar för beviljande av radiotillstånd. Radiotillstånd ska beviljas, om 1) de söks för ett frekvensområde som i en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 95 § 1 mom. eller i en föreskrift som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 96 § 1 mom. har anvisats för sådan användning som avses i ansökan, 2) det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning eller reservering, 3) radiosändarens överensstämmelse med uppställda krav har säkerställts, och 4) det inte finns grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller med radiotillståndet förenade villkor som gäller radiokommunikation eller uppenbart äventyrar den nationella säkerheten.

Radiotillstånd beviljas för högst tio år åt gången. Transport- och kommunikationsverket kan förena ett radiotillstånd med villkor som behövs för en effektiv och ändamålsenlig användning av frekvenserna och för kommunikationsmarknadens effektivitet samt för förebyggande och avhjälpande av störningar i radiokommunikationen. Vid beviljande av radiotillstånd granskas inte innehållet i den information som sänds, och det kan i radiotillståndet inte bestämmas om innehållet eller ställs andra än sändningstekniska begränsningar eller villkor för sändningen

3 Målsättning

Satellitdata möjliggör både forskning och ny affärsverksamhet, och därför måste man hitta en balans mellan nationella och internationella säkerhetsintressen och främjandet av affärsverksamhet och forskning. Målet är att skapa en förutsägbar och juridiskt sett klar och tydlig verksamhetsmiljö för att främja konkurrenskraften och tillväxten inom branschen med beaktande av den snabba tekniska utvecklingen och teknikneutraliteten. Med tanke på den nationella säkerheten och de utrikes- och säkerhetspolitiska intressena är det viktigt att kunna kontrollera att för Finland önskade aktörer inte får tillgång till data eller information som skulle kunna användas i strid med Finlands intressen. Ändamålsenlig reglering och tillsynsmekanismer som stöder sig

på den sänder även en säkerhetspolitisk signal om att Finland agerar ansvarsfullt och är en tillförlitlig partner också när det gäller satellitbaserad fjärranalys samt markstations- och radarverksamhet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om markstationer och vissa radaranläggningar. Lagen ska tillämpas på den markstations- och radarverksamhet som hör till Finlands jurisdiktion. På finska myndigheters verksamhet ska lagen tillämpas i begränsad utsträckning.

I lagen föreslås det bestämmelser om tillståndsplikten för markstations- och radarverksamhet. För anläggande av markstationer eller radaranläggningar och för bedrivande av markstations- eller radarverksamhet behövs det tillstånd av Transport- och kommunikationsverket. Statsrådet avgör ett tillståndsärende när beviljandet av tillstånd uppenbarligen skulle påverka den nationella säkerheten. Tillstånd kan beviljas om de lagstadgade förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls. I synnerhet verksamhetens säkerhet ska säkerställas med tanke på riskerna i anslutning till data. En överföring av markstations- eller radarverksamhet ska vara möjlig endast inom en koncern och det kräver att en anmälan görs till tillståndsmyndigheten för att det ska kunna säkerställas att verksamheten även efter överföringen kan fortsätta i enlighet med lagen och tillståndsvillkoren. Ett tillstånd som beviljats för bedrivande av markstations- eller radarverksamhet kan ändras eller återkallas i sådana fall där förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte uppfylls eller lagen eller tillståndsvillkoren inte har iakttagits.

Transport- och kommunikationsverket utövar tillsyn över att den föreslagna lagen och de bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den iakttas. Tillsynsmetoderna är verksamhetsutövarens skyldighet att lämna uppgifter om ändringar i verksamheten, en årlig rapporteringsskyldighet samt Transport- och kommunikationsverkets rätt att få uppgifter på begäran. Tillsynen ska effektiviseras genom att det i lagen föreskrivs om Transport- och kommunikationsverkets rätt att meddela en anmärkning om förseelser eller försummelser som gäller verksamheten samt ålägga skyldigheter att avhjälpa fel eller försummelser. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Markstations- eller radarverksamhet som bedrivs utan tillstånd ska kunna avbrytas omedelbart. Transport- och kommunikationsverket kan också meddela ett interimistiskt beslut om avbrytande eller begränsning av verksamheten eller om andra behövliga interimistiska åtgärder, ifall markstations- eller radarverksamheten medför omedelbar fara för den nationella säkerheten eller försvaret.

Dessutom föreslås det i propositionen att lagen om rymdverksamhet ändras så att det till lagen fogas bestämmelser om satellitbaserad fjärranalys. I lagen ska det föreskrivas om satellitbaserad fjärranalys, vars faktiska bestämmande inflytande finns i Finland och där prestandan hos de anordningar eller den utrustning som används överskrider de gränsvärden som anges i statsrådets förordning. Till denna del ska uppmärksamhet fästas vid riskerna i anslutning till fjärranalysdata, och med tanke på dessa är bland annat anordningarnas eller utrustningens upplösningsförmåga, positioneringsprecision, frekvensband och kvalitet av betydelse samt hur ofta och snabbt man får en bild av en viss plats. På finska myndigheters verksamhet ska bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys tillämpas i begränsad utsträckning.

Enligt förslaget ska det i lagen om rymdverksamhet utöver om rymdverksamhet också föreskrivas om tillståndsplikt för satellitbaserad fjärranalys. En fjärranalysaktör ska ansöka om tillstånd hos arbets- och näringsministeriet. Tillstånd kan beviljas om de lagstadgade förutsättningarna

för beviljande av tillstånd uppfylls. Syftet med tillståndsplikten för satellitbaserad fjärranalys och tillståndsvillkoren är att hantera riskerna i anslutning till fjärranalysdata. Fjärranalysdata får lämnas ut endast till kunder som fjärranalysaktören identifierat och utfört kundkontroll på. Data får inte lämnas ut för militärt bruk till ett land som är föremål för EU:s eller FN:s vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot EU:s eller FN:s sanktioner. I lagen om rymdverksamhet ska det också föreskrivas om fjärranalysaktörens skyldighet att utan dröjsmål underrätta arbets- och näringsministeriet, om den har skäl att misstänka att data har hamnat i fel händer eller lämnats ut för oönskade ändamål. Dessutom ska fjärranalysaktören under de undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen vara skyldig att vid utlämnandet av data trygga företräde för behöriga finska myndigheter för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen.

Ett tillstånd som beviljats för satellitbaserad fjärranalys kan ändras eller återkallas i sådana fall där förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte uppfylls eller lagen eller tillståndsvillkoren inte har iakttagits. Arbets- och näringsministeriet ska övervaka att lagen om rymdverksamhet och de bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den iakttas vid satellitbaserad fjärranalys. På motsvarande sätt som i fråga om rymdverksamhet omfattar övervakningsmetoderna fjärranalysaktörens skyldighet att lämna information om ändringar i verksamheten, en årlig rapporteringsskyldighet, arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter på begäran och ministeriets inspektionsrätt. Övervakningen ska effektiviseras genom att det i lagen föreskrivs om påföljdsavgift för vissa förseelser eller försummelser som är uppsåtliga eller beror på grov oaktsamhet, vilket i propositionen har beaktats också som ett förslag om att 1 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) ska ändras på ett sätt som beaktar påföljdsavgiften enligt lagen om rymdverksamhet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska och administrativa konsekvenser för företagen och andra verksamhetsutövare

Rymdverksamhet har en allt större strategisk betydelse för samhällets funktion, den nationella säkerheten och beslutsfattandet inom olika förvaltningsområden. De bilder och mätuppgifter som tagits fram med satellitbaserad fjärranalys används bland annat i väderprognoser, atmosfärforskning, miljöuppföljning samt uppföljning av jord- och skogsbruket.

Såväl staters som företags intresse för och satsningar på rymdverksamhet har ökat under det senaste decenniet. Enligt Europeiska rymdorganisationen (ESA) är satellitbaserad fjärranalys fortfarande i huvudsak offentliga aktörers verksamhet, eftersom den offentliga sektorn har svarat för mer än 90 procent av de totala utgifterna för tillverkningen av fjärranalyssatelliter under det senaste decenniet. Den privata sektorn är dock livskraftig och dess andel av den satellitbaserade fjärranalysverksamheten väntas öka under detta decennium till följd av nya och effektiva sensorer, ny, ofta mindre teknik och nya tillverkningstekniker som sänker kostnaderna och samtidigt förbättrar förmågan att lösa problem. Dessutom ökar nya systemarkitekturer, såsom konstellationer av flera satelliter, avsevärt de lokala och tidsmässiga resolutionerna och främjar en bestående, uppdaterad observationsförmåga.

Inom den globala rymdekonomin uppgick 2021 de offentliga investeringarna i rymdverksamhet till 78,2 miljarder euro, varav Europas andel var 11,9 miljarder euro. Den privata sektorns investeringar uppgick till 13 miljarder euro, varav europeiska start ups andel var 611 miljoner euro enligt uppgifter från Europeiska institutet för rymdpolitik². Också Finland har fått ta del av

² <https://www.espi.or.at/reports/space-venture-europe-2021/> (20.8.2022)

investeringarna inom rymdsektorn, eftersom finska företag hade samlat in fjärde mest privata kapitalinvesteringar i Europa efter 2014, sammanlagt 160 miljoner euro.

Enligt en marknadsrapport från EU:s rymdprogrambyrå (EUSPA)³ uppgick 2021 den globala omsättningen för satellitbaserade fjärranalysdata och tjänster som baserar sig på dessa till 2,8 miljarder euro. Senast 2031 väntas marknadens storlek närma sig 5,5 miljarder euro. Amerikana och européerna har vardera en marknadsandel på cirka 40 procent. Marknaden för dataanalys styrs av européerna med en andel på över 50 procent.

I Finland bedriver i nuläget två företag kommersiell satellitbaserad fjärranalys med sina egna satelliter. De företag som bedriver rymdverksamhet har för sin egen satellit en markstation som tar emot data och sänder data till satelliten när den färdas över markstationen. I rymdverksamhet utnyttjas också sådana markstationstjänster som tillhandahålls av tredje parter. Markstationsaffärsverksamhet är en relativt ny form av affärsverksamhet och detta område av affärsverksamhet inbegriper inom den privata sektorn inga företag som endast får inkomster från markstationsverksamhet. Även några myndigheter bedriver markstationsverksamhet, liksom vissa universitet eller deras fristående inrättningar. Således omfattar båda lagarnas tillämpningsområde åtminstone i den inledande fasen endast ett litet antal verksamhetsutövare. Även i Finland finns det dock skäl att bereda sig på att antalet verksamhetsutövare ökar i och med att branschen utvecklas, när fler aktörer bedriver fjärranalysverksamhet eller anlägger en markstation i Finland för kommersiell användning eller myndighetsanvändning.

Eftersom verksamheten i Finland är tämligen obetydlig, är det svårt att göra en bedömning av regleringsbördans konsekvenser för företagen annat än genom att jämföra den med tillståndprocessen för rymdverksamhet. Med tanke på de aktörer som är kända i nuläget kan det anses att satellitbaserad fjärranalys kommer att bedrivas som en del av den egna rymdverksamheten. Enligt lagen om rymdverksamhet ska verksamhetsutövaren redan nu på förhand ansöka om tillstånd att bedriva rymdverksamhet hos arbets- och näringsministeriet. Dessutom är verksamhetsutövaren skyldig att lämna uppgifter om ändringar i verksamheten och tillståndet samt att lämna uppgifter för övervakningen. För att fullgöra dessa skyldigheter krävs det administrativt arbete av verksamhetsutövarna. Det kan bedömas att arbetsmängden inte kommer att öka avsevärt även om verksamhetsutövaren blir tvungen att ansöka om tillstånd och lämna uppgifter om sin fjärranalysverksamhet, eftersom det oftast är fråga om uppgifter som verksamhetsutövaren redan nu beskriver i sin ansökan om tillstånd till rymdverksamhet och i sin årsrapportering. Största delen av beredningen av tillståndsansökan är arbete som ett företag i vilket fall som helst utför vid ansökan om tillstånd till rymdverksamhet och radiotillstånd. En del av förutsättningarna för beviljande av tillstånd till satellitbaserad fjärranalys förutsätter dock en noggrannare beredning än vad företaget skulle göra utan kraven enligt den lag som föreslås i propositionen.

I regeringens proposition som gäller lagen om rymdverksamhet (RP 157/2017 rd) beräknade man att det tar cirka 1–2 veckor att förbereda ansökan om tillstånd till rymdverksamhet noggrant den första gången. Ansökan skulle beredas på sakkunnig- eller specialsakkunnignivå samt i mindre grad på biträdande nivå. I samband med lagberedningen har man beräknat att företagens lönekostnader kan uppgå till i genomsnitt cirka 1 500–3 000 euro per tillståndsansökan. Den årliga rapporteringen om verksamheten beräknades kräva en arbetsinsats på 1,5–3 dagar, inklusive utarbetande av rapporten och kommunikation med tillståndsmyndigheten. För företagen innebär detta kostnader på 500–1 000 euro per år. Dessutom kan det uppstå tillfälliga kostnader för företagen när de lämnar information om ändringar i verksamheten eller i uppgifterna i re-

³ https://www.euspa.europa.eu/sites/default/files/uploads/euspa_market_report_2022.pdf (20.8.2022)

gistret. Siffrorna ovan grundade sig på en kalkyl som upprättats av arbets- och näringsministeriet, och som gjordes i enlighet med principen en in, en ut, som tillämpas vid ministeriet. Utifrån de tillståndsbeslut som meddelats hittills kan det bedömas att företagens arbetsmängd i stor utsträckning överensstämmer med beräkningarna.

I tillståndsförfarandena för både satellitbaserad fjärranalys och markstationsverksamhet krävs det information om verksamhetens kunder. Informationen anses till stor del utgöra en del av affärsverksamhetens normala kundinformation som aktörerna samlar in och sparar redan på grund av verksamhetens karaktär till exempel för att ta ut avgifter för de tjänster eller produkter som de tillhandahåller. De krav på identifiering av kunder och kundkontroll som föreslås i propositionen ökar således inte i någon betydande grad företagens administrativa börda utan utgör normal omsorgsfull affärsverksamhet.

Med hjälp av arbets- och näringsministeriets räknare för beräkning av regleringsbördan har det uppskattats att processen med markstationstillstånd tar 1–2 arbetsdagar på företagets sakkunnignivå. Verksamhetsutövarens årliga utredning av den markstations- eller radarverksamhet som verksamhetsutövaren har bedrivit uppskattas omfatta allt från några timmar till en arbetsdag, om företagets kundregister är i skick.

Flera vardagar ska också reserveras för en eventuell myndighetsinspektion. Myndighetsinspektionen är dock inte regelbunden, utan den ska förrättas på ett riktat sätt eller om någon exceptionell verksamhet framkommer.

Utöver de administrativa kostnaderna orsakas verksamhetsutövarna direkta kostnader av tillståndsförfarandet i form av tillståndsavgifter. Det ska också tas ut en tillståndsavgift för tillståndsbehandling som gäller satellitbaserad fjärranalys samt markstations- och radarverksamhet.

Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna. Det föreslås inga tilläggsanslag i budgeten till följd av de extra uppgifterna.

De ändringar som görs i lagen om rymdverksamhet gäller satellitbaserad fjärranalys, som i propositionen har avskilts som ett separat delområde från den rymdverksamhet som avses i lagen och som är förenad med internationellrättsliga förpliktelser enligt FN:s rymdavtal, inklusive skadeståndsansvar för skador som orsakas av rymdföremål. Således påverkas regleringen av satellitbaserad fjärranalys inte av internationellt ansvar som på samma sätt som den rymdverksamhet som avses i lagen medför ekonomiska risker som staten ska administrera.

Konsekvenser för myndigheterna

Genom lagen om markstationer och vissa radaranläggningar ges Transport- och kommunikationsverket nya uppgifter, det vill säga att vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för markstations- och radarverksamhet. Uppgifterna har beröringspunkter med det förfarande för radiotillstånd som hör till verkets uppgifter.

Genom lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet ges också arbets- och näringsministeriet nya uppgifter, det vill säga att vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för satellitbaserad fjärranalys. Uppgifterna har samband med den uppgift som tillstånds- och tillsynsmyndighet för rymd-

verksamhet som ministeriet redan nu har. I förslaget har det beaktats att de finska fjärranalys-aktörer som är kända också är utövare av rymdverksamhet som bedriver satellitbaserad fjärranalys med sina egna satelliter. I sådana situationer kan båda tillstånden behandlas som en process. Utredningen av tekniska aspekter och informationssäkerhet medför dock sådana nya uppgifter i nuvarande tillstånds- och tillsynsprocesserna som kräver nytt kunnande och upprätthållande av kunnandet, inklusive uppföljning av den internationella och tekniska utvecklingen inom branschen. Behovet av sakkunskap gäller handläggningen av ansökningar och tillsynen över verksamheten samt anvisningar och rådgivning om tillstånds- och tillsynsförfarandena.

Lagförslagens administrativa konsekvenser och personalkonsekvenser gäller arbets- och näringsministeriet och Transport- och kommunikationsverket, vilka anvisas nya administrativa uppgifter i lagen. Enligt Transport- och kommunikationsverkets bedömning uppgår det behov av tilläggsresurser som de nya uppgifterna medför till minst ett årsverke. Arbets- och näringsministeriet bedömer att tillståndsförfarandet medför ett behov av tilläggsresurser på minst 0,3 årsverken. Dessutom förutsätter säkerhetsmyndigheternas, i synnerhet utrikesministeriets, försvarsministeriets och Skyddspolisens bedömningar av riskerna i anslutning till den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiken att det i organisationerna finns tillgängliga resurser. I övrigt ändras behörighetsförhållandena och de administrativa ansvaren mellan ministerierna inte.

Rättsregistercentralen bedömde i sitt utlåtande att den mängd extra personal som Rättsregistercentralen behöver till följd av de nya påföljdsavgifter som baserar sig på den föreslagna lagen uppgår till 0,1 årsverken. Bedömningen grundar sig på att markstationsverksamheten i Finland är jämförelsevis liten, vilket innebär att också antalet påförda påföljdsavgifter blir litet på årsnivå. Således kommer Rättsregistercentralen åtminstone i initialskedet att ta ut påföljdsavgifterna manuellt. Om det senare framgår att ett stort antal påföljdsavgifter påförs på årsnivå, måste ärendet bedömas på nytt. Under den fortsatta beredningen av lagen konstaterades det att påföljdsavgiften tas in i lagen om markstationer och vissa radaranläggningar först senare. Vid den fortsatta beredningen stannade man för att föreslå att lagen om rymdverksamhet ändras så att det i den tas in en möjlighet att påföra påföljdsavgift. Också i fråga om lagen om rymdverksamhet bedöms antalet påföljdsavgifter vara mycket litet, vilket innebär att bedömningen ovan av Rättsregistercentralens behov av årsverken är tillämplig även här.

De föreslagna lagarna ska tillämpas endast delvis på myndigheternas satellitbaserade fjärranalys eller markstations- eller radarverksamhet, med undantag för den kommersiella verksamhet som myndigheterna bedriver. Myndigheterna ska dock ha anmälningsskyldighet när det gäller den satellitbaserade fjärranalys eller markstations- eller radarverksamhet som de bedriver. Den arbetsmängd som anmälningsskyldigheten medför antas inte vara betydande. Om den satellitbaserade fjärranalys eller markstations- eller radarverksamhet som en myndighet bedriver dock är kommersiell verksamhet, ska bestämmelserna i lagen i fråga tillämpas på den fullt ut, vilket innebär att konsekvenserna för myndigheten i stor utsträckning motsvarar konsekvenserna för företagen.

I båda de föreslagna lagarna är en förutsättning för beviljande av tillstånd att verksamheten inte strider mot Finlands nationella säkerhet, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Både satellitbaserad fjärranalys och markstations- och radarverksamhet anses vara förenade med risker för att de data, signaler eller laserpulser som producerats med satelliter eller sänds eller tagits emot med markstationer eller radaranläggningar hamnar hos oönskade aktörer eller används på oönskat sätt. Genom att bedöma överensstämmelsen med den nationella och internationella säkerheten innan tillstånd beviljas kan sådana risker minimeras. På motsvarande sätt kan man genom tillsynen få reda på sådana ändringar i verksamheten eller i verksamhetens kundrelationer som kan medföra säkerhetsrisker.

Konsekvenser för miljön

De föreslagna lagarna har inga konsekvenser för miljön.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Hittills har riskerna i anslutning till satellitdata kunnat beaktas å ena sidan i tillståndprocesserna för rymdverksamhet och å andra sidan i exportkontrollen när en satellit skjuts upp utanför EU-området och exporttillstånd uttryckligen söks i Finland. Dessutom har den nationella säkerheten beaktats som en förutsättning för beviljande av de radiotillstånd som från och med den 1 januari 2021 krävs för radiosändare (sändande markstationer och radaranläggningar). Ett alternativ till tillsynen över användningen och utlämnandet av data är att även i fortsättningen stödja sig på endast de nämnda tillståndssystemen. Åtgärderna för att säkerställa verksamhetens säkerhet är då i fråga om en enskild tillståndsprozess en utredning som görs av hur tillståndssökanden hanterar riskerna i anslutning till data samt tillståndsvillkor som ställs från fall till fall.

Ett system som baserar sig på tillståndsprövning och tillståndsvillkor som ställs från fall till fall är problematiskt med tanke på förutsägbarheten i verksamhetsmiljön. Bristen på förutsägbarhet kan öka osäkerhetsfaktorerna i anslutning till inledandet av verksamheten och försvåra en långsiktig planering av verksamheten samt försvaga de finska aktörernas konkurrenskraft i förhållande till konkurrenter som omfattas av tydligare system. Dessutom blir myndigheternas möjligheter att reagera delvis begränsade i och med att den gällande regleringen är bristfällig vad gäller hurdan verksamhet man kan ingripa i med stöd av tillstånd till rymdverksamhet, exportkontroll och radiotillstånd. Den gällande regleringen och de brister som konstaterats i den vad gäller avvärjandet av riskerna i anslutning till data beskrivs närmare i avsnitt ”2 Nuläge och bedömning av nuläget”.

Aktörerna har också tillgång till olika metoder för så kallad egenkontroll eller självreglering. Med hjälp av dem kan aktörerna främja affärsverksamhet och forskning genom att visa att de är ansvarsfulla och pålitliga partner som också beaktar de konsekvenser och risker för utrikes- och säkerhetspolitiken som deras verksamhet är förenad med. När antalet aktörer och konkurrensen ökar kan man dock inte utgå från antagandet att alla enbart med stöd av självreglering kommer att agera på sätt som är godtagbara för Finland.

Att regleringen baserar sig på de nuvarande tillståndssystemen och aktörernas självreglering skulle innebära osäkerhet med tanke på Finlands säkerhetsintressen, vilket på grund av de ökande försvars- och säkerhetspolitiska kopplingarna vad gäller rymdsektorn inte kan anses vara en hållbar lösning. Det nuvarande systemet kan inte heller anses vara en motiverad lösning med tanke på en tydlig och förutsägbar verksamhetsmiljö. Att aktörernas rättigheter, skyldigheter och ansvar fastställs i lag anses förtydliga verksamheten inom rymdsektorn och de administrativa förfarandena, vilket främjar konkurrenskraften och tillväxten för industrin inom sektorn och en trygg verksamhetsmiljö samt möjligheterna att få nya aktörer och investeringar till Finland.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Endast få stater har speciallagar om satellitbaserad fjärranalys eller markstationsverksamhet. Förenta staterna, Kanada, Tyskland, Frankrike och Japan har uttryckliga bestämmelser om sa-

tellitbaserad fjärranalys. Norges allmänna lag om nationell säkerhet kan under vissa förutsättningar bli tillämplig på satellitbaserad fjärranalys eller markstationsverksamhet som bedrivs på det norska fastlandet. Norge har också fullgjort sina internationella förpliktelser enligt Antarktisfördraget och Svalbardtraktaten genom att föreskriva om tillståndsplikt för markstationer som är verksamma i dessa områden. Enligt en utredning som utrikesministeriets enhet för exportkontroll lät göra 2019 har Storbritannien och Spanien dessutom satellitbaserad fjärranalysverksamhet, och de nämnda staterna har försökt kontrollera riskerna i anslutning till denna verksamhet med stöd av lagstiftning om exportkontroll samt exporttillstånd.

Förenta staterna

I Förenta staterna krävs det tillstånd för satelliter och radiosändare av Förenta staternas teleförvaltningsverk (*Federal Communications Commission, FCC*). Dessutom behövs det för system för satellitbaserad fjärranalys som opereras av enskilda tillstånd av Förenta staternas federala organisation för forskning om väder och oceaner (*National Oceanic and Atmospheric Administration, NOAA*), som i denna uppgift är underställd Förenta staternas handelsdepartement (*Department of Commerce*).

För den reglering som gäller Förenta staternas satellitbaserade fjärranalysverksamhet (*15 CFR part 960 – Licensing of private remote sensing space systems*; trädde i kraft 2020) har man beaktat så kallade rideshare-missioner, det vill säga situationer där en satellit opereras av en annan aktör än en aktör som opererar ett fjärranalysinstrument som finns ombord på satelliten. Med ett privat system för satellitbaserad fjärranalys (*“private remote sensing space system”*) avses system som inte ägs av amerikanska ämbetsverk eller myndigheter och som inbegriper ett fjärranalysinstrument och tilläggskomponenter till stöd för dess opererande samt komponenter för mottagning och förbehandling av oförbättrade data som instrumentet producerar. Satellitbaserad fjärranalys anses höra till Förenta staternas jurisdiktion när fjärranalyssystemet opereras från Förenta staternas territorium eller när en amerikansk medborgare opererar fjärranalyssystemet. Markstationernas läge bestämmer inte huruvida verksamheten ska anses ske inom Förenta staternas territorium, utan av betydelse är var verksamhetens driftcentral (*“mission control center”*) finns. Med opererande (*“operate”*) avses den rätt att fatta beslut som hänför sig till fjärranalysinstrumentets verksamhet. Om flera aktörer är involverade i verksamheten, betraktas som operatören den aktör som har högst beslutanderätt i fråga om vilka oförbättrade data (*“unenhanced data”*) som samlas in med fjärranalysinstrumentet samt befogenhet att verkställa beslutet antingen direkt eller genom juridiska arrangemang med en tredje part, såsom ägaren till markstationen eller satellitplattformen.

I Förenta staterna bedöms kvaliteten på data med ett system som har tre nivåer (Tier 1–3) i enlighet med konkurrensen i hemlandet eller någon annanstans i världen i fråga om motsvarande data. Den tredje nivån (Tier 3) har det mest invecklade tillståndsförfarandet och gäller ett sådant system för satellitbaserad fjärranalys vars kapacitet att producera data är ny och saknar motstycke. Klassificeringen görs utifrån kvaliteten på obehandlade rådata eller primärdata (*“unenhanced data”*). Bedömningen av om verksamheten hör till den tredje nivån bygger på om motsvarande data redan finns tillgänglig. Den mer invecklade tillståndprocessen för den tredje nivån grundar sig på när det gäller nya, mera avancerade system har de amerikanska myndigheterna sannolikt ännu inte haft möjlighet att bedöma riskerna i anslutning till den nya kapaciteten och vidta åtgärder för att minimera riskerna. Fastställandet av en lämplig nivå och de tillståndsförfaranden som följer på detta är förvaltningsövergripande processer där tillståndsmyndigheten ska konsultera åtminstone försvarsdepartementet (*Department of Defense*) och utrikesdepartementet (*Department of State*).

På alla nivåer (*Tier 1–3*) är en förutsättning för att tillstånd ska beviljas att Förenta staternas nationella lagstiftning, tillstånd och Förenta staternas internationella förpliktelser iakttas och att fjärranalyssystemet opereras på ett sätt som inte äventyrar den nationella säkerheten samt beaktar internationella förpliktelser och politiken. Dessutom förutsätts det att operatören på begäran utan dröjsmål och på skäliga villkor tillhandahåller obehandlade rådata eller primärdata ("*unenhanced data*") till den stat från vars territorium data har samlats in, om inte detta är förbjudet enligt lag eller tillståndsvillkoren. En förutsättning är också att man när fjärranalysverksamheten avslutas tar hand om de satelliter som finns i rymden på ett tillräckligt sätt till exempel i enlighet med FCC:s tillståndsvillkor. Operatören ska inom sju dagar underrätta den behöriga myndigheten om uppskjutning och ibruktagande av systemets komponenter för att säkerställa att omloppsbanans parametrar och datainsamlingsegenskaperna motsvarar det beviljade tillståndet. Anmälningssplikten gäller också tagande ur bruk av komponenter som finns i omloppsbana och avvikelser som upptäckts i systemet samt operatörens insolvensförfaranden och upplösning. Operatören ska på förhand få ett godkännande av myndigheten för ändringar som väsentligt avviker från det beviljade tillståndet. Operatören ska också årligen försäkra sig om att förhållandena och omständigheterna vid den tidpunkt då tillståndet beviljades inte har förändrats väsentligt. Operatören ska samarbeta med tillsynsmyndigheterna, och myndigheterna har inspektionsrätt i fråga om vilken som helst komponent i fjärranalyssystemet. Operatörerna ska också avstå från att förmedla data eller därav härledda produkter från staten Israels territorium, om resolutionen överstiger det tröskelvärde som fastställts i Förenta staterna och som uppdateras med vissa intervaller.

Dessutom kan det av operatörer av system på nivå 2 och 3 tillfälligt krävas att de ska begränsa insamlingen av data och/eller förmedlingen av data under perioder då oron för den nationella säkerheten har ökat och när det är nödvändigt för att fullgöra internationella förpliktelser eller uppfylla utrikespolitiska intressen. Operatören ska vid alla tidpunkter kunna iakttä anvisningarna om begränsning av verksamheten, och dessa anvisningar inbegriper bland annat kryptering av signaler och åtgärder som gäller obehörigt tillträde till systemet. I Förenta staternas reglering har man fäst uppmärksamhet också vid fotografering av andra rymdföremål i omloppsbana, för vilket det krävs ett skriftligt samtycke av ägaren till rymdföremålet i fråga samt en förhandsanmälan till tillståndsmyndigheten, om bildens upplösning är 3 x 3 pixel eller bättre. Till tillstånd som gäller system och operatörer på nivå 3 kan det dessutom fogas tillståndsvillkor som behövs med tanke på den nationella säkerheten, internationella förpliktelser eller utrikespolitiken.

Kanada

Enligt den kanadensiska lagen om satellitbaserad fjärranalys (*Remote Sensing Space Systems Act*; antagen 2005) behövs det tillstånd för direkt och indirekt opererande av ett system för satellitbaserad fjärranalys. Tillståndsplikten gäller också verksamhet som bedrivs utanför Kanada, om verksamheten bedrivs av en kanadensisk medborgare, av en person som är permanent bosatt i Kanada, av en organisation som är etablerad i Kanada eller av en annan person med anknytning till fjärranalyssystemet som har en väsentlig koppling till Kanada. Tillståndsmyndighet är enheten för internationella ärenden (*Global Affairs Canada, GAC*) som är underställd Kanadas utrikesdepartement. I tillståndprocessen konsulterar GAC de myndigheter som svarar för den nationella säkerheten och den allmänna säkerheten samt den federala institution som svarar för vetenskap och innovations- och näringsverksamhet samt Kanadas rymdmyndighet.

Med system för satellitbaserad fjärranalys avses en eller flera fjärranalyssatelliter, verksamhetens driftcentral ("*mission control centre*") och andra lokaler eller anordningar som används för att operera fjärranalyssatelliter samt för att ta emot, lagra, hantera och förmedla de rådata som

satelliterna producerar. Med fjärranalyssatellit avses en satellit som med hjälp av elektromagnetiska vågor kan observera jorden och med rådata avses data från en fjärranalyssatellitens sensorer.

Tillståndsmyndigheten får bevilja tillstånd till satellitbaserad fjärranalys med beaktande av den nationella säkerheten, Kanadas försvar, de kanadensiska truppernas säkerhet samt Kanadas internationella relationer och internationella förpliktelser. En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att tillståndshavaren svarar för övervakningen av det system som beviljats tillstånd och de rådata och fjärranalysprodukter som producerats med systemet och att tillståndshavaren inte tillåter att andra personer vidtar åtgärder som gäller systemet till andra delar än vad det beviljade tillståndet täcker. Rådata eller sådana fjärranalysprodukter som ännu inte har förbättrats eller bearbetats för att skapa mervärde ska dessutom inom skälig tid och till skäliga priser göras tillgängliga för den stat från vars territorium data har samlats in, men endast inom de gränser som det beviljade tillståndet tillåter. Rådata får inte lämnas ut till andra aktörer än de som lagen och tillståndet tillåter. Tillståndet kan förenas med särskilda begränsningar eller krav vad gäller dem eller de grupper som använder data eller med ytterligare villkor vad gäller behandlingen och utlämnandet av data. Tillståndshavaren förutsätts också främja att de avtalsparter som tar emot dess data iakttar de avtal om rådata och fjärranalysprodukter som tillståndshavaren ingått med dem och som uppfyller förutsättningarna enligt lagen. Tillståndet kan också förenas med särskilda säkerhetskrav, till exempel i anslutning till användningen av behövliga åtgärder som gäller kryptering och informationssäkerhet. För beviljande av tillstånd ska tillståndsmyndigheten också godkänna en plan för bortskaffande av systemet för satellitbaserad fjärranalys samt dess rådata och fjärranalysprodukter, genom vilken bland annat skyddet av miljö, människor och egendom samt den allmänna säkerheten säkerställs.

Tillståndet kan tillfälligt avbrytas eller tillståndshavaren åläggas att begränsa verksamheten i fjärranalyssystemet eller avbryta den, om fortsatt opererande av systemet skulle vara skadlig med tanke på den nationella säkerheten, Kanadas försvar, de kanadensiska truppernas säkerhet eller Kanadas internationella relationer eller strida mot Kanadas internationella förpliktelser. Tillståndet kan också ändras eller vid behov återkallas helt och hållet. Med stöd av lagstiftningen i Kanada kan en tillståndshavare också åläggas att tillhandahålla vissa kanadensiska myndigheter vilka som helst tjänster som ett fjärranalyssystem producerar, om det anses vara behövligt med tanke på Kanadas internationella relationer eller internationella förpliktelser, Kanadas försvar eller de kanadensiska truppernas säkerhet, den allmänna säkerheten eller beredskapen för nödsituationer. I den kanadensiska lagen om satellitbaserad fjärranalys föreskrivs det också om rätten för myndigheter som utför tillstånds- och tillsynsuppgifter att förrätta inspektioner och få information.

Frankrike

I den franska lagen om rymdverksamhet (*LOI n° 2008-518 du 3 juin 2008 relative aux opérations spatiales*) ingår ett kapitel om rymddata (*TITRE VII: DONNÉES D'ORIGINE SPATIALE*), som består av tre paragrafer. Dessa gäller den primära aktören i fråga om rymddata ("*Exploitant primaire de données d'origine spatiale*"), med vilken avses en fysisk eller juridisk person som svarar för programmeringen av ett satellitsystem för observation av jorden eller en fysisk eller juridisk person som svarar för att ta emot data från observation av jorden.

Enligt lagen kräver den verksamhet i anslutning till insamling och mottagning av data som sker i Frankrike och som uppfyller de tekniska egenskaper som anges i en separat förordning att det görs en förhandsanmälan om verksamheten till den behöriga myndigheten. De tekniska egen-

skaper som avses i lagen hänför sig särskilt till upplösningen, positionsnoggrannheten, frekvensbanden och kvaliteten i fråga om sådana data och uppgifter från observation av jorden som satellitsystemet i fråga producerar.

Behörig myndighet i förfarandet för förhandsanmälan om verksamhet i anslutning till rymddata är generalsekretariatet för försvaret och den nationella säkerheten (*Secrétariat Général pour la Défense et la Sécurité Nationale, SGDSN*), som i sitt arbete konsulterar andra myndigheter, såsom de departement som svarar för förvaltningsområdena yttre förbindelser, försvar, näringsverksamhet och forskning. Enligt lagen ska myndigheten se till att den primära aktören i fråga om rymddata och dennes verksamhet inte skadar Frankrikes intressen, särskilt det nationella försvaret, de internationella relationerna och de internationella förpliktelserna. Myndigheten kan fastställa begränsningar som gäller verksamheten och som säkerställer att dessa intressen tryggas. För försummelse av skyldigheten att göra en förhandsanmälan och för underlåtenhet att iaktta de begränsningsåtgärder som myndigheten fastställt kan böter föreläggas till ett belopp av högst 200 000 euro.

I den genomförandeförordning (*Décret n° 2009-640 du 9 juin 2009 portant application des dispositions prévues au titre VII de la loi n° 2008-518 du 3 juin 2008 relative aux opérations spatiales*) som utfärdats med stöd av den franska lagen om rymdverksamhet föreskrivs det om de tekniska egenskaper som om de uppfyllas medför att rymddata anses vara data som ska övervakas. Förordningens aktualitet bedöms regelbundet. Enligt den förordningstext som gällde i juni 2021 gäller skyldigheten att göra förhandsanmälan följande:

- a) Data som fås med hjälp av sådana pankromatiska optiska sensorer vars upplösning i en satellit är högst två meter,
- b) Data som fås med hjälp av sådana multispektrala optiska sensorer vars upplösning i en satellit är högst åtta meter eller vars antal spektralband är minst tio,
- c) Data som fås med hjälp av sådana stereoskopiska optiska sensorer vars upplösning är högst tio meter eller vars höjdnoggrannhet är högst tio meter som ett relativt värde (15 meter som ett absolut värde),
- d) Data som fås med hjälp av sådana infrarödsensorer vars upplösning är högst fem meter,
- e) Data som fås med hjälp av sådana radarsensorer vars upplösning är mindre än tre meter,
- f) Data vars positioneringsprecision är mindre än tio meter (felmarginal med 90 procents säkerhet).

Enligt förordningen ska anmälan sändas till den behöriga myndigheten (SGDSN) minst två månader innan verksamheten inleds. För hantering av eventuell säkerhetsklassificerad information som avses i den franska lagen om försvar ska det fås ett bemyndigande innan förhandsanmälan sänds. Myndigheten kan begära kompletteringar av och ytterligare upplysningar om den förhandsanmälan den fått. I praktiken förs vid förfarandet med förhandsanmälan utöver förvaltningsinterna diskussioner också diskussioner med aktören. Myndigheten kan till exempel utreda om aktören har identifierat sina kunder och be att få en lista över identifierade kunder. Skyldigheten att göra förhandsanmälan gäller också alla ändringar som den primära aktören i fråga om rymddata planerar att göra i sina verksamhetssätt.

SGDSN kan fastställa åtgärder som begränsar den verksamhet som anmälts till den. Sådana kan vara till exempel tillfälligt avbrytande eller tillfällig senareläggning av förmedling av data som

gäller vissa geografiska områden eller tillfällig begränsning av den tekniska kvaliteten på förmedlade data som gäller vissa geografiska områden, eller permanent begränsning av den tekniska kvaliteten på förmedlade data som gäller vissa statliga områden eller geografisk begränsning av de områden som fotograferas. Tillfälliga avbrott och begränsningar kan vid behov förnyas. Myndigheten kan också meddela permanenta förbud som gäller programmering av satellitsystem för observation av jorden eller mottagning av data. Beslut om begränsning kan sekretessbeläggas i enlighet med bestämmelserna om skydd av sekretessbelagda uppgifter som har samband med den nationella säkerheten.

Tyskland

Det tillståndssystem som baserar sig på den tyska lagen om satellitbaserad fjärranalys (*Satellitendatensicherheitsgesetz – SatDSiG*; trädde i kraft 2007) är uppdelat i två delar. Enligt lagen krävs det tillstånd för opererande av ett avancerat fjärranalyssystem (*„Genehmigung“*) och ett eget tillstånd för förmedling av data (*„Zulassung“*). Lagen hör till Tysklands ekonomi- och energiministeriums förvaltningsområde och tillståndsmyndighet är det ämbetsverk som svarar för näringsverksamhet och exportkontroll, *BAFA (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle)*.

Med avancerat fjärranalyssystem avses ett system som finns i rymden, inklusive dess marksegment, vars sensorer ensamma eller tillsammans med andra sensorer kan producera data från jorden med ett särskilt högt datainnehåll (*„Daten mit besonders hohem Informationsgehalt“*). Med data avses signaler från ett fjärranalyssystems sensorer och alla därav härledda produkter. I princip lämpar sig bestämmelserna dock för förmedling av primärdata och i allmänhet inte för tjänster som baserar sig på förädling och vidareförsäljning av data. I en separat förordning *Satellitendatensicherheitsverordnung – SatDSiV*, (2008) föreskrivs det om de förutsättningar som ska uppfyllas för att det ska anses vara fråga om data med särskilt högt datainnehåll. De eventuella konsekvenserna av förmedlingen av sådana data med tanke på Tysklands säkerhetsintressen och internationella relationer ska beaktas. Datainnehållet definieras utifrån geometrisk upplösningsförmåga, spektral täckning, antalet spektralband och spektral upplösningsförmåga samt radiometrisk upplösningsförmåga och tidsmässig upplösningsförmåga. Definitionen påverkas också av sensorernas polarisation och signalens fas.

Den tyska lagen om satellitbaserad fjärranalys tillämpas på verksamhet där ett avancerat fjärranalyssystem opereras av en tysk medborgare eller av en person som omfattas av Tysklands jurisdiktion eller är belägen inom dess territorium eller när kommandona för styrningen av ett fjärranalyssystem sänds från Tysklands territorium. En operatör som omfattas av tillståndsplikten (*„Betreiber“*) är en person som på eget ansvar kontrollerar ett fjärranalyssystem. Tillstånd till opererande (*„Genehmigung“*) kan beviljas om operatören är pålitlig och styrningen av systemet samt sensorerna, sändandet av data från systemet till marksegmentet och förmedlingen av de data som systemet producerar är skyddade mot obehörig åtkomst, användning, modifiering och röjande av uppgifter på ett sätt som är tillräckligt och testat. Operatören ska låta göra en begränsad säkerhetsutredning av de personer som har tillträde till de anordningar och lokaler som används vid styrningen av fjärranalyssystemet samt till de anordningar och lokaler som används för mottagning, behandling och lagring av de data som systemet producerar.

Enligt den tyska lagen om satellitbaserad fjärranalys ska operatören i minst fem år arkivera de kommandon som getts systemet och sensorerna, krypteringsmetoderna och de koder som använts i verksamheten samt tidpunkten och rutterna för kommandokedjorna. I lagen föreskrivs det också om operatörens anmälningsskyldighet, som gäller bland annat ändringar i fråga om ansvarspersonerna eller ägarförhållandena i den organisation som bedriver verksamheten och

situationer där fjärranalyssystemet eller mottagningen av data är föremål för olovlig användning eller försök till det. Dessutom är operatören skyldig att lämna de uppgifter som myndigheten behöver för att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av den och myndigheten har inspektionsrätt i fråga om de lokaler som används vid fjärranalysverksamhet. Myndigheten kan också fastställa de åtgärder som är nödvändiga för att operatören ska kunna fullgöra sina skyldigheter i tillräcklig utsträckning. Det kan temporärt förbjudas att data sänds till ett marksegment eller en tillhandahållare av data som beviljats tillstånd eller bestämmas att verksamheten helt eller delvis ska överföras på någon annan på operatörens bekostnad.

I den tyska lagen om satellitbaserad fjärranalys avses med tillhandahållare av data (*„Datenanbieter“*) en person som förmedlar data som producerats av ett fjärranalyssystem, det vill säga lämnar ut data eller gör dem tillgängliga för tredje parter. Tillståndsplikten gäller primära utlämnare av data, det vill säga de som förmedlar data i den inledande fasen. Lagen tillämpas på behandling av data som utförs av en tysk medborgare, av en person som omfattas av Tysklands jurisdiktion eller av en person som är belägen i dess territorium eller när förmedlingen av data i den första fasen sker från Tysklands territorium. Den som tillhandahåller data behöver tillstånd för att förmedla data (*„Zulassung“*). Förutsättningarna för beviljande av tillstånd är likadana som i tillståndet för opererande: tillförlitligheten hos den som tillhandahåller data, de åtgärder som behövs för att förhindra olovlig användning av, obehörigt tillträde till och röjande av uppgifter samt begränsad säkerhetsutredning av personer som har tillträde till de anordningar och lokaler som används i verksamheten. Också den som tillhandahåller data är skyldig att anmäla och lämna uppgifter om verksamheten, och myndigheten har rätt att förrätta inspektioner av verksamheten. Dessutom kan myndigheten ålägga den som tillhandahåller data att vidta åtgärder för att säkerställa att skyldigheterna uppfylls, såsom kräva att förmedlingen av data omarbetas så att den motsvarar den senaste utvecklingsnivån eller temporärt förbjuda förmedling av data.

Den som tillhandahåller data ska utföra en sensitivitetsskontroll av begäran om data som den mottagit (*„Sensitivitätsprüfung“*). Enligt BAFA:s företrädare är det fråga om en automatiserad process som baserar sig på algoritmer och som således inte kräver att den som tillhandahåller data fattar besvärliga beslut eller drar upp gränser för huruvida det är fråga om en begäran om data som kan betraktas som sensitiv eller det inte är fråga om en sådan begäran. Enligt den tyska lagen om satellitbaserad fjärranalys är en begäran sensitiv, om data med tanke på sitt datainnehåll, det objekt eller område som observeras och tidsfördröjningen för lämnande av uppgifterna enligt begäran om data samt det marksegment som tar emot data bedömt som en helhet är sådana att de kan skada Tysklands säkerhetsintressen eller internationella relationer. Också omständigheter som gäller den som begär uppgifter beaktas. Enligt lagen ska den som tillhandahåller data identifiera den som begär uppgifter och de personer som avses få tillgång till data. I en separat förordning *Satellitendatensicherheitsverordnung – SatDSiV*, 2008) preciseras de förutsättningar på basis av vilka en begäran ska anses vara sensitiv. Utöver tekniska aspekter inbegriper dessa även huruvida data förmedlas till ett marksegment som är beläget inom de staters territorium som räknas upp i bilagan till förordningen (bland annat Armenien, Nordkorea, Irak, Iran, Libanon, Rwanda, Somalia, Sudan, Syrien), om inte marksegmentet opereras av en medlemsstat i NATO eller Europeiska unionen, Australien, Japan, Nya Zeeland eller Schweiz. Om det som ett resultat av sensitivitetsskontrollen framgår att begäran om data är sensitiv, måste tillstånd inhämtas för att begäran ska kunna tillgodoses. Tillståndsförfarandet är en förvaltningsövergripande process, där säkerhetsmyndigheten har en betydande roll. Begäran om data ska arkiveras för minst fem år från den tidpunkt då data förmedlades. Myndigheten har rätt att granska uppgifterna.

Japan

Enligt Japans lag om hantering av satellitbaserad fjärranalysdata (*Act on Ensuring Appropriate Handling of Satellite Remote Sensing Data*; Act No. 77 of November 16, 2016) är användningen av instrument för satellitbaserad fjärranalys ("Use of Satellite Remote Sensing Instruments") tillståndspliktig när man för kontrollen av dem använder en markstation som finns i Japan. Med instrument för satellitbaserad fjärranalys avses sådan utrustning ombord på satelliter som observera objekt på jordytan, i vatten eller i luften och som lagrar uppgifter om dem och sänder dem till jorden. Tillstånd söks hos statsministern med en skriftlig ansökan, och i ansökan ska anges bland annat fjärranalysinstrumentens typ, struktur och kapacitet, satellitens omloppsbana, läget, strukturen och kapaciteten hos den kontrollerande markstationen och andra markstationer (inklusive mottagande markstationer) samt metoderna för administrering av dessa och data från satellitbaserad fjärranalys. Om det sker andra än obetydliga förändringar i den tilltänkta verksamheten eller i de uppgifter som lämnats i tillståndsansökan, ska verksamhetsutövaren ansöka om tillstånd med de förändrade uppgifterna eller i enlighet med de förändrade förhållandena. Även flyttning av verksamheten kräver tillstånd av statsministern.

Enligt den japanska lagen kan tillstånd inte beviljas en person som har brutit mot lagen i fråga eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller mot annan lagstiftning i Japan i fråga om ett beteende som är ägnat att äventyra internationell fred och säkerhet eller mot motsvarande lagstiftning i en annan stat och som har dömts till böter eller strängare straff och det har förflutit mindre än fem år sedan straffet avtjänades. Tillstånd kan inte heller beviljas en person, vars tillstånd eller certifiering som beviljats med stöd av japansk lag har återkallats och det förflutit mindre än tre år sedan återkallelsen eller en person som varit föremål för tvångsmedel eller påföljder enligt lagstiftningen om bekämpning av terrorism eller liknande eller en person som har klassificerats som internationell terrorist. Dessutom beviljas tillstånd inte en person som i Japan eller utomlands anses vara en omyndig vuxen.

Enligt den japanska lagen är en förutsättning för beviljande av tillstånd att användningen av instrument för satellitbaserad fjärranalys inte äventyrar internationell fred och säkerhet. Ett ytterligare krav är behövliga åtgärder för att förhindra att andra personer än sökanden kan använda sig av instrumenten för satellitbaserad fjärranalys. Likaså krävs det behövliga åtgärder för att förhindra att privata eller känsliga uppgifter avslöjas och för att förhindra att data från satellitbaserad fjärranalys försvinner eller skadas samt andra behövliga och ändamålsenliga åtgärder som hänför sig till verksamhetens säkerhetssystem. Dessutom förutsätts det att sökanden har kapacitet att genomföra lämpliga säkerhetsarrangemang och åtgärder för att förhindra att obehöriga personer får tillträde till systemet för satellitbaserad fjärranalys och de utrymmen som används vid opererandet av systemet.

Enligt den japanska lagen får den som använder fjärranalysinstrument inte för mottagning av data som instrumenten skickar använda andra markstationer än de som omfattas av ett tillstånd som beviljats med stöd av lagen i fråga och som förvaltas av den som använder fjärranalysinstrumenten eller en bestämd organisation som behandlar data eller en person som certifierats med stöd av lag. Den certifiering som beviljats av statsministern intygar att personen har ansetts ha den kapacitet som behövs för behörig behandling av data från satellitbaserad fjärranalys. Hindren för beviljande av certifiering är desamma som i fråga om tillstånd som beviljas användare av fjärranalysinstrument. I den japanska lagen finns det bestämmelser om återkallelse av tillstånd eller certifiering, till exempel om tillståndet eller certifieringen har beviljats på felaktiga grunder eller om lagen eller tillståndsvillkoren har överträtts. Lagen innehåller också straffbestämmelser om överträdelser samt bestämmelser om myndigheternas granskningsrätt. Dessutom finns det i lagen bestämmelser om möjligheten att bestämma att förmedlingen av data ska

avbrytas eller begränsas, om det finns grundad anledning att misstänka att förmedlingen av data äventyrar internationell fred och säkerhet.

Norge

För markstationer som finns på det norska fastlandet gäller lagen om elektronisk kommunikation (*Lov om elektronisk kommunikasjon*; trädde i kraft 2003), som innehåller bestämmelser om användningen av frekvenser. Detta gäller dock endast sändande markstationer. Dessutom finns det i Norge nationell reglering som gäller markstationer som är belägna på Spetsbergen och i Antarktis, och enligt den är inrättande av en markstation i ovannämnda områden samt överföring av uppgifter från varje satellit med vilken man kommunicerar tillståndspliktig verksamhet.

Genom regleringen och det tillståndsförfarande som baserar sig på den strävar Norge efter att säkerställa att dess internationella förpliktelser iakttas i enlighet med Antarktisfördraget (*Antarctic Treaty*) och den internationella Svalbardtraktaten (*Svalbard Treaty*). Enligt artikel I i Antarktisfördraget ska Antarktis användas endast för fredliga ändamål och bland annat all militär verksamhet, såsom att inrätta militärbaser och befästningar, att ordna krigsövningar och att utföra vapenprov av alla slag, är förbjuden. Områden enligt den internationella Svalbardtraktaten får aldrig användas för krigsändamål (artikel 9). I enlighet med detta är det inte tillåtet för markstationer som är belägna på dessa områden att kommunicera med militära satelliter.

I Norge finns det ingen särskild reglering som gäller fjärranalysverksamhet, men den allmänna lagen om nationell säkerhet (*Lov om nasjonal sikkerhet*; trädde i kraft 2019) kan tillämpas på fjärranalysverksamhet eller markstationsverksamhet som bedrivs i Norge. Syftet med lagen är bland annat att skydda Norges suveränitet, territoriella integritet och demokratiska regeringssystem samt andra nationella säkerhetsintressen och att förebygga, upptäcka och avvärja verksamhet som orsakar säkerhetshot. Lagen möjliggör åtgärder för att förhindra eller ingripa i verksamhet som utgör ett säkerhetshot, men tröskeln för tillämpning är hög i och med att det förutsätts att det föreligger en betydande risk för den nationella eller internationella säkerheten.

Enligt den norska lagen om nationell säkerhet har den nationella säkerhetsmyndigheten tillsynsansvaret antingen ensam eller tillsammans med det behöriga departementet. Tillsynsmyndigheten har inspektionsrätt i ett sådant företags lokaler, uppgifter och system som omfattas av lagens tillämpningsområde. Företagen är skyldiga att vidta åtgärder för att förhindra verksamhet som utgör ett säkerhetshot eller för att minimera de därmed anslutna riskerna, inbegripet lämpliga krypteringsmetoder, säkerhetsåtgärder, riskbedömningar och säkerhetsutredningar. Verksamhetsutövarens skyldighet att lämna uppgifter omfattar att informera om upptäckta eller misstänkta säkerhetshot samt allvarliga överträdelser av säkerhetsåtgärder eller säkerhetskrav. Också företagsköp övervakas med stöd av lagen om nationell säkerhet. Om ett företagsköp utgör en betydande risk för den nationella säkerheten, kan det förbjudas eller förenas med villkor.

Sverige

I Sverige finns det ingen särskild reglering som gäller fjärranalysverksamhet eller markstationer och radaranläggningar, och dessa har inte heller beaktats i kommittébetänkandet från 2021 om ändring av lagen om rymdverksamhet. Bestämmelser om radiotillstånd finns i *lagen om elektronisk kommunikation*, men i fråga om markstationer gäller lagen endast sändande markstationer på samma sätt som i lagstiftningen i Finland. I vissa situationer kan också *lagen om utländska investeringar* eller *säkerhetsskyddslagen* tillämpas på verksamheten, men inget egentligt tillståndsförfarande eller andra skyldigheter har i lagstiftningen ålagts satellitbaserad fjärranalys eller markstationsverksamhet.

I Sverige bedrivs markstationsverksamhet av det statligt ägda bolaget Swedish Space Corporation. Bolaget erbjuder markstationstjänster för satellitoperatörer runt om i världen och har markstationer inte bara i Sverige utan också i flera andra länder. Enligt bolagets ägarstyrningsbestämmelse ska bolaget i sin verksamhet beakta de utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska verkningar som gäller rymdverksamhet. Bolaget ska således i sin verksamhet och sina kundrelationer bedöma eventuella utrikes- och säkerhetspolitiska risker i samarbete med det styrande ministeriet och de behöriga säkerhetsmyndigheterna. I nuläget bedriver privata aktörer ingen kommersiell markstationsverksamhet i Sverige.

Storbritannien

Enligt en utredning som utrikesministeriets enhet för exportkontroll lät göra 2019 finns det i Storbritannien inga särskilda bestämmelser om uppgifter från satellitbaserad fjärranalys, utan strävan är att riskerna i anslutning till verksamheten hanteras dels med hjälp av lagstiftning om exportkontroll och de villkor som ska tas in i exporttillstånd, dels med hjälp av företagens egenkontroll och rapportering om den. Exportkontrollmyndighet är enheten för exportkontroll som finns i anslutning till utrikeshandelsdepartementet. Myndigheterna kräver att aktörerna iakttar en intern *due diligence*-process, där företaget bedömer bland annat riskerna i anslutning till kunderna och den information som lämnas ut och avhåller sig från att lämna ut information när risken är för stor och den inte kan hanteras. Företaget ska föra bok inte bara över sina förfaranden utan också över enskilda kundrelationer och utlämnad information, så att myndigheterna kan granska företagets bokföring i efterhand för att bedöma ett företags verksamhet och riskhantering.

Spanien

Enligt en utredning som utrikesministeriets enhet för exportkontroll lät göra 2019 finns det i Spanien ingen uttrycklig reglering som gäller övervakning av utlämnande av fjärranalysuppgifter, men Spanien strävar efter att kontrollera utlämnandet av uppgifter med stöd av lagstiftningen om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden. I Spanien är ekonomiministeriets avdelning för exportkontroll exportkontrollmyndighet. Med stöd av Europeiska unionens förordning om exportkontroll förutsätter export utanför Europeiska unionen av bland annat satelliter, vissa fjärranalysystem och deras komponenter samt de programvaror som de använder att exporttillstånd beviljats av den behöriga nationella myndigheten, när en spansk operatör har för avsikt att föra ut en satellit från unionens område för uppskjutning. Det exporttillstånd som krävs kan också förenas med villkor och begränsningar som gäller utlämnande av den information som en satellit producerat. Genom de villkor som anges i tillståndet och det därmed anslutna slutanvändarintyget kan till exempel utlämnandet av bland annat fjärranalysuppgifter begränsas till särskilt angivna grupper av mottagare.

Som sådana produkter med dubbla användningsområden som omfattas av kontroll betraktas enligt förordningen om exportkontroll i allmänhet endast sådan information som gäller utveckling, produktion eller användning av en produkt med dubbla användningsområden som uppfyller definitionerna i bilagan till förordningen. Således kan inte ens uppgifter som innehåller sensitiv information och som producerats med hjälp av fjärranalys inte i allmänhet betraktas som en produkt vars export skulle kunna övervakas med stöd av förordningen om exportkontroll. I praktiken är särskilt sådana situationer problematiska där en satellit skjuts upp i rymden från Europeiska unionens område: detta förutsätter inget som helst tillstånd eller förhandsgodkännande av en myndighet. Spanien strävar efter att kontrollera sådana situationer med hjälp av lagstiftning som gäller säkerhetsklassificerad information. Med stöd av den är det möjligt att klassificera sådana fjärranalysuppgifter som är sensitiva med tanke på den nationella säkerheten

som säkerhetsklassificerade, vilket innebär att operatören inte får lämna ut dem vidare utan en underrättelsemyndighets medverkan.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 16 mars–21 april 2022. Handlingarna fanns tillgängliga på adressen utlåtande.fi. Det lämnades 19 utlåtanden. Utlåtanden lämnades av undervisnings- och kulturministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, utrikesministeriet, försvarsministeriet, miljöministeriet, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Meteorologiska institutet, Lantmäteriverket, Transport- och kommunikationsverket, Rättsregistercentralen, Skyddspolisens, Finlands Akademi, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus Pia ry, ICEYE Oy och Kuva Space Ab (gemensamt utlåtande), NorthBase Oy samt Finlands Radioamatörförbund rf. Enskilda utlåtanden finns offentligt tillgängliga i statsrådets tjänst för projektinformation.

Utgående från utlåtandena har det gjorts preciseringar och ändringar i propositionen.

Ministerierna och ämbetsverken förhöll sig i huvudsak positiva till propositionen. Lagförslagen ansågs förbättra myndigheternas verksamhetsförutsättningar för att skydda den nationella säkerheten och skapa en förutsägbar regleringsmiljö för verksamhetsutövarna. I Transport- och kommunikationsverkets utlåtande fästes uppmärksamhet vid att också EU opererar markstationer i Finland, varvid EU:s institutioner och organ behöver inkluderas i det undantag som gäller myndigheter.

Justitieministeriet fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid flera saker och de har vid den fortsatta beredningen korrigerats i propositionen. Särskilt bedömningen av lagstiftningsordningen och grundlagsenligheten har kompletterats utifrån vad som påpekades i justitieministeriets utlåtande. Ett avsnitt som gäller skydd av personuppgifter har även fogats till propositionen. Justitieministeriet fäster särskild uppmärksamhet vid bestämmelserna om tillgång till information, vilka i lagförslagen är omfattande men har motiverats otillräckligt. Dessa har preciserats vid den fortsatta beredningen. Dessutom har de anmärkningar som gäller påföljdsavgiften beaktats vid beredningen av den bestämmelse om påföljdsavgift som föreslås i lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet. Förslaget till påföljdsavgift i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar slopades, vilket beskrivs närmare i avsnitt 10.

I Rättsregistercentralens utlåtande fästes det uppmärksamhet vid den påföljdsavgift som föreslås i lagförslaget som gäller markstationer och vissa radaranläggningar. Enligt förslaget ska Rättsregistercentralen svara för verkställigheten av påföljdsavgiften. Rättsregistercentralen anser det vara viktigt att man vid verkställigheten av den föreslagna nya påföljdsavgiften i stället för lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) iakttar lagen om verkställighet av böter, liksom i fråga om andra nya påföljdsavgifter. Rättsregistercentralen föreslår att den nya påföljdsavgiften ska verkställas i ett förfarande enligt lagen om verkställighet av böter, varvid den föreslagna nya påföljdsavgiften ska tas in i förteckningen i 1 § om lagens tillämpningsområde. Dessutom lade Rättsregistercentralen fram synpunkter om komplettering av propositionen vad gäller preskription av påföljdsavgift, upphörande av avgiftsskyldighet, avgiftens verkställbarhet, räntefrihet, rätt att få uppgifter och förfaranden. Dessutom fäster Rättsregistercentralen uppmärksamhet vid bedömningen av påföljdsavgiftens grundlagsenlighet och bedömningen av propositionens konsekvenser när det gäller de personal- och informationssystembehov som påföljdsavgifterna medför. Dessa har beaktats vid den fortsatta beredningen när den bestämmelse om påföljdsavgift som föreslås i lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet utarbetades.

Pia ry:s utlåtande, ICEYE Oy och Kuva Space Ab:s gemensamma utlåtande samt NorthBase Oy:s utlåtande innehöll observationer som motsvarar varandra och som har beaktats vid den fortsatta beredningen genom att precisera i synnerhet specialmotiveringen. Företagen fäster uppmärksamhet vid att flera bestämmelser i lagförslagen ger tillståndsmyndigheterna prövningsrätt från fall till fall. Företagen önskade noggrannare bestämmelser i synnerhet när det gäller den nationella säkerheten, internationella förpliktelser och utrikes- och säkerhetspolitiken. Dessutom fäste företagen uppmärksamhet vid att granskningen av ägarbasen inte får leda till en process som överlappar förfarandet enligt lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp och fäste uppmärksamhet vid definitionen av data och skyldigheterna att iaktta kundkontroll. Företagen ansåg att man inte genom lag får införa sådana begränsningar för företag som är strängare än i andra länder, och ansåg att intressentgrupper ska höras också i fråga om regleringen på lägre nivå. Dessutom föreslog företagen en precisering av huruvida det är fråga om ett tillstånd som gäller en enskild aktör eller en markstation eller satellit.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om markstationer och vissa radaranläggningar

1 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. ska denna lag tillämpas på anläggande av markstationer och radaranläggningar och på markstations- och radarverksamhet inom Finlands territorium eller i fordon eller på farkoster som är registrerade i Finland.

Statens befogenheter som vanligen delas in i den lagstiftande, den dömande och den verkställande makten har nära koppling till begreppet statens suveränitet. Utgångspunkt är territorialprincipen enligt vilken varje stat i princip har omfattande befogenheter på sitt eget territorium på ett sätt som utesluter andra stater. Till territoriet hör inre och yttre territorialvatten. Statens befogenheter omfattar även farkoster och fordon i dess register. En stat har dessutom kunnat basera sina befogenheter på medborgarskapsprincipen och i fråga om vissa internationella brott även på universalprincipen. Om en stat vill utöva så kallade extraterritoriella befogenheter, ska den i allmänhet påvisa ett verkligt samband mellan saken i fråga och utövandet av befogenheterna, med beaktande av även andra staters rättigheter.

Finlands territorium omfattar statens landområden, territorialvatten och luftrum. I den ekonomiska zon som ligger i omedelbar anslutning till Finlands territorium har Finland i enlighet med internationell rätt jurisdiktion med avseende på uppförande och användning av konstgjorda öar, anläggningar och andra konstruktioner, liksom också andra rättigheter och skyldigheter som följer av internationell rätt. Bestämmelser om detta finns i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). I 17 § i den lagen fastställs det att på konstgjorda öar, anläggningar och andra konstruktioner som uppförts enligt lagen tillämpas finsk lag på samma sätt som om konstruktionen hade funnits på den del av Finlands territorium som ligger närmast. I sådana situationsituationer tillämpas alltså finsk lag, även om den ekonomiska zonen inte hör till Finlands territorium.

Lagen ska tillämpas på markstations- och radarverksamhet som bedrivs på farkoster eller i fordon som är registrerade i Finland. Med farkoster avses såväl fartyg som flygplan och andra luftfartyg. Det är fråga om i synnerhet olika markstationer som opereras från fartyg eller fordon och radaranläggningar som observerar rymden eller den övre atmosfären eller sändning och/eller mottagning av radarpulser eller signaler som återkastas från rymden eller den övre atmosfären. Farkoster och fordon som är registrerade i Finland ska omfattas av lagens tillämpningsområde också när de är utanför Finlands gränser inom en annan stats jurisdiktion, i internationellt luftrum, på öppna havet eller på andra områden utanför staters suveränitet, såsom Antarktis. I

dessa situationer kan verksamhetsutövarna vara skyldiga att i sin verksamhet iaktta lagstiftningen i flera olika stater.

Enligt 2 mom. ska lagen inte tillämpas på sändning och mottagning av i 136 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen avsedd radiokommunikation som är avsedd för allmän mottagning eller på kortvariga förbindelser för programproduktion eller på kortvarig användning av försöksnatur som har beviljats radiotillstånd. Lagen ska inte heller tillämpas på användning av terminalutrustning som det med stöd av 39 § 3 mom. i kommunikationstjänstlagen inte behövs tillstånd för samt på användning av motsvarande terminalutrustning på farkoster och i luftfartyg i internationell trafik.

Lagen ska således inte tillämpas på innehåll som allmänt tas emot fritt via satelliter, såsom satellitteve, nödanrop som förmedlas via satelliter och radioamatörkommunikation. Lagen ska inte heller tillämpas på sådana kortvariga satellitbaserade programproduktionsförbindelser (*satellite news gathering*) som normalt används vid produktionen av nyheter eller aktualitetsprogram vid olika evenemang, och som normalt används i de fotobilar som programproduktionsbolagen sänder till händelseplatser. En radiosändare beviljas kortvarigt radiotillstånd för verksamheten. På motsvarande sätt ska lagen inte heller tillämpas på sådan kortvarig testning av satellitsändare av försöksnatur där radiotillstånd har beviljats för radiosändarna. Sådan testning av försöksnatur kan hänföra sig till bland annat utrustningens tekniska utveckling eller testning av masstillverkade anordningar innan befrielsen från radiotillstånd sätts i kraft. Dessutom ska lagen inte tillämpas på så kallade masstillverkade anordningar, det vill säga på terminalutrustning för satellitradiotrafik som fungerar i enlighet med villkoren i Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter i de frekvensområden som befriats från radiotillstånd genom föreskrifterna, såsom satellitradiotelefoner, terminalutrustning för satellitbredband eller mottagning av information eller data via dessa med terminalutrustning som motsvarar kraven och där mottagningen kan gälla också en annan gemensam frekvens än den som i föreskrifterna anvisats för sändningen. Om en sådan terminalutrustning ansluts fast till ett annat radiosystem eller dess radiodelar modifieras tekniskt, överensstämmer terminalutrustningen inte längre med kraven i det avseende som föreskriften förutsätter. Sedvanlig terminalutrustning inbegriper också terminalutrustning avsedd för mottagning av den offentligt reglerade tjänsten (*Public Regulated Service*), det vill säga PRS-tjänsten, inom ramen för EU:s Galileoprogram. På mottagning av PRS-tjänster tillämpas specialbestämmelserna i kommunikationstjänstlagen.

Lagen ska inte heller tillämpas på sådan satellitterminalrustning inom Finlands territorium som är befriad från radiotillstånd och som finns på farkoster eller i luftfartyg i internationell trafik. I det senare fallet är det i praktiken fråga om nationellt sett samma radioutrustning som fungerar på frekvenser som är befriade från tillstånd, men som i internationell trafik dock alltid fogas till radiotillstånden för farkosterna.

I 3 mom. anges det att lagen dock ska tillämpas på mottagning av sådan satellitkommunikation för radiopejling som sker på annat sätt än med sedvanlig terminalutrustning och vars huvudsakliga syfte är något annat än synkronisering av kommunikationsnäten, radionavigering eller annat sedvanligt utnyttjande av tidsuppgifter eller geografiska data.

I fråga om mottagning från radionavigeringssatelliter omfattar lagens tillämpningsområde på samma sätt inte massapplikationer eller sedvanliga mottagare som erbjuder tjänster som baserar sig på tids- eller geodata för signaler, såsom synkronisering av kommunikationsnät, till exempel i mobiltelefonnät eller televisionsnät, eller olika geodataapplikationer. Sådana applikationer är till exempel applikationer som utnyttjar smarta enheters geodata eller olika navigatorer samt applikationer för positionsnoggrannhet som används vid lantmäteri eller applikationer för uppföljning av satellitsignaler som tillhandahålls i massterminalutrustning, såsom smarttelefoner.

Tillämpningsområdet omfattar dock mer yrkesmässiga och noggranna mottagningssystem för radionavigeringssignaler som syftar till annat utnyttjande än utnyttjande av tids- och geodata, såsom monitorering av radionavigeringssignalers kvalitet, noggrannhet eller störningssituationer eller till exempel skapande av korrigeringssignaler.

2 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centrala begreppen med tanke på tillämpningen av lagen.

Enligt *1 punkten* avses med markstation sändare som kan sända information eller signaler till ett system som finns i rymden, eller mottagare som kan ta emot information eller signaler från ett system som finns i rymden, samt utrustning som är avsedd för behandling, såsom lagring, bearbetning och överföring, av sådan information eller sådana signaler.

Ett rymdsystem kan anses bestå av rymdföremål, såsom satelliter, samt markstationer som betjänar dem. En satellit i omloppsbana producerar beroende på sitt användningsändamål till exempel sådana fjärranalysdata, lokaliseringssignaler eller uppgifter om datakommunikation som markstationerna på jordens yta tar emot.

Markstationerna kan delas in i mottagande och sändande markstationer samt i markstationer som både kan ta emot och sända data. En mottagande markstation tar emot data som sänds av en satellit när satelliten färdas över markstationen. I en mottagande markstation kan data som har sänds av en satellit sammanställas i lagringsmedier eller skickas vidare via till exempel bredbandsnät. En sändande markstation sänder däremot data till en satellit som färdas över stationen. Den information som sänds kan vara allmän datakommunikation, satelliters styrningsdata eller till exempel programuppdateringar för satelliter eller sådana programuppdateringar för andra system ovan jord som sänds via satelliter.

Med markstationsverksamhet avses enligt *2 punkten* sändning av information ut i rymden eller mottagning av sådan från rymden med hjälp av en markstation samt behandling av information som ska sändas eller har tagits emot, såsom lagring, bearbetning och överföring.

Enligt *3 punkten* avses med radaranläggning anordningar som sänder radiosignaler eller laserpulser till objekt (LIDAR, optisk radar) och mottagare som kan detektera signaler som återkastas eller sprids från ett objekt (monostatisk radar) eller en kombination av anordningar där sändare och mottagare finns i olika positioner (biostatisk eller multistatisk radar). En radaranläggning ska också ha sådana tekniska och fysikaliska egenskaper att den kan sända och ta emot signaler från satelliternas omloppsbånar.

Med radarverksamhet avses enligt *4 punkten* sändning av radiosignaler eller laserpulser ut i rymden eller den övre atmosfären eller mottagning av sådana från rymden eller den övre atmosfären med hjälp av radaranläggningar samt behandling av radiosignaler eller laserpulser, såsom lagring, bearbetning och överföring.

Enligt *5 punkten* avses med verksamhetsutövare fysiska eller juridiska personer som bedriver eller har för avsikt att bedriva markstations- eller radarverksamhet eller som faktiskt ansvarar för sådan verksamhet.

Med markstationsdata avses enligt *6 punkten* signaler och information som förmedlas eller tas emot av markstationer eller radaranläggningar samt därav härledda andra produkter än sådana som inte huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas eller tas emot av utrustning utan som erhållits som slutsatser genom sammanställning eller manipulering av olika uppgifter eller

beräkningar som grundar sig på dessa, oberoende av i vilken behandlings- eller lagringsfas signalerna och den lagrade informationen är eller på vilket sätt de sänds eller presenteras. Signaler som förmedlas eller tas emot av en markstation kan vara till exempel radiovågor eller ljus, såsom laser. Definitionen omfattar både rådata och upp till en viss punkt bearbetad data, vilket innebär att begreppet markstationsdata anses omfatta både uppgifter som sparats av en markstation eller radaranläggning och information som sammanställts eller härletts av dessa uppgifter. Den föreslagna definitionen av markstationsdata innehåller dock en begränsning i enlighet med vilken lagen endast tillämpas på produkter som huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas eller tas emot av utrustning för markstations- eller radarverksamhet. Verksamhetsutövaren ansvarar således för att markstationsdata lagras och behandlas på ett säkert sätt samt lämnas ut endast till identifierade kunder vars grunder för användning av markstationsdata verksamhetsutövaren känner till, men verksamhetsutövarens ansvar anses inte omfatta kundernas åtgärder för behandling av markstationsdata, såsom produktion av nya tjänster och produkter genom vidare bearbetning av markstationsdata. Syftet med begränsningen är att förhindra att ett så kallat ändlöst eller obegränsat ansvar för markstationsdatas rörlighet medför extra risktagning eller kostnader för verksamhetsutövaren.

I praktiken är det i den föreslagna definitionen av markstationsdata fråga om information i, till eller från en teknisk anordning eller ett informationssystem, vilket motsvarar definitionen av data i nätbrottsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti 2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF) samt de nationella lagar som hör till dess verkningssområde (strafflagen och tvångsmedelslagen (806/2011)). Enligt nätbrottsdirektivet är datorbehandlingsbara uppgifter (i denna proposition *data*) framställning av fakta, information eller begrepp i en form som lämpar sig för behandling i ett informationssystem. Samma definition har tagits in också i strafflagens 38 kap. om informations- och kommunikationsbrott. I tvångsmedelslagen avses med data information som finns i en teknisk anordning eller i något annat motsvarande informationssystem eller på dess lagringsplattform.

3 §. Myndigheternas markstations- och radarverksamhet. I paragrafen föreskrivs det om den markstations- och radarverksamhet som bedrivs av myndigheter. Med myndighet avses motsvarande aktörer som de som avses i 4 § 1 mom. 1–7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), och dessa kan vara till exempel Meteorologiska institutet och Lantmäteriverket, som båda redan nu bedriver markstations- eller radarverksamhet. I paragrafen föreskrivs det dessutom om den markstations- eller radarverksamhet som EU-organ och EU-byråer bedriver i Finland. Till exempel EU Agency for the Space Programme (EUSPA) som ansvarar för EGNOS-systemet inom det europeiska rymdprogrammet kan jämföras med de myndigheter som avses i lagen, när den driver EGNOS RIMS-stationer i Finland. På EU-organ tillämpas dock lagens bestämmelser om myndigheter, såsom säkerhetskraven i 6 § och inspektionsrätten i 13 § i lagen.

Enligt 1 mom. ska 4, 5, 7, 8, 10 och 16–18 § som gäller tillståndsplikt för verksamhet, tillståndsvillkor, överföring av tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet, ändring och återkallelse av tillstånd samt skyldighet att på eget initiativ lämna information inte tillämpas på sådan markstations- eller radarverksamhet som bedrivs av finska myndigheter eller EU:s institutioner eller organ. Undantag utgör den kommersiella markstations- eller radarverksamhet som bedrivs av myndigheter och på vilken även de ovan föreslagna bestämmelserna ska tillämpas på samma sätt som på markstations- och radarverksamhet som bedrivs av privata aktörer. Däremot ska till exempel lagens 6, 9 och 11–15 § om säkerhetskrav, tillsyn och inspektionsrätt också tillämpas på den verksamhet som bedrivs av myndigheter.

I paragrafens 1 mom. avses med kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter ekonomisk verksamhet som myndigheterna bedriver i förvärvssyfte. Då genomförs den markstations- eller radarverksamhet som bedrivs eller de tjänster som produceras av myndigheter mot vederlag på beställning av en tredje part eller till följd av ett annat uppdrag eller en annan åtgärd. Huruvida det är fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter kan i vissa situationer kräva prövning från fall till fall och gränsdragning. Myndigheternas markstations- och radarverksamhet kan utöver med myndighetsuppgifter även vara förenad med möjlighet att generera intäkter från myndigheternas kommersiella verksamhet, varvid verksamheten är både myndighetsverksamhet och kommersiell verksamhet. Om en myndighet säljer företagsekonomiska prestationer till någon annan än en myndighet, kan den föreslagna lagens bestämmelser om tillståndsplikt bli tillämpliga på samma sätt som i fråga om privata aktörer, även om det är fråga om sakkunnigtjänster i anslutning till myndighetsuppgifter inom branschen. Till den del verksamheten bedrivs inom ramen för avtalsfriheten och inte för skötseln av internationellrättsliga förpliktelser eller uppgifter som följer av EU-rättsakter eller nationell lag kan det anses vara fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter. Således betraktas till exempel myndighetssamarbete där en annan myndighet betalar ersättning för kostnader som uppkommit för tjänsten inte som kommersiell verksamhet.

Med myndighetsverksamhet avses däremot markstations- och radarverksamhet som hänför sig till en myndighets lagstadgade uppgifter. Som myndighetsverksamhet betraktas till exempel bedrivande av markstations- och radarverksamhet för myndigheternas lagstadgade forsknings- eller produktionsverksamhet, när verksamheten i första hand bedrivs för skötsel av en lagstadgad myndighetsuppgift och inte för produktion av tjänster på marknadsvillkor. Till exempel statliga myndigheters offentligrättsliga prestationer som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och vars efterfrågan grundar sig på lag eller förordning och som myndigheten har faktisk ensamrätt att utföra omfattas således i huvudsak inte av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar. Med stöd av bestämmelserna om så kallade dynamiska data i 16 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) betraktas till exempel vidareöverlåtelse i elektronisk form av data som tagits emot med en myndighets markstation eller radaranläggning även som sådan myndighetsverksamhet som avses i bestämmelsen.

I 2 mom. föreskrivs det om skyldighet för myndigheterna att informera om den markstations- och radarverksamhet som de bedriver. Enligt momentet ska en myndighet som bedriver markstations- eller radarverksamhet informera Transport- och kommunikationsverket om sin markstations- eller radarverksamhet samt om eventuella förändringar i verksamheten. En myndighet som bedriver markstations- eller radarverksamhet ska också informera Transport- och kommunikationsverket, om verksamheten överförs till en annan myndighet. Den i lagens 10 § 1 mom. avsedda skyldigheten att årligen lämna Transport- och kommunikationsverket en utredning behöver inte tillämpas på myndigheterna, eftersom myndigheterna också i övrigt är skyldiga att rapportera om sin verksamhet i enlighet med de allmänna principerna om årsrapportering.

Närmare föreskrifter om lämnande av den anmälan som avses i 2 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i anmälan får enligt 3 mom. utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

4 §. Tillståndsplikt för verksamhet. I paragrafen föreslås det bestämmelser om tillståndsplikt för markstations- och radarverksamhet.

Enligt 1 mom. får en markstation eller radaranläggning anläggas och markstations- och radarverksamhet bedrivas endast om Transport- och kommunikationsverket på förhand har beviljat tillstånd till verksamheten. Tillstånd kan beviljas för anläggande av en enskild markstation eller

för verksamhet som bedrivs via en helhet av flera markstationer. Tillstånd beviljas för viss tid, högst tio år i sänder.

Om beviljandet av tillstånd uppenbart kan påverka den nationella säkerheten, beviljas tillståndet av statsrådet. I situationer som gäller äventyrande av den nationella säkerheten kan det behövas politisk prövning eller annan samhälleligt mer omfattande prövning, som förutsätter ett beslut av statsrådet som grundar sig på ändamålsenlighetsprövning. Den nationella säkerheten kan äventyras till exempel om markstations- eller radarverksamhet bedrivs av ett företag i fråga om vilket man har en stark misstanke om att företaget har för avsikt att skada Finlands säkerhetsintressen. I kommunikationstjänstlagen föreskrivs det på motsvarande sätt om beviljande av radiotillstånd.

Ett tillstånd får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten i bedrivandet av markstations- eller radarverksamhet och tillsynen över verksamheten. Här innebär säkerhet speciellt omständigheter som gäller informationssäkerheten samt i och med den nationella säkerheten eller utrikes- och säkerhetspolitiken också iakttagelser som är av betydelse för den internationella säkerheten. Syftet med tillståndsplikten för verksamheten och tillståndsvillkoren är att hantera framför allt riskerna i anslutning till markstationsdata. Ett tillstånd får också förenas med villkor som gäller verksamhetsutövarens kunder och kundgrupper. I villkoren kan det till exempel bestämmas att en tjänst ska erbjudas endast kundgrupper som nämns i tillståndsansökan. Vid behov kan Transport- och kommunikationsverket begära utlåtande om tillståndsvillkoren av andra myndigheter, i synnerhet av säkerhetsmyndigheterna.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs det om vilka förutsättningar verksamhetsutövaren ska uppfylla för att Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet ska kunna bevilja tillstånd till markstationsverksamhet i enlighet med 1 *mom.*

Enligt 1 *punkten* i momentet är en förutsättning för tillstånd att verksamhetsutövaren har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 5 §.

Enligt 2 *punkten* är en förutsättning för tillstånd att verksamhetsutövaren iakttar de säkerhetskrav som anges i 6 §. Verksamhetsutövaren ska i sin ansökan lägga fram en utredning om hur verksamhetens fysiska säkerhet, personsäkerhet och informationssäkerhet säkerställs under hela verksamhetstiden.

En förutsättning för beviljande av tillstånd är enligt 3 *punkten* att verksamhetsutövaren har lämnat Transport- och kommunikationsverket en utredning om de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som verksamhetsutövaren tillämpar. Verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder när ett kundförhållande etableras eller när en kund som inte är känd sedan tidigare fyller i en sporadisk eller enskild tjänstebegäran. Med identifiering av kunder avses förfaranden för att utifrån de uppgifter som en kund eller den som ämnar bli kund lämnat utreda fysiska eller juridiska personers identitet. Att identifiera kunder i samband med elektronisk kommunikation förutsätter inte stark autentisering. Vid bedömningen av de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som verksamhetsutövaren tillämpar kan beaktas dennes möjlighet att verifiera någons identitet, vilket avser att riktigheten hos de personuppgifter som fås i samband med identifieringen säkerställs från en tillförlitlig och oberoende källa.

Verifieringen av en juridisk persons identitet baserar sig på ett aktuellt handelsregisterutdrag eller något annat sådant motsvarande registerutdrag från en myndighets register som klarlägger den juridiska personens existens och rättsliga handlingsförmåga samt medlemmarna i dess styrelse eller något annat beslutande organ. I fråga om de uppgifter som gäller kundkontroll ska

det kunna krävas att verksamhetsutövaren åtminstone lämnar uppgifter om kundens verksamhet, till exempel om en juridisk persons bransch och affärsverksamhet samt om grunderna för verksamhetsutövarens användning av tjänster och markstationsdata.

Enligt 4 punkten i momentet får markstations- och radarverksamheten inte strida mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik.

Överensstämmelsen med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser och Finlands utrikes- och säkerhetspolitik ska bedömas från fall till fall separat för varje sökande och ansökan utifrån den aktuella situationen. En verksamhet kan anses strida mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, om det finns skäl att misstänka att användningen av en markstation eller radaranläggning eller den verksamhet som bedrivs med dem uppenbart äventyrar den nationella säkerheten eller försvaret så att användningen möjliggör utländsk underrättelseverksamhet eller verksamhet genom vilken Finlands viktiga intressen, samhällets grundläggande funktioner eller den demokratiska samhällsordningen störs, lamslås eller annars påverkas på ett skadligt sätt. Den nationella säkerheten omfattar att skydda det finska samhällets och det demokratiska statssystemets verksamhet och verksamhetsförutsättningar, det vill säga statssuveräniteten, mot hot som riktas mot den nationella säkerheten. Hot som riktas mot den nationella säkerheten är fenomen eller funktioner som nu eller i framtiden allvarligt hotar den demokratiska stats- och samhällsordningen, samhällets vitala funktioner, statssuveräniteten, ett stort antal människors liv och hälsa, Finlands ekonomiska intressen eller andra viktiga intressen.

Transport- och kommunikationsverket ska av de behöriga myndigheterna, i synnerhet av utrikesministeriet, försvarsministeriet och Skyddspolisen, begära utlåtanden som stöd för bedömningen. Om det i utlåtandena framkommer en misstanke om att den nationella säkerheten äventyras, ska Transport- och kommunikationsverket överföra ansökan till statsrådet för behandling.

I 5 punkten förutsätts det att den sändande markstationen har beviljats radiotillstånd av Transport- och kommunikationsverket enligt 39 § i kommunikationstjänstlagen. Förfarandet med radiotillstånd är separat från det tillståndsförfarande som föreslås i denna lag. Eventuella motstridigheter i tillståndsförfarandena och onödiga överlappningar bör undvikas. Bland annat för att undvika överlappande insamling av information kan Transport- och kommunikationsverket när det beviljar tillstånd till markstations- eller radarverksamhet utnyttja de uppgifter och utredningar som lämnats i samband med radiotillståndsförfarandet.

Enligt paragrafens 3 mom. ska verksamhetsutövaren i tillståndsansökan lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. uppfylls. I ansökan ska det dessutom lämnas en utredning om markstations- eller radarverksamhetens kunder och kundgrupper. Utredningen ska lämnas om både kunder som var kända när tillståndsansökan gjordes och om eventuella senare kunder samt kundgrupper. Med kundgrupper avses för hurdana kunder och för hurdan verksamhet en tjänst är planerad att erbjudas. Av ansökan ska det framgå om tjänsten erbjuds till exempel för forskningsverksamhet, myndighetsverksamhet eller kommersiella kunder. Transport- och kommunikationsverket kan begära sådana uppgifter som behövs med tanke på behandlingen av ärendet ända tills det kan anses att de uppgifter som lämnats i ansökan är tillräckliga för att beslut ska kunna fattas. Utredningen ska också omfatta uppgifter om den planerade typen av markstationsdata som tas emot, bearbetas och överförs (till exempel fjärranalysuppgifternas noggrannhet och aktualitet, eller typen av datakommunikation), vilket kan vara av betydelse vid bedömningen av i synnerhet de förutsättningar för verksamheten som avses i 2 mom. 4 punkten. Här måste man dock beakta att verksamhetsutövaren inte nödvändigtvis själv har tillgång till markstationsdata som kan överföras

till kunden i krypterad form. Också i en sådan situation är det viktigt att verksamhetsutövaren känner sin kund och vet vilken typ av data som tas emot för kundens räkning och för vilket ändamål detta görs.

Tillståndsansökan ska innehålla en utredning om verksamhetsutövarens ägarförhållanden som ska beaktas när förutsättningarna för beviljande av tillstånd bedöms. Utredningen kan vara till exempel en aktieägarförteckning. Ägarförhållandena kan vara av betydelse i synnerhet när de förutsättningar för beviljande av tillstånd som avses i 2 mom. 1 och 4 punkten bedöms.

I 4 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. Verksamhetsutövares tillförlitlighet. Enligt 4 § 1 mom. i den föreslagna lagen är en förutsättning för beviljande av tillstånd att verksamhetsutövaren är tillförlitlig. Med tanke på säkerhetspolitiken har betydelsen av förtroende och tillförlitlighet ökat de senaste åren då den privata sektorns roll inom rymdsektorn har utvidgats, vilket gör det allt svårare att kontrollera olika kopplingar. Syftet borde vara att förutsäga ogynnsamma kopplingar på ett så transparent sätt som möjligt redan genom bestämmelserna. I enlighet med detta är avsikten med 5 § som gäller verksamhetsutövarens tillförlitlighet att klargöra vad som avses med tillförlitlighet i lagen och vilka omständigheter som ska beaktas vid tillståndsprövningen till denna del.

Enligt 1 mom. ska verksamhetsutövarens tillförlitlighet bedömas vid tillståndsprövningen på det sätt som föreskrivs i denna paragraf. Om verksamhetsutövaren är en juridisk person, gäller tillförlitlighetskravet också verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller också ägare till juridiska personer som bedriver markstations- eller radarverksamhet och som har en ägarandel eller rösträtt på minst 10 procent i företaget. I fråga om en utländsk ägare kan som ett bevis på tillförlitlighet anses att arbets- och näringsministeriet har bekräftat den utländska ägarens företagsköp i enlighet med lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012), om inte en betydande tid har förflutit sedan bekräftelsen. I den lagen avses med utländsk ägare en person som inte har sin bosättningsort i en stat som hör till Europeiska unionen (EU) eller Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) eller en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater. Enligt lagen avses med utländsk ägare också en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater men i vilken en utlänning eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i lagen innehar minst en tiondedel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse. Bedömningen av tillförlitligheten gäller dock varje person som nämns i bestämmelsen oberoende av om personerna är utländska eller inte. Tillförlitligheten ska utredas separat för varje fysisk person och därefter ska det bedömas vilken inverkan en enskild persons ställning eller bakgrund har med tanke på verksamhetsutövaren som helhet. Om en säkerhetsutredning av företag enligt säkerhetsutredningslagen (726/2014) gäller i fråga om detta, kan det anses att kravet på tillförlitlighet uppfylls med stöd av detta.

Enligt paragrafens 2 mom. 1 punkt anses en person inte vara tillförlitlig, om personen under fem år före bedömningen har dömts till straff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva markstations- eller radarverksamhet. Det finns anledning att misstänka att kravet på tillförlitlighet inte uppfylls, om en person under de fem föregående åren har en lagakraftvunnen dom för brott på grund av vilka det kan finnas skäl att misstänka personens förmåga att bedriva markstations- eller radarverksamhet på ett lagenligt sätt i enlighet med

den nationella säkerheten och Finlands utrikes- och säkerhetspolitik samt att fullgöra alla förpliktelser som hänför sig till verksamheten, inklusive anmälnings- och uppgiftsskyldigheterna i anslutning till verksamheten. Vid bedömningen av tillförlitligheten ska uppmärksamhet fästas vid till exempel de straff som bestämts för följande brott:

- i 11 kap. i strafflagen avsedda krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten,
- i 12 kap. i strafflagen avsedda landsförräderibrott,
- i 13 kap. i strafflagen avsedda högförräderibrott,
- i 16 kap. 7 § i strafflagen avsedda registeranteckningsbrott, i 16 kap. 8 § i den lagen avsett ingivande av osant intyg till myndighet, i 16 kap. 11 § i den lagen avsedda brott mot näringsförbud, i 16 kap. 13 § i den lagen avsett givande av muta, i 16 kap. 14 § i den lagen avsett grovt givande av muta, i 16 kap. 14 a § i den lagen avsett givande av muta åt riksdagsledamot eller i 16 kap. 14 b § i den lagen avsett grovt givande av muta åt riksdagsledamot,
- i 17 kap. 1 a § i strafflagen avsett deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet,
- i 25 kap. 3 § i strafflagen avsedd människohandel eller i 25 kap. 3 a § i den lagen avsedd grov människohandel,
- i 30 kap. 7 § i strafflagen avsett givande av muta i näringsverksamhet, i 30 kap. 7 a § i den lagen avsett grovt givande av muta i näringsverksamhet, i 30 kap. 8 § i den lagen avsett tagande av muta i näringsverksamhet eller i 30 kap. 8 a § i den lagen avsett grovt tagande av muta i näringsverksamhet,
- i 32 kap. 6 § i strafflagen avsedd penningtvätt, i 32 kap. 7 § i den lagen avsedd grov penningtvätt, i 32 kap. 8 § i den lagen avsedd stämpling till grov penningtvätt eller i 32 kap. 9 § i den lagen avsedd penningtvätt av oaktsamhet,
- i 34 kap. 3 § i strafflagen avsett grovt sabotage, i 34 kap. 5 § i den lagen avsett grovt äventyrande av andras hälsa eller i 34 kap. 6 § i den lagen avsedda kärnladdningsbrott,
- i 34 a kap. i strafflagen avsedda terroristbrott.

Enligt straffregisterlagen (770/1993) får uppgifter ur straffregistret lämnas ut för att användas vid utredning och bedömning av en persons tillförlitlighet. I enlighet med 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller sådana tillstånd eller godkännanden av myndighet som är beroende av personens tillförlitlighet. Också en lagakraftvunnen dom som meddelats i någon annan stat än Finland för brott som motsvarar de som nämns ovan talar mot tillförlitligheten. Med stöd av ömsesidigt erkännande kan detta anses vara fallet i synnerhet när det är fråga om en lagakraftvunnen dom som meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det bör dock noteras att det i alla stater inte finns ett sådant rättssystem eller straffregister att man vid bedömningen av tillförlitligheten uttömmande och absolut skulle kunna stödja sig endast på straffregisterutdrag. Detaljerna vad gäller utredningen av en persons brottsliga bakgrund har beaktats närmare i det föreslagna 4 mom. Dessutom kan förseelser som begåtts i andra stater beaktas också med stöd av den föreslagna 2 mom. 2 punkten.

Enligt paragrafens 2 mom. 2 *punkt* anses en person inte vara tillförlitlig som annars på grund av sin ställning eller sin verksamhet kan anses uppenbart olämplig att bedriva markstations- eller radarverksamhet på ett sätt som är förenligt med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken. I denna punkt avses till exempel markstations- eller radarverksamhet eller rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys som inte har varit förenlig med lag eller tillståndsvillkor eller annan verksamhet eller förseelser på grund av vilka det finns grundad anledning att misstänka en persons förmåga att bedriva verksamheten i enlighet med säkerhetsintressena. Det kan till exempel vara fråga om sådana förseelser som det inte finns uppgifter om i någon stats straffregister, men som kan jämföras med de brott som

avses i strafflagen och som är väsentliga vid bedömningen av tillförlitlighet, eller om verksamhet som enligt uppgifter eller utlåtanden från andra myndigheter ska betraktas som en säkerhetspolitiskt betydande risk.

Enligt 3 punkten utgör också näringsförbud som gäller en person och som har förts in i myndighetsregister eller kreditupplysningsregister ett hinder för att kravet på tillförlitlighet ska uppfyllas. Enligt lagen om näringsförbud (1059/1985) kan näringsförbud meddelas i syfte att förhindra att otillbörlig och skadlig rörelse drivs samt för att bevara förtroendet för näringsverksamheten, och det kan meddelas för minst tre och högst sju år. Ett gällande näringsförbud ska beaktas vid bedömningen av tillförlitlighet i synnerhet om markstations- eller radarverksamhet bedrivs för ekonomiska ändamål och inte främst för vetenskapliga ändamål eller forskningsändamål.

Enligt 4 punkten anses en person inte vara tillförlitlig om personen är försatt i konkurs eller enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder och detta kan anses utsätta personen för risk att bli utnyttjad, utsatt för påtryckningar, mutförsök eller annan osaklig påverkan eller annars kan äventyra personens möjligheter och förmåga att på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt sköta sina förpliktelser som följer av denna lag, av ett tillstånd som beviljats med stöd av den eller av tillståndsvillkoren. En persons ekonomiska situation kan anses påverka sannolikheten för olika oönskade bindningar, och därför ska detta beaktas som en faktor som påverkar bedömningen av tillförlitligheten.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om att när den behöriga myndigheten överväger slutresultatet av bedömningen av en fysisk persons tillförlitlighet ska myndigheten särskilt beakta betydelsen av personens verksamhet och bakgrund med tanke på verksamhetsutövaren som helhet i förhållande till bedrivandet av markstations- eller radarverksamhet. Det preciseras i momentet också att bedömningen av tillförlitlighet baserar sig på en helhetsbedömning där personens ställning och bestämmanderätt i en sammanslutning som bedriver markstations- eller radarverksamhet ska beaktas. Om en person inte kan anses kunna påverka den helhet som bedrivandet av markstations- eller radarverksamhet utgör i betydande grad, ska de omständigheter som anknyter till personen i fråga ges mindre vikt. För en helhetsbedömning kan tillståndsmyndigheten höra de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiken. Om tillståndsmyndigheten hyser misstanke om huruvida informationen om verksamhetsutövaren är riktig eller dennes tillförlitlighet i övrigt, kan myndigheten särskilt begära utlåtande också av säkerhetsmyndigheterna som utifrån sin underrättelseinformation kan bedöma trovärdigheten hos den information som lämnats och sökandens tillförlitlighet samt utifrån detta ge ett utlåtande.

Enligt paragrafens 4 mom. ska som utredning enligt 2 mom. 1 punkten godkännas uppgifter som fås med stöd av straffregisterlagen (770/1993) och i fråga om en utländsk person ett straffregisterutdrag utfärdat av en behörig myndighet i personens ursprungsland eller etableringsland. Ett straffregisterutdrag får inte vara äldre än sex månader. Om ovannämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i den utländska personens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godtas en försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt lagstiftningen i etableringslandet som avlagts av personen.

I paragrafens 5 mom. preciseras det att den tidsfrist som avses i 2 mom. 1 punkten ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till den tidpunkt då ansökan togs emot.

6 §. Säkerhetskrav. I paragrafen föreslås det bestämmelser om säkerhetskrav för markstations- och radarverksamhet.

Enligt *1 mom.* ska verksamhetsutövaren sörja för riskhanteringen i fråga om markstationen eller radaranläggningen och markstations- eller radarverksamheten och uppfylla de säkerhetskrav som anges i momentet. Med riskhantering avses detsamma som i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (NIS-direktivet) och i lagstiftningen om sättande av kraft av det, det vill säga i överensstämmelse med 247 a § i kommunikationstjänstlagen (RP 192/2017 rd) lämpliga organisatoriska och tekniska åtgärder som vidtas för att säkerställa utrustningens och informationssystemens förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, riktigheten, integriteten eller konfidentialiteten hos lagrade eller överförda eller behandlade uppgifter eller hos andra tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa system. Riskhanteringen ska innefatta lämpliga åtgärder för att förebygga och minimera den effekt som informationssäkerhetsrelaterade störningar i de system som används vid markstations- eller radarverksamheten har. Åtgärderna inom riskhanteringen kan bestå av till exempel att upprätta säkerhetsplaner, testa dessa i praktiken eller utföra kvalitetsrevisioner, använda dataskydds- och krypteringsprodukter samt iaktta vissa välkända standarder för informationssäkerhet, såsom ISO/IEC 27001:2013. Med risk avses vilken som helst rimligen identifierbar omständighet eller händelse som kan ha en negativ inverkan på säkerheten i den utrustning och de informationssystem som används.

Enligt *1 punkten* i momentet ska det i markstations- och radarverksamhet sörjas för att sändning och mottagning samt annan behandling, såsom lagring, bearbetning och överföring, av markstationsdata är informationssäker. Åtgärder för att sörja för informationssäkerheten avser åtgärder för att säkerställa säkerheten i verksamheten, datakommunikationen, utrustningen, programmen samt datamaterialet. Motsvarande bestämmelser finns i 243 § i kommunikationstjänstlagen. Verksamhetsutövaren ska också sörja för att de system och anordningar som används i verksamheten är tillräckligt skyddade mot yttre störningar och hot mot informationssäkerheten. En markstation eller radaranläggning ska tåla normala förutsebara yttre störningar samt hot mot informationssäkerheten.

Enligt *2 punkten* i momentet får utomstående aktörer inte ha obehörigt tillträde till lokaler från vilka en markstation eller radaranläggning styrs eller som används för hantering av markstationsdata. Utomstående personers fysiska tillträde till en markstation eller radaranläggning eller till lokaler från vilka de styrs eller markstationsdata hanteras, kan orsaka både informationssäkerhetsrisker och risker för att markstationsdata hamnar i utomståendes händer eller för störningar i verksamheten.

Enligt *3 punkten* ska verksamhetsutövaren säkerställa att de kränkningar av och hot mot informationssäkerheten som riktas mot en markstation eller radaranläggning samt fel och störningar som i avsevärd grad stör dess funktion kan upptäckas och att det finns beredskap för återhämtning från störningar. Störningar ska kunna identifieras på förhand för att åtgärder ska kunna vidtas på grund av dem. Syftet med punkten är att ålägga verksamhetsutövaren en skyldighet att följa upp och övervaka den markstations- och radarverksamhet som verksamhetsutövaren bedriver och identifiera störningsrisker. Kapaciteten att upptäcka risker ger också användarna och Transport- och kommunikationsverket möjlighet att få information om kränkningar av och hot mot informationssäkerheten, vilket är nödvändigt för att till exempel de som använder tjänsterna ska kunna skydda sig mot kränkningar av och hot mot informationssäkerheten. Detta kan leda till en skyldighet att anmäla störningar eller kränkningar av informationssäkerheten till Transport- och kommunikationsverket på det sätt som föreskrivs i den föreslagna 11 §.

Enligt *4 punkten* ska en markstations eller radaranläggnings logguppgifter samlas in och bevaras i fyra år. Med logg avses en i kronologisk ordning registrerad upptagning av händelserna och

orsakerna till dem. Logguppgifterna innehåller de kommandon som getts till systemet och sensorerna, krypteringsmetoderna och de koder som använts i verksamheten samt kommandonas tidpunkt och rutter.

I momentets 5 *punkt* anges det att markstationsdata som tagits emot av en markstation eller radaranläggning inte ska lämnas ut för militärt bruk till ett land som är föremål för EU:s eller FN:s vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot EU:s eller FN:s sanktioner.

Enligt 6 *punkten* ska kontinuiteten i verksamheten och hanteringen av krissituationer ha säkerställts och det ska finnas beredskap för återhämtning från störningar samt säkerheten i leveranskedjorna för de elektroniska system som är viktiga med tanke på verksamheten ska ha säkrats.

I 7 *punkten* fastställs det att praxis som gäller riskhanteringsförfarandet och säkerställandet av säkerheten i informationssystemen ska dokumenteras. Syftet med dokumenteringen är att främja en konsekvent riskhantering och aktörens medvetna lösningar för hur de åtgärder som behövs för riskhanteringen dimensioneras. Dokumenteringen möjliggör också att myndigheten vid behov i efterhand kan bedöma hur skyldigheterna enligt paragrafen iakttas. Dokumentering kan avse till exempel utarbetande av riskbedömningar, säkerhetsanvisningar eller verksamhetsplaner som ska utarbetas skriftligt eller intyg över att säkerhetsinspektioner har utförts. Dokumenteringen kan tas in som en del i andra planer som gäller hanteringen av säkerhetsrisker eller beredskapen.

Enligt 2 *mom.* ska de åtgärder som nämns ovan ställas i relation till verksamhetens risker, till kostnaderna för åtgärderna och till de tillgängliga tekniska möjligheterna att avvärja hot. Vilka åtgärder som behövs beror på de risker som hänför sig till verksamheten och på den tekniska nivån. Motsvarande bestämmelser finns i 243 § 2 och 3 *mom.* i kommunikationstjänstlagen.

Enligt 3 *mom.* ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål informera tillståndsmyndigheten om verksamhetsutövaren har skäl att misstänka att den har lämnat ut markstationsdata för ändamål som verksamhetsutövaren misstänker äventyrar den nationella säkerheten eller fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strider mot Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Detsamma gäller situationer där verksamhetsutövaren upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till markstationsdata. Skyldigheten att informera gör det möjligt för myndigheterna att vidta behövliga åtgärder för att förhindra eventuella olägenheter. De myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten kan i sin beredskap beakta att uppgifter som är av betydelse för myndigheterna avslöjas eller hamnar i fel händer. Med tanke på utrikes- och säkerhetspolitiken kan det vara behövligt att meddela dataläckage till en sådan stat för vars del data eller den aktör som fått tillgång till data kan vara av betydelse.

Enligt 4 *mom.* får närmare bestämmelser om säkert bedrivande av markstationsverksamhet och om minimikraven på system och anordningar som påverkar säkerheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §. *Överföring av tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet.* I paragrafen föreskrivs det om överföring av tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet till någon annan. Enligt 1 *mom.* får ett tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet inte överföras till någon annan än ett företag som på det sätt som anges i 1 kap. 6 § i bokföringslagen hör till samma koncern. Den myndighet som beviljat tillståndet ska omedelbart informeras om en överföring inom en koncern.

I 2 mom. fastställs det att om det bestämmande inflytandet enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller motsvarande faktiska bestämmande inflytande i förhållande till verksamhetsutövaren förändras, ska den myndighet som beviljat tillståndet omedelbart underrättas om förändringen. Med tillståndsmyndighet avses antingen Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet beroende på vilket av dem som ursprungligen beviljat tillståndet med stöd av 4 § 1 mom. Vid behov kan tillståndet ändras eller återkallas i enlighet med vad som föreskrivs i 8 §.

8 §. Ändring och återkallelse av tillstånd. För att säkerställa att lagen iakttas är det skäl att föreskriva att tillståndet till bedrivande av markstations- eller radarverksamhet ändras och återkallas i de situationer där förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte uppfylls eller tillståndsvillkoren inte har iakttagits eller om det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller avtalsförpliktelser. Grunderna för att ändra eller återkalla ett tillstånd ska bedömas från fall till fall. I första hand ska strävan vara att ändra tillståndet så att det överensstämmer med den nya situationen. Återkallelse är möjligt endast av särskilt vägande skäl i situationer där det inte är möjligt att ändra tillståndet.

Enligt paragrafens 1 mom. får tillståndsmyndigheten under vissa förutsättningar ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av markstations- eller radarverksamhet. Med tillståndsmyndighet avses antingen Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet beroende på vilket av dem som ursprungligen beviljat tillståndet med stöd av 4 § 1 mom.

Det är enligt 1 punkten möjligt att ändra eller återkalla ett tillstånd om det i tillståndsansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som har påverkat tillståndsprövningen.

Enligt 2 punkten är det möjligt att ändra eller återkalla ett tillstånd om verksamhetsutövaren inte längre uppfyller de väsentliga förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 4 §. Ändring kan på denna grund komma i fråga till exempel om verksamhetens säkerhet inte längre kan garanteras i enlighet med 6 §. Tillståndet kan ändras till exempel genom att kräva att verksamhetsutövaren uppfyller ytterligare krav, såsom tekniska krav, eller genom att kräva tilläggsutredning, till exempel om åtgärder för identifiering av kunder och kundkontroll. I första hand ska man försöka ändra tillståndet och tillståndet kan återkallas endast i fall där verksamheten inte kan ändras så att den är förenlig med bestämmelserna i denna lag.

Ett tillstånd får enligt 3 punkten ändras eller återkallas om verksamhetsutövaren på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren. Till exempel lämnande av markstationsdata till en aktör som avses i 6 § 1 mom. 5 punkten kan vara en orsak till att tillståndet återkallas.

Enligt 4 punkten kan det vara nödvändigt att ändra eller återkalla ett tillstånd på grund av Finlands nationella säkerhet, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Till exempel när säkerhetssituationen förändras kan verksamhet som tidigare ansetts vara godtagbar eller en kund medföra en säkerhetsrisk. Även i sådana fall bör man i första hand försöka ändra verksamheten. Det kan dock med stöd av 17 § bestämmas att verksamheten temporärt ska avbrytas genom beslut av tillståndsmyndigheten i syfte att minska säkerhetsriskerna, så att man hinner bedöma om tillståndet behöver ändras på grund av den förändrade situationen. Om det inte är möjligt att ändra tillståndet kan det återkallas.

Det är enligt 5 punkten möjligt att ändra eller återkalla ett tillstånd om verksamhetsutövaren överför tillståndet i strid med vad som föreskrivs i 7 §. Om det bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller motsvarande faktiska bestämmande inflytande i för-

hållande till tillståndshavaren förändras så att förutsättningarna för beviljande av tillstånd fortfarande uppfylls och verksamheten kan anses fortgå i överensstämmelse med tillståndsvillkoren, kan tillståndet ändras på motsvarande sätt och vid behov kan tillståndet i och med förändringen i det bestämmande inflytandet förenas med villkor som behövs för säkert bedrivande av markstationsverksamhet och för tillsynen över den. Om de förutsättningar för tillståndet som anges i 4 § inte längre uppfylls i och med förändringen i det bestämmande inflytandet eller det faktiska bestämmande inflytandet kan tillståndet återkallas.

Tillståndsmyndigheten kan enligt 2 mom. låta bli att återkalla tillståndet trots en i 7 § avsedd förändring i det bestämmande inflytande, om det är uppenbart att förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls och verksamheten fortgår i enlighet med tillståndsvillkoren. Tillståndet ska då vid behov ändras för verksamhetsutövarens del i enlighet med vad som föreskrivs i 8 §. Tillståndsmyndigheten får förena det tillstånd som ändras på grund av en förändring i det bestämmande inflytandet med sådana villkor som behövs för säkert bedrivande av markstations- eller radarverksamhet och för tillsynen över den och som motsvarar den förändrade situationen.

Tillståndsmyndigheten ska enligt 3 mom. innan den fattar ett beslut enligt 1 mom. sätta ut en skälig tidsfrist för verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen. På hörande av verksamhetsutövaren innan det fattas beslut om återkallelse av tillstånd tillämpas vad som i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om hörande av parter. Ett tillstånd kan återkallas endast av särskilt vägande skäl. Den primära lösningen ska alltid vara att ändra tillståndet. Om det dock är fråga om i 1 mom. 4 punkten avsedd nationell säkerhet eller Finlands internationella förpliktelser, kan tillståndet återkallas utan att verksamhetsutövaren först uppmanas att avhjälpa felet, överträdelsen eller försummelsen.

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får tillståndsmyndigheten enligt 4 mom. ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när markstationsverksamheten fortsätter eller avslutas. Med villkoren kan man precisera till exempel omständigheter som gäller informationssäkerheten eller ställa villkor som gäller verksamhetsutövarens kunder och kundgrupper. Vid behov kan Transport- och kommunikationsverket begära utlåtande om tillståndsvillkoren av andra myndigheter, i synnerhet av säkerhetsmyndigheterna. När tillståndsmyndigheten återkallar ett tillstånd kan den också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra markstations- eller radarverksamheten till en annan verksamhetsutövare eller myndighet som fortsätter verksamheten. Detta kan komma i fråga närmast om det är fråga om verksamhet som är kritisk för samhället och vars kontinuitet det är väsentligt att säkerställa.

9 §. Tillsyn. I paragrafen föreskrivs det om tillsynen över verksamheten. Transport- och kommunikationsverket är tillsynsmyndighet och utövar tillsyn över att lagen, de bestämmelser som utfärdats samt de beslut som meddelats med stöd av den, såsom tillståndsvillkor, iakttas också i de fall där statsrådet har beviljat tillstånd för verksamheten. Genom tillsynen ska det framför allt säkerställas att verksamheten fortfarande uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som avses i 4 § 2 mom. och att denna lag och tillståndsvillkoren iakttas i verksamheten.

10 §. Uppgiftsskyldighet. I paragrafen föreskrivs det om verksamhetsutövarens skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter till Transport- och kommunikationsverket.

Verksamhetsutövaren ska enligt 1 mom. årligen lämna Transport- och kommunikationsverket en utredning om sin markstations- och radarverksamhet, inbegripet uppgifter om verksamhetsutövarens kunder. Utredningen ska lämnas till Transport- och kommunikationsverket också i de fall där statsrådet har beviljat tillstånd för verksamheten. I utredningen ska verksamheten beskrivas allmänt liksom ändringar och störningar som gäller verksamheten. Verket kan utarbeta ett standardformulär för utredningen.

Enligt 2 mom. ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål lämna Transport- och kommunikationsverket uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 4 § eller på tillståndsvillkoren. Verksamhetsutövaren ska också meddela om det har inträffat förändringar i markstations- eller radarverksamhetens kund- och ägarförhållanden. Förändringar som inträffat i ägande och kundrelationer kan påverka till exempel den nationella säkerheten eller Finlands internationella förpliktelser. Uppgiftsskyldigheten är en viktig förutsättning för att ministeriet ska kunna övervaka verksamheten effektivt.

Närmare föreskrifter om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. och om de uppgifter som ska lämnas med stöd av 2 mom. får enligt 3 mom. utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

11 §. Störningsanmälningar till Transport- och kommunikationsverket. I paragrafen föreskrivs det i stor utsträckning på motsvarande sätt som i 275 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen om verksamhetsutövarens skyldighet att göra en anmälan om en betydande informationssäkerhetsrelaterad störning som riktar sig mot verksamhetsutövarens verksamhet. Med avvikelse från bestämmelsen i kommunikationstjänstlagen ska det också göras en anmälan om ett hot, och till denna del motsvarar bestämmelsen 275 § 1 mom. i kommunikationstjänstlagen. Med informationssäkerhetsrelaterad störning avses en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i systemen i fråga. Definitionen motsvarar definitionen av incident i NIS-direktivet. Verksamhetsutövaren ska också utan obefogat dröjsmål anmäla hur länge störningen eller hotet beräknas pågå, om vilka verkningar störningen eller hotet har, om avhjälpande åtgärder samt om åtgärder för att förhindra att störningen upprepas. Genom bestämmelserna förbereder man sig på Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148, det vill säga *förslaget till NIS2-direktivet*, som är under beredning och enligt vilket skyldigheten att göra en störningsanmälan gäller vissa markstationsaktörer.

12 §. Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information. I 1 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets allmänna rätt att få information i förhållande till verksamhetsutövaren. Enligt momentet har Transport- och kommunikationsverket rätt att av verksamhetsutövaren eller den som handlar för dennes räkning trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av information få den information som behövs för att utföra sina uppgifter enligt denna lag. Rätten att få information gäller verksamhetsutövarens verksamhet också till den del som omfattas av eventuella affärshemligheter. Rätten att få information gäller bland annat en markstations eller radaranläggnings logguppgifter som avses i 6 § samt logguppgifter om till vem markstationsdata har förmedlats eller lämnats ut. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information om meddelanden, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter finns i 14 §. Logguppgifter kan i vissa situationer vara sådana förmedlingsuppgifter som avses där.

Enligt 2 mom. har Transport- och kommunikationsverket trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av dem som utför offentliga uppdrag få för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag nödvändiga uppgifter om tillståndssökande och verksamhetsutövare och ledamöter och ersättare i deras styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Rätten att få information gäller enligt momentet också bötesregistret. Enligt 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen kan straffregisteruppgifter lämnas ut direkt med stöd av lag.

13 §. Inspektionsrätt. Tillsynen kan också förutsätta att verksamhetsutövarens fysiska lokaler, utrustning och system eller verksamhet inspekteras till den del de är av betydelse för markstations eller radarverksamheten. Enligt 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket eller på

dess begäran en annan myndighet rätt att utföra behövliga inspektioner av verksamhetsutövare och markstations- och radarverksamhet. Bestämmelsen kan tillämpas både på föregripande tillsynsuppgifter och på tillsyn i efterhand, som oftast inleds på grund av yttre händelser (såsom olyckor eller funktionsstörningar) eller när en sådan händelse misstänks (till exempel till följd av en anmälan). Det kan vara fråga om situationer där verksamhetsutövaren inte har lämnat de uppgifter som krävs om sin markstations- eller radarverksamhet. Tillståndsmyndigheten har rätt att låta en oberoende sakkunnig utföra en inspektion, med undantag för sådan markstations- eller radarverksamhet som bedrivs för Försvarsmaktens räkning. På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Enligt 2 mom. har en tjänsteman eller oberoende sakkunnig som utför en inspektion rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva markstations- eller radarverksamhet och som är av betydelse för tillsynen över markstations- eller radarverksamheten, samt att i den omfattning som behövs med tanke på tillsynsuppgiften få studera markstationsdata samt behövliga handlingar och uppgifter, såsom loggdata, trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter.

I 3 mom. fastställs det att den som utför en inspektion har rätt att få tillgång också till verksamhetsutövarens informationssystem och markstationsdata för att säkerställa att den information som verksamhetsutövaren lämnat motsvarar den faktiska verksamheten och att verksamheten och de markstationsdata som behandlas överensstämmer med 4 och 6 § och tillståndsvillkoren. Bestämmelsen gör det möjligt för verket att vid en inspektion få tillgång till verksamhetsutövarens informationssystem eller anordningar och undersöka programmen och datatrafiken i dem och genomföra säkerhetsskanningar. Bestämmelser om motsvarande rätt finns i nuläget till exempel i 6 § i lagen om bedömning av informationssäkerheten i myndigheternas informationssystem och datakommunikation (1406/2011), med stöd av vilken Transport- och kommunikationsverket har rätt att på begäran inspektera myndigheternas informationssystem och datakommunikation samt att få uppgifter om dem. I 14 § i lagförslaget föreskrivs det om härmed ansluten eventuell behandling av konfidentiell kommunikation. Om uppgifterna i fråga blir behandlade vid tillämpningen av momentet, överensstämmer Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information om dem till sin omfattning med 14 § 1 mom.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får enligt 4 mom. inspektion utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det i fallet i fråga finns grundad och specificerad anledning att misstänka att brott mot denna lag begåtts eller kommer att begås på ett sätt som kan leda till ett straff enligt strafflagen (39/1889). Eftersom det är fråga om betydande utövning av offentlig makt, kan inspektioner utföras endast av myndigheter. Att inspektioner möjliggörs i utrymmen som används för boende av permanent natur är motiverat med beaktande av den tekniska utvecklingen, som möjliggör styrning av verksamheten (sändning av signaler till rymdföremål) samt mottagning av markstationsdata med anordningar och utrustning som kan placeras också på hemfastigheter och i bostadslägenheter.

I 5 mom. har det tagits in en hänvisning till 39 § i förvaltningslagen (434/2003) på det sätt som grundlagsutskottets praxis förutsätter.

14 §. Rätt att få information om uppgifter som gäller elektronisk kommunikation.

Enligt 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att få förmedlingsuppgifter, lokaliseringssuppgifter och meddelanden, om de behövs för tillsynen över att 6 § i denna lag, de skyldigheter som ålagts med stöd av den eller tillståndsvillkoren iakttas. Dessutom gäller rätten att få information utredning av betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten.

Med andra begränsningar som gäller utlämnande av information avses i momentet i huvudsak den konfidentialitet i kommunikationen som tryggas i grundlagen och kommunikationstjänstlagen och verksamhetsutövarens tystnadsplikt som anknyter till konfidentialiteten. I enlighet med 136 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen får den som har tagit emot eller annars fått kännedom om ett elektroniskt meddelande, radiokommunikation eller förmedlingsuppgifter som inte är avsedda för honom eller henne, inte utan samtycke av en kommunikationspart röja eller utnyttja meddelandets innehåll, förmedlingsuppgifterna eller uppgifterna om meddelandets existens, om inte något annat föreskrivs i lag. Bestämmelser om tystnadsplikt i fråga om lokaliseringssuppgifter finns i 160 § 5 mom. i kommunikationstjänstlagen.

Markstations- eller radarverksamhet kan i vissa situationer också vara sådan televerksamhet som avses i kommunikationstjänstlagen och verksamhetsutövaren ett teleföretag. Verksamhetsutövaren kan också ha rollen som sammanslutningsabonnent eller en annan aktör som förmedlar kommunikation. I dessa situationer behandlar verksamhetsutövaren konfidentiell kommunikation som utomstående, och det ska i enlighet med 136 § 3 mom. i kommunikationstjänstlagen föreskrivas särskilt om behandlingen av den och den därmed anslutna rätten att få information. Tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen ska tillämpas till exempel i situationer där verksamhetsutövaren samtidigt är en sådan kommunikationsförmedlare som avses i kommunikationstjänstlagen. Verksamhetsutövaren kan också annars ta emot annan än konfidentiell radiokommunikation som är avsedd för allmän mottagning och som inte är avsedd för verksamhetsutövaren.

Med stöd av den föreslagna paragrafen har de kommunikationsförmedlare enligt kommunikationstjänstlagen som samtidigt är verksamhetsutövare enligt denna lag rätt att behandla elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter för att lämna dem till Transport- och kommunikationsverket för att verkets rätt att få information ska tillgodoses. Om det samtidigt är fråga om uppgifter som motsvarar definitionen av personuppgifter, är i fråga om verksamhetsutövaren artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen tillämplig som rättslig grund på behandlingen av personuppgifter, och enligt artikeln är behandlingen av personuppgifter tillåten om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

Bestämmelserna behövs för att säkerställa att tillsynen fullt ut kan riktas till i synnerhet fall där markstationsverksamheten inbegriper förmedling av konfidentiell kommunikation. Tillsynsmyndigheten ska inte utreda brott utan säkerställa bland annat markstations- eller radarverksamhetens informationssäkerhet. Informationen är med stöd av hänvisningen i det föreslagna 14 § 4 mom. sekretessbelagd och får inte lämnas ut annat än under begränsade förutsättningar.

Bestämmelserna i paragrafen gäller också situationer där förmedlingsuppgifter och andra uppgifter ska behandlas för att utreda kränkningar av informationssäkerheten och hot om sådana som riktar sig mot markstations- eller radarverksamhet via kommunikationsnät. Transport- och kommunikationsverket ska ha rätt att få denna information också för att utreda betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten. Detta motsvarar vad som i 316 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen fastställs i fråga om de aktörer som avses i den lagen, med den skillnaden att en förutsättning för rätt att få information inte är att det finns skäl att misstänka att ett rekvisit för ett uppräknat brott uppfylls. Eftersom det i den lagen räknas upp ett stort antal

brott, medför bedömningen inte att tröskeln för rätten att få information höjs nämnvärt och bedömningen lämpar sig inte på ett naturligt sätt att utföras av en myndighet när det inte är fråga om brottsutredning. Till följd av detta föreslås det inte att någon motsvarande förutsättning ska tas in i denna lag.

Enligt 2 mom. har Transport- och kommunikationsverket rätt att inspektera och använda också förmedlingsuppgifter om och innehållet i andra radiosändningar än sådana som är avsedda för allmän mottagning, om det behövs för tillsynen över 6 § eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller över tillståndsvillkoren. Detta möjliggör att en markstations eller radaranläggnings radiotrafik behandlas för tillsynen över skyldigheterna enligt lagen. På utredning av eventuella störningar av radiokommunikationen tillämpas 317 § i kommunikationstjänstlagen också utan någon särskild hänvisning.

I 3 mom. fastställs det att vid den inspektion och användning som avses i 2 mom. eller vid sådan inspektion av markstationsdata eller informationssystem som avses i 13 § 3 mom. får skyddet av konfidentiella meddelanden eller integritetsskyddet inte begränsas mer än vad som är nödvändigt. Om verksamhetsutövaren är kommunikationsförmedlare kan också konfidentiell kommunikation komma till behandling vid inspektionen, till exempel i en situation där markstationsdata är förmedlad kommunikation. Syftet med inspektionerna eller rätten att få information är i princip inte att skaffa information om innehållet i ett konfidentiellt meddelande i sig, utan till exempel att säkerställa att markstationsdata som verksamhetsutövaren behandlar till sin typ överensstämmer med tillståndsvillkoren och att de kunder till vilka informationen förmedlas motsvarar förutsättningarna för tillstånd och det som verksamhetsutövaren meddelat.

Enligt 4 mom. ska vad som föreskrivs i 319 § och 316 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen tillämpas också på den information som Transport- och kommunikationsverket har fått och skaffat med stöd av denna paragraf. Till följd av hänvisningen är informationen sekretessbelagd, och till exempel polisen har inte rätt att ta del av den med undantag för de situationer som behandlas i 15 §. I fråga om information om kränkningar av informationssäkerheten ska det i situationer enligt 319 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen vara möjligt att i nödvändig omfattning lämna ut information exempelvis till aktörer som kan bli utsatta för motsvarande kränkningar av informationssäkerheten, så att man kan förbereda sig på ett hot. Av hänvisningen följer också att Transport- och kommunikationsverket ska utplåna den information om meddelanden, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som det fått med stöd av denna paragraf, när informationen inte längre behövs för skötseln av de uppgifter som avses i denna paragraf eller för behandling av därmed sammanhängande brottmål. Informationen om meddelanden, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska utplånas senast tio år efter utgången av det kalenderår under vilket informationen erhöles eller beslutet eller domen i brottmålet vann laga kraft.

15 §. Utlämnande av information och handräckning. Enligt 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket samt andra myndigheter som sköter i denna lag angivna uppgifter, såsom försvarsministeriet, utrikesministeriet, Skyddspolisen och Försvarsmakten, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att till varandra lämna ut handlingar som de fått eller utarbetat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt lag samt att för varandra röja sekretessbelagd information, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter.

Transport- och kommunikationsverket har enligt 2 mom. rätt att för att kunna utföra sina uppgifter på begäran få handräckning av polisen eller försvarsmakten för att utföra sina inspektionsuppgifter enligt 13 § i anslutning till tillsynen eller för att i praktiken omsätta interimistiska åtgärder enligt 17 §, såsom avbrytande av markstationsverksamhet. Handräckning kan behövas

i synnerhet i situationer där verksamhetsutövaren inte frivilligt kan få en inspektör att utföra en inspektion som avses i lagen, inspektionen utförs i ett utrymme som används för boende av permanent natur eller verksamheten måste avbrytas tillfälligt till exempel på grund av att försvaret eller den nationella säkerheten äventyras.

Rätt att lämna ut information gäller enligt 3 mom. också den information som avses i 14 § 1 och 2 mom., om utlämnandet av informationen är nödvändigt för att bedöma huruvida den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik äventyras. Detta kan enligt 4 § 2 mom. 4 punkten behövas för bedömningen av dessa omständigheter som är en förutsättning för beviljande av tillstånd. Utlämnandet av information får inte begränsa skyddet av konfidentiella meddelanden eller integritetsskyddet mer än vad som är nödvändigt. Med stöd av momentet kan det till exempel lämnas ut information om till vilken aktör information har överförts från en markstation eller radaranläggning, även när det är fråga om konfidentiell kommunikation, om informationen är nödvändig för bedömningen av ett eventuellt äventyrande. Enligt 4 mom. kan Transport- och kommunikationsverket trots vad som i 14 § 4 mom. föreskrivs om sekretess för information lämna ut information till en annan myndighet, om det behövs för utredning av eller åtal för brott som gäller markstations- och radarverksamhet. I fråga om brott som gäller orsakande av radiostörningar finns i nuläget motsvarande bestämmelser i 319 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen.

Med stöd av den hänvisning till 319 § i kommunikationstjänstlagen som tas in i 14 § 4 mom. i den föreslagna lagen är det dessutom möjligt att lämna ut förmedlingsuppgifter till en annan myndighet, om det behövs för utredning av eller åtal för brott som gäller orsakande av radiostörningar.

16 §. Tillsynsbeslut. Enligt paragrafen kan Transport- och kommunikationsverket meddela den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av denna lag en anmärkning samt ålägga denne att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse. Transport- och kommunikationsverket kan med tanke på verksamhetsutövaren förena sitt beslut med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Vite kan föreläggas i alla situationer där någon överträder denna lag, de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller de föreskrifter, beslut och tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den, även när tillstånd för verksamheten inte har sökts i enlighet med skyldigheterna enligt lagen. Bestämmelser om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990). Paragrafen motsvarar delvis 330 och 332 § i kommunikationstjänstlagen.

17 §. Interimistiska beslut. I 1 mom. fastställs det att om verksamhetsutövarens fel eller försummelse som avser denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av denna lag utgör ett direkt hot mot den nationella säkerheten eller försvaret, får Transport- och kommunikationsverket som en interimistisk åtgärd avbryta eller begränsa den markstationsverksamhet som utgör ett hot eller bestämma om andra behövliga interimistiska åtgärder. Transport- och kommunikationsverkets beslut kan förenas med vite, hot om avbrytande eller hot om tvångsutförande på motsvarande sätt som i samband med tillsynsbeslut enligt 16 §.

Enligt 2 mom. ska Transport- och kommunikationsverket innan det beslutar om interimistiska åtgärder ge den som är föremål för beslutet tillfälle att bli hörd, utom när detta inte kan ordnas så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver. Det är i huvudsak fråga om en motsvarande skyldighet som i 34 § i förvaltningslagen, men det föreslagna momentet gör det möjligt att meddela ett interimistiskt beslut utan att höra parter i synnerhet i situationer där

verksamhetsutövarens fel eller försummelse medför omedelbar fara för den nationella säkerheten eller försvaret. Paragrafen motsvarar delvis 331 och 332 § i kommunikationstjänstlagen.

18 §. Avgifter till myndigheter. I paragrafen föreskrivs det om de avgifter till myndigheter som ska påföras verksamhetsutövaren. Enligt *1 mom.* är den som ansöker om tillstånd skyldig att till Transport- och kommunikationsverket i samband med ansökan om tillstånd till markstations- eller radarverksamhet betala en avgift på 2 000 euro. Ansökningsavgiften återbetalas inte trots att tillståndsansökan återtas eller avslås.

Enligt *2 mom.* är tillståndshavaren skyldig att betala en årlig tillsynsavgift för tillståndet till markstations- eller radarverksamhet. Tillsynsavgiften återbetalas inte trots att den som bedriver markstations- eller radarverksamhet upphör med sin verksamhet under kalenderåret.

De årliga avgifterna för markstations- eller radarverksamhet som bedrivs i kommersiellt affärs-syfte är enligt *3 mom.* 1 200 euro. Vid forsknings- eller utbildningsverksamhet som har icke-kommersiella syften där data, information eller tjänster inte säljs till kunder är det verksamhets-fält som ska övervakas snävare och den tillsynsavgift som tas ut för markstations- eller radar-verksamhet är 300 euro.

Enligt *4 mom.* ska avgiften påföras genom beslut av Transport- och kommunikationsverket.

19 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring i Transport- och kommunikationsverkets och statsrådets beslut. Enligt *1 mom.* får ändring i beslut som Transport- och kommunikationsverket fattat med stöd av denna lag sökas hos förvaltningsdomstolen genom besvär. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Ett beslut som statsrådet har fattat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Enligt *2 mom.* ska viteslagen tillämpas på sökande av ändring i ärenden som gäller vite.

Genom Transport- och kommunikationsverkets beslut får det enligt *3 mom.* bestämmas att ett beslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

20 §. Ikraftträdande. I *1 mom.* ingår en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Lagen avses träda i kraft den xx xxxx 2022.

I *2 mom.* tas det in en övergångsbestämmelse, enligt vilken markstations- eller radarverksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde och som har inletts före ikraftträdandet av denna lag får fortsätta utan särskilt tillstånd i 12 månader från dagen för ikraftträdandet av lagen. Ett tillståndsförfarande också i fråga om verksamhet som har inletts före ikraftträdandet av lagen är motiverat med tanke på Finlands nationella och internationella säkerhetsintressen och påvisandet av verksamhetens lagenlighet. Verksamheten anses ha inletts den dag då markstationen eller radaranläggningen togs i bruk, det vill säga när stationens eller radaranläggningens funktioner och elström har kopplats på så att det är möjligt att tillhandahålla tjänster. Enbart anläggandet av en markstation eller radaranläggning innebär således inte ännu att verksamheten inleds.

7.2 Lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att i 2 mom. 2 punkten i den finska paragrafen stryks det felaktiga pronomenet ”sitä”.

Det föreslås att paragrafen ändras så att det till den fogas ett *nytt 3 mom.* enligt vilket det i lagen föreskrivs också om satellitbaserad fjärranalys, vars faktiska bestämmande inflytande finns i Finland och där prestandan hos en eller flera anordningar eller utrustningar som används överstiger de gränsvärden som anges i statsrådets förordning. Lagens 11 a, 12–15, 17, 17 a och 19–21 § tillämpas dock inte på satellitbaserad fjärranalys som bedrivs av finska myndigheter, med undantag för kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter.

Statens befogenheter som vanligen delas in i den lagstiftande, den dömande och den verkställande makten har nära koppling till begreppet statens suveränitet. Utgångspunkt är territorialprincipen enligt vilken varje stat i princip har omfattande befogenheter på sitt eget territorium på ett sätt som utesluter andra stater. Till territoriet hör inre och yttre territorialvatten. Statens befogenheter omfattar även farkoster i dess register. En stat har dessutom kunnat basera sina befogenheter på medborgarskapsprincipen och i fråga om vissa internationella brott även på universalprincipen. Om en stat vill utöva så kallade extraterritoriella befogenheter, ska den i allmänhet påvisa ett verkligt samband mellan saken i fråga och utövandet av befogenheterna, med beaktande av även andra staters rättigheter.

Finlands territorium omfattar statens landområden, territorialvatten och luftrum. I den ekonomiska zon som ligger i omedelbar anslutning till Finlands territorium har Finland i enlighet med internationell rätt jurisdiktion med avseende på uppförande och användning av konstgjorda öar, anläggningar och andra konstruktioner, liksom också andra rättigheter och skyldigheter som följer av internationell rätt. Bestämmelser om detta finns i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). I 17 § i den lagen fastställs det att på konstgjorda öar, anläggningar och andra konstruktioner som uppförts enligt lagen tillämpas finsk lag på samma sätt som om konstruktionen hade funnits på den del av Finlands territorium som ligger närmast. I sådana speciellsituationer tillämpas alltså finsk lag, även om den ekonomiska zonen inte hör till Finlands territorium.

En förutsättning för att lagen ska tillämpas är att ansvaret för den satellitbaserade fjärranalysen, det vill säga opererandet av anordningar för fjärranalys och lagringen av uppgifter som samlas in med dem, finns i Finland eller hos en finsk aktör. Detta är fallet främst när verksamheten bedrivs på Finlands territorium eller på farkoster som är registrerade i Finland. Med farkoster avses såväl fartyg som flygplan och andra luftfartyg. Till exempel satellitbaserad fjärranalys som bedrivs från ett fartyg som är registrerat i Finland omfattas av lagens tillämpningsområde, även om farkosten rör sig på en annan stats territorialvatten eller på internationella vatten.

Bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys kan tillämpas på verksamhet som bedrivs utanför Finland också när verksamheten bedrivs av en finsk medborgare eller en juridisk person som har sin hemort i Finland. För att från tillämpningsområdet utesluta överlappningar i frågor som gäller flera olika staters befogenheter är det dock skäl att begränsa situationerna där verksamheten i fråga och utövandet av Finlands befogenheter inte har ett lika starkt samband med beaktande av en annan stats rättigheter. Detta kan vara fallet till exempel om en organisations moderbolag finns i Finland, men satellitbaserad fjärranalys med stöd av lagstiftningen i en annan stat bedrivs i form av ett dotterbolag någon annanstans än i Finland eller på en farkost som är registrerad i Finland. Med tanke på övervakningen av verksamheten och ingripandet i verksamheten kan det anses ändamålsenligt att myndigheterna i den stat där aktören är etablerad övervakar verksamheten.

Den aktör som opererar ett rymdföremål (utövaren av rymdverksamhet) kan vara en annan än den aktör som opererar ett instrument för fjärranalys (fjärranalysaktören). I den föreslagna lagändringen har man beaktat möjligheten till så kallade *rideshare*-missioner, som man har erfarenhet av till exempel i Förenta staterna. I dessa fall kan en utövare av rymdverksamhet erbjuda kunder tillgång till en satellitplattform som en tjänst. Kundens instrument för fjärranalys kan således vara en satellits nyttolast utan att kunden själv har ansvar för den egentliga rymdverksamheten, såsom utsändandet och opererandet av ett rymdföremål. På motsvarande sätt har utövaren av rymdverksamhet inte nödvändigtvis bestämmande inflytande över vilka uppgifter som samlas in och lagras med anordningar eller utrustning som kan utföra satellitbaserad fjärranalys samt över hur uppgifterna behandlas. Således kan en utövare av rymdverksamhet inte fullt ut eller effektivt förpliktas med stöd av bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys. Eftersom styrningen av nyttolasten dock sker via en huvudlänk till satelliten, kan det av utövaren av rymdverksamhet i enlighet med de övriga bestämmelserna i lagen om rymdverksamhet krävas att denne avbryter erbjudandet av en tjänst i anslutning till sin satellitplattform, om verksamheten till exempel väsentligt strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. För att verksamheten också ska omfattas av bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys förutsätts det dock att det faktiska bestämmande inflytandet över den verksamhet som bedrivs med anordningar för satellitbaserad fjärranalys finns i Finland eller hos en finsk aktör.

Markstationernas läge bestämmer inte om bestämmelserna i denna lag ska tillämpas på satellitbaserad fjärranalys, utan av betydelse är om verksamhetens driftcentral (*"mission control center"*) finns inom ett område eller på en farkost som omfattas av Finlands jurisdiktion. I verksamheten kan det användas flera markstationer, till och med ett globalt nätverk av markstationer, och markstationstjänster som tillhandahålls av tredje parter, vilket betyder att var mottagningen av data sker tekniskt eller från vilket land det kommando som ska sändas börjar sändas till fjärranalysinstrumentet inte nödvändigtvis berättar var verksamhetens faktiska bestämmande inflytande finns. Driftcentralens läge kan bidra till att fastställa detta. Markstationernas läge kan dock innebära att den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar ska tillämpas på verksamheten.

Lagens tillämpningsområde ska inte omfatta vilken som helst satellitbaserad fjärranalys, utan sådan verksamhet där de anordningar eller den utrustning som används har sådan prestanda att data som de producerar kan ha skadliga effekter med tanke på den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Bestämmelser om dessa gränsvärden ska i enlighet med bemyndigande att utfärda förordning i 6 mom. utfärdas särskilt genom förordning av statsrådet efter det utlåtandeförfarande som hör till en normal lagberedning. Till denna del är viktiga tekniska egenskaper bland annat anordningarnas eller utrustningens upplösningsförmåga, positionsnoggrannhet, frekvensband och kvalitet samt tidupplösning, det vill säga hur ofta och snabbt bilder kan tas av en viss plats. Det är fråga om mycket detaljerade och tekniska bestämmelser, och det är därför ändamålsenligt att de utfärdas genom förordning. På grund av den snabba utvecklingen av utrustningens prestanda är gränsvärdena föremål för kontinuerliga förändringar.

Bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys ska i huvudsak inte tillämpas på den verksamhet som bedrivs av finska myndigheter till övriga delar än på den kommersiella verksamhet som de bedriver. Med myndigheter avses motsvarande aktörer som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och förvaltningslagen (434/2003). Som myndighetsverksamhet betraktas till exempel bedrivande av satellitbaserad fjärranalys för myndigheternas lagstadgade forsknings- eller produktionsverksamhet, när verksamheten i första hand bedrivs för skötsel av en lagstadgad tjänsteåtgärd och inte för produktion av tjänster på marknadsvillkor. Till exempel statliga myndigheters offentligtgrättsliga prestationer som avses i lagen om grunderna

för avgifter till staten och vars efterfrågan grundar sig på lag eller förordning och som myndigheten har faktisk ensamrätt att utföra omfattas således i huvudsak inte av tillämpningsområdet för bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys.

Med kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter avses ekonomisk verksamhet som myndigheterna bedriver i förvärvssyfte. Då genomförs den satellitbaserade fjärranalys som bedrivs eller de satellitbaserade fjärranalystjänster som produceras av myndigheter mot vederlag på beställning av en tredje part eller till följd av ett annat uppdrag eller en annan åtgärd. Huruvida det är fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter kan i vissa situationer kräva prövning från fall till fall och gränsdragning. Myndigheternas satellitbaserade fjärranalys kan utöver med myndighetsuppgifter även vara förenad med möjlighet att generera intäkter från myndigheternas avgiftsbelagda verksamhet, varvid verksamheten är både myndighetsverksamhet och kommersiell verksamhet. Om en myndighet säljer företagsekonomiska prestationer till någon annan än en myndighet, kan de bestämmelser om satellitbaserad fjärranalys som finns i lagen om rymdverksamhet bli tillämpliga på samma sätt som i fråga om privata aktörer, även om det är fråga om sakkunnigtjänster i anslutning till myndighetsuppgifter inom branschen. Till den del verksamheten bedrivs inom ramen för avtalsfriheten och inte för skötseln av internationellrättsliga förpliktelser eller uppgifter som följer av EU-rättsakter eller nationell lag kan det anses vara fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter. Således betraktas till exempel myndighetssamarbete där en annan myndighet betalar ersättning för kostnader som uppkommit för tjänsten inte som kommersiell verksamhet.

Paragrafens gällande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket det genom förordning av statsrådet ska utfärdas bestämmelser om gränsvärden för prestandan hos den i 3 mom. avsedda utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys.

3 §. Lagens tillämpning inom försvarsförvaltningen. Det föreslås att paragrafen ändras så att det undantag som gäller Försvarsmakten ska gälla också satellitbaserad fjärranalys. Till paragrafens moment fogas därför satellitbaserad fjärranalys vid sidan av rymdverksamhet. Försvarsministeriet ska svara för den allmänna styrningen och övervakningen av båda verksamheterna inom försvarsmakten. Huvudstaben övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas inom Försvarsmakten och lämnar en gång om året en rapport om Försvarsmaktens rymdverksamhet till försvarsministeriet och till arbets- och näringsministeriet.

Det föreslås att paragrafhänvisningarna i 1 mom. kompletteras så att bestämmelserna i 5, 8, 11, 11 a–11 d, 12–15, 17, 17 a och 18–21 § inte tillämpas på rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys som bedrivs av Försvarsmakten. Genom kompletteringen korrigeras en oklar situation som uppstått till följd av att 5 § om tillståndsplikt för verksamheten inte tillämpas på Försvarsmaktens verksamhet, men dock bestämmelserna om ändring och återkallelse av tillstånd i 13 §. Det är inte heller motiverat att uppgiftsskyldigheten, rätten att få information, inspektionsrätten, utlåtandeförfarandet, ändringssökandet och straffbestämmelserna tillämpas på Försvarsmakten. Hänvisningarna i lagen har till dessa delar varit felaktiga, vilket föreslås bli korrigerat i detta sammanhang.

4 §. Definitioner. Det föreslås att paragrafen ändras så att till den fogas definitioner av satellitbaserad fjärranalys (4 punkten), fjärranalysaktör (5 punkten) och fjärranalysdata (6 punkten).

Enligt 1 mom. 4 punkten avses med satellitbaserad fjärranalys opererande av sådana anordningar eller sådan utrustning i rymdföremål som förmår observera elektromagnetisk strålning som utstrålas eller återkastas från objekt som finns på eller under jord- eller vattenytan eller i luften

eller från andra rymdföremål eller himlakroppar och lagra information om strålningen. Lagen omfattar således att från rymden fotografera förhållandena på jorden eller på andra himlakroppar eller att fotografera andra rymdföremål med vilken som helst anordning som förmår fotografera och lagra uppgifter. Bestämmelser om hurdan prestanda som krävs av anordningar för att lagens tillämpningströskel ska överskridas utfärdas separat genom förordning av statsrådet.

Enligt *1 mom. 5 punkten* avses med fjärranalysaktör fysiska eller juridiska personer som har faktiska bestämmande inflytande över vilken information som samlas in och lagras med anordningar eller utrustning som kan användas för satellitbaserad fjärranalys. Med detta avses en aktör som fattar beslut om satellitbaserad fjärranalys samt verkställer dessa beslut antingen direkt eller genom rättsliga arrangemang via en tredje part. Det är således fråga om en aktör som juridiskt sett har bestämmande inflytande över den satellitbaserade fjärranalysen. Detta bör åtskiljas från bestämmande inflytande över ett rymdföremål, vilket betraktas som tillståndspliktig rymdverksamhet för att skyldigheterna enligt FN:s internationella rymdöverenskommelser ska kunna fullgöras. Fjärranalysaktören kan vara antingen samma aktör som utövaren av rymdverksamhet eller en annan aktör än utövaren av rymdverksamhet. I det senare fallet utnyttjar fjärranalysaktören en satellitplattform som ägs eller opereras av någon annan som en tjänst (så kallad *rideshare*-mission), varvid de anordningar eller den utrustning som används vid den satellitbaserade fjärranalysen utgör nyttolast i ett rymdföremål som någon annan har bestämmande inflytande över. Även de markstationer som används i verksamheten kan ägas eller opereras av andra. Fjärranalysaktören behöver alltså inte själv nödvändigtvis vara den person som genomför de tekniska åtgärderna för att sända kommandon till instrument för fjärranalys, utan aktören kan skaffa detta som en tjänst.

Med fjärranalysdata avses enligt *1 mom. 6 punkten* signaler eller lagrad information som förmedlas av anordningar eller utrustning för satellitbaserad fjärranalys och som innehas av fjärranalysaktören samt därav härledda andra produkter än sådana som inte huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas av anordningarna eller utrustningen utan som erhållits som slutsatser genom sammanställning eller manipulering av olika uppgifter eller beräkningar som grundar sig på dessa, oberoende av i vilken lagringsfas signalerna och den lagrade informationen är eller på vilket sätt de sänds eller presenteras. Definitionen omfattar således både rådata och upp till en viss punkt bearbetad data, vilket innebär att begreppet fjärranalysdata anses omfatta såväl uppgifter som lagrats av anordningar eller utrustning för satellitbaserad fjärranalys som information som sammanställts eller härletts av dem. Data som omfattas av regleringen ska dock inte längre gälla sådana analysprodukter som endast till en liten del består av uppgifter som registrerats av utrustning för satellitbaserad fjärranalys. Till exempel satellitbilder är sådana data som avses i lagen, men produkter på högre nivå, såsom analysmaterial som på lång sikt härletts från flera satellitobservationer (bland annat översvämningskartor som gäller stora geografiska områden), omfattas inte av definitionen.

Den föreslagna definitionen av fjärranalysdata innehåller dessutom en begränsning i enlighet med vilken lagen tillämpas endast på data som verksamhetsutövaren innehar. Fjärranalysaktören ansvarar för att data lagras på ett säkert sätt och att data lämnas ut endast till identifierade kunder vars grunder för användning av data fjärranalysaktören känner till, men fjärranalysaktörens ansvar anses inte omfatta kundernas åtgärder för behandling av data, såsom produktion av nya tjänster och produkter genom vidare bearbetning av data. Syftet med begränsningen är att förhindra att ett så kallat ändlöst eller obegränsat ansvar för datas rörlighet medför extra risktagning eller kostnader för verksamhetsutövaren.

I praktiken är det i den föreslagna definitionen av fjärranalysdata fråga om information i, till eller från en teknisk anordning eller ett informationssystem, vilket motsvarar definitionen av data i nätbrottsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti

2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF) samt de nationella lagar som hör till dess verkningsområde (strafflagen och tvångsmedelslagen). Enligt nätbrottsdirektivet är datorbehandlingsbara uppgifter (i denna proposition *data*) framställning av fakta, information eller begrepp i en form som lämpar sig för behandling i ett informationssystem. Samma definition har tagits in också i strafflagens 38 kap. om informations- och kommunikationsbrott. I tvångsmedelslagen avses med data information som finns i en teknisk anordning eller i något annat motsvarande informationssystem eller på dess lagringsplattform.

5 §. Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd. Det föreslås att 2 mom. ändras genom att det till 1 punkten fogas en hänvisning till den nya 17 a § och genom att det görs en teknisk ändring i 2 och 3 punkten. Dessutom föreslås det att momentet ändras i fråga om den ordalydelse som används i 5 punkten. Enligt den föreslagna ordalydelsen är en förutsättning för beviljande av tillstånd till rymdverksamhet enligt 5 punkten att rymdverksamheten inte strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Den föreslagna ordalydelsen motsvarar bättre formuleringarna i den gällande lagstiftningen och etablerade termer, som det föreslås att ska användas också i de nya bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys samt markstationsverksamhet och radaranläggningar. Ordalydelsen bör vara konsekvent i hela lagen om rymdverksamhet.

Den nuvarande ordalydelsen i lagen om rymdverksamhet hänvisar till nationella säkerhetsintressen och Finlands utrikespolitiska intressen. Till exempel i kommunikationstjänstlagen och i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik talas det om den nationella säkerheten, som till sitt innehåll anses omfatta den äldre termen ”nationella säkerhetsintressen”. Utrikes- och säkerhetspolitik kan anses vara ett etablerat termpar bland annat i EU-rätten, där till exempel fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) och fördraget om Europeiska unionen (FEU) talar om utrikes- och säkerhetspolitik. Termparet används också i Finlands grundlag, och till exempel i lagen om militär underrättelseverksamhet talas det om utrikes- och säkerhetspolitiska konsekvenser och i lagen om export av försvarsmateriel om utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse eller utrikes- och säkerhetspolitisk linje.

Ändringen av ordalydelsen i lagen om rymdverksamhet eliminerar mångtydigheten i definieringen av Finlands intressen, men skärper samtidigt också förutsättningarna enligt lagen i och med att fokus i princip inte enbart ligger på verksamhet som strider mot Finlands intressen, utan också på verksamhet som strider mot den godkända utrikes- och säkerhetspolitiska linjen. Detta är dock motiverat, eftersom den föreslagna ordalydelsen ger en säkerhetspolitisk signal om att Finland agerar ansvarsfullt och också med beaktande av intressena hos likasinnade stater, vilket för sin del också främjar att Finland och finska aktörer upplevs som tillförlitliga samarbetspartner och främjar möjligheterna till affärsverksamhet och forskning. Den nya formuleringen motsvarar också motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar.

I praktiken medför den föreslagna ändringen av ordalydelsen inga stora förändringar i tillståndsprocessen för rymdverksamheten med tanke på sökandena eller myndigheterna. Att utreda överensstämmelsen med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik kräver till exempel inte att sökanden lämnar andra uppgifter än vad som också hittills krävts i tillståndsprocesserna. Vid tillståndsprövningen har arbets- och näringsministeriet begärt utlåtanden av försvarsministeriet och utrikesministeriet till exempel om huruvida verksamheten är förenlig med Finlands internationella förpliktelser, de nationella säkerhetsintressena och Finlands utrikespolitiska intressen samt huruvida bestämmelserna om

exportkontroll har iakttagits. Utlåtanden har då erhållits bland annat från utrikesministeriets politiska avdelning, vars uppgifter innefattar bland annat Finlands utrikes- och säkerhetspolitik i allmänhet. Den föreslagna ordalydelsen motsvarar alltså den sakkunskap som redan finns vid utrikesministeriet till stöd för tillståndsprövningen och fokuserar på den allmänna linjen i utrikes- och säkerhetspolitiken.

Dessutom föreslås det att 2 mom. ändras så att det till momentet fogas en *ny 9 punkt* enligt vilken en förutsättning för beviljande av tillstånd till rymdverksamhet är att om rymdverksamheten omfattar satellitbaserad fjärranalys, ska verksamhetsutövaren iaktta bestämmelserna i 2 a kap. i denna lag. Den föreslagna bestämmelsen ska gälla situationer där den aktör som opererar ett rymdföremål (utövaren av rymdverksamhet) är densamma som den aktör som opererar ett instrument för fjärranalys som finns i rymdföremålet (fjärranalysaktören). De i nuläget kända finska aktörer som bedriver satellitbaserad fjärranalys är utövare av rymdverksamhet som bedriver satellitbaserad fjärranalysverksamhet på en egen satellitplattform. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är å ena sidan att säkerställa att rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys som bedrivs som en del av verksamheten utgör en godtagbar helhet med tanke på den nationella säkerheten samt utrikes- och säkerhetspolitiken och å andra sidan att minska den administrativa börda som lagändringen medför för företagen. Den föreslagna bestämmelsen möjliggör för sin del att aktörer av det slag som nämns ovan på en gång kan ansöka om tillstånd både för rymdverksamhet och för satellitbaserad fjärranalys.

2 a kap. **Satellitbaserad fjärranalys.**

Det föreslås att det till lagen om rymdverksamhet fogas ett nytt *2 a kap.* med bestämmelser om satellitbaserad fjärranalys. Ett separat kapitel om satellitbaserad fjärranalys avskiljer satellitbaserad fjärranalys som ett eget delområde i anslutning till rymdverksamhet och delområdets fokus ligger framför allt på riskerna i anslutning till data, inte på riskerna i anslutning till rymdföremål på det sätt som avses i FN:s rymdöverenskommelser. I kapitlet föreskrivs det om tillståndsplikt för satellitbaserad fjärranalys och förutsättningar för beviljande av tillstånd (11 a §), om myndigheternas anmälningsskyldighet som gäller satellitbaserad fjärranalys (11 b §), om säkerhetskrav för satellitbaserad fjärranalys (11 c §) och om utlämnande av data (11 d §).

11 a §. *Tillståndsplikt för satellitbaserad fjärranalys och förutsättningar för beviljande av tillstånd.* Enligt *1 mom.* får satellitbaserad fjärranalys bedrivas endast av en fjärranalysaktör som arbets- och näringsministeriet på förhand har beviljat tillstånd att bedriva verksamheten. Ett tillstånd att bedriva satellitbaserad fjärranalys är således aktörsspecifikt och kan alltså inte överföras till en annan aktör. Detta innebär också att en fjärranalysaktör ska ansöka om tillstånd för satellitbaserad fjärranalys som bedrivs i aktörens namn eller på uppdrag av aktören som en helhet och inte till exempel separat för varje anordning eller utrustning som används vid den satellitbaserade fjärranalys som aktören bedriver.

Enligt det föreslagna *1 mom.* kan arbets- och näringsministeriet bevilja tillstånd tills vidare eller för viss tid. Ett tillstånd till satellitbaserad fjärranalys får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på verksamhetens säkerhet och övervakningen av verksamheten. Här innebär säkerhet speciellt omständigheter som gäller informationssäkerheten samt i och med den nationella säkerheten eller utrikes- och säkerhetspolitiken också iakttagelser som är av betydelse för den internationella säkerheten. Däremot gäller den fysiska säkerheten i fråga om utrustning som finns i satelliter snarare ansvaret för rymdföremål och utgör således en del av helheten tryggt bedrivande av rymdverksamhet. Det finns inget behov av att begränsa den tekniska kapaciteten hos satellitbaserad fjärranalys (såsom anordningarnas eller utrustningens upplösningsförmåga, positionsnoggrannhet, frekvensband och kvalitet samt tidupplösning), om en säker behandling och ett säkert utlämnande av data har säkerställts på annat sätt. Syftet med tillståndsplikten för

satellitbaserad fjärranalys och tillståndsvillkoren är att hantera framför allt riskerna i anslutning till fjärranalysdata.

I 2 mom. föreskrivs det om förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Förutsättningarna för beviljande av tillstånd gäller tillståndssökandens person, inklusive juridiska personers ansvariga personer och nyckelpersoner, samt dennes förmåga och sakkunskap att bedriva verksamhet på ett sätt som är förenligt med Finlands nationella säkerhet, internationella förpliktelser och utrikes- och säkerhetspolitik, verksamhetens informationssäkerhet och riskhantering samt användningsändamålet för och användarna av fjärranalysdata.

Enligt 1 punkten i momentet ska fjärranalysaktören vara tillförlitlig och ha tillräcklig sakkunskap och förmåga att genomföra de åtgärder som behövs för att skydda de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys samt data från obehörig åtkomst samt att förhindra användning av dem i strid med denna lag.

Närmare bestämmelser om bedömning av tillförlitligheten ska finnas i den 17 a § som föreslås i denna proposition. Vid bedömningen av tillförlitligheten är det fråga om sådant som gäller den tillståndssökandes person. I fråga om tillförlitligheten hos en aktör som bedriver satellitbaserad fjärranalys ska det bedömas om det på grund av aktörens tidigare verksamhet eller verksamhet under tillståndsprövningen finns skäl att tvivla på aktörens förmåga att på ett lagenligt sätt bedriva satellitbaserad fjärranalys samt att fullgöra alla skyldigheter i anslutning till verksamheten, inklusive de anmälnings- och uppgiftsskyldigheter som verksamheten är förenad med. Av betydelse är alltså å ena sidan aktörens trovärdighet och tillförlitlighet med tanke på dennes sakkunskap och tekniska förutsättningar och å andra sidan aktörens ärlighet och tillförlitlighet när det gäller att iaktta lagen med beaktande av de nationella och internationella riskerna i anslutning till den verksamhet som aktören bedriver.

I lagen föreskrivs det också om att fjärranalysaktören i tillståndsansökan ska lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Tillstånds- och övervakningsprocesserna kräver samarbete mellan myndigheten och den som ansöker om tillstånd eller fjärranalysaktören, och vid bedömningen av en aktörs tillförlitlighet beaktas bland annat att de uppgifter aktören lämnat är korrekta samt hur aktören har skött andra eventuella tillståndsärenden i anslutning till verksamheten eller andra ärenden hos myndigheterna. I de situationer där en fjärranalysaktör är bekant för arbets- och näringsministeriet sedan tidigare genom tillstånds- och övervakningsprocesserna enligt lagen om rymdverksamhet, kan ministeriet betrakta ändamålsenligt fullgjorda skyldigheter enligt lagen om rymdverksamhet som ett bevis på aktörens tillförlitlighet. Däremot kan till exempel tillstånd som återkallats med stöd av lagen om rymdverksamhet av orsaker som beror på verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören tala mot aktörens tillförlitlighet.

Vid bedömningen av tillförlitligheten kan som hjälp användas de register som förs av myndigheterna samt uppgifter eller utlåtanden som i övrigt fås från andra myndigheter med stöd av myndighetens rätt att få information. Tillförlitligheten hos en person som bedriver satellitbaserad fjärranalys eller personer som utövar bestämmande inflytande i en organisation kan också bedömas med hjälp av straffregisteruppgifter i enlighet med den föreslagna 17 a §. Enligt 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen (770/1993) lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller sådana tillstånd eller godkännanden av myndighet som är beroende av personens tillförlitlighet. Till denna del har sådana uppgifter om sökandens ärlighet och tillförlitlighet betydelse som anknyter till sökandens lämplighet att bedriva satellitbaserad fjärranalys och att fullgöra de skyldigheter som hänför sig till verksamheten.

När det gäller tillförlitlighet är det fråga om en helhetsbedömning där tillståndsmyndigheten kan höra de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiken. Om tillståndsmyndigheten hyser misstanke om huruvida informationen om fjärranalysaktören är riktig eller dennes tillförlitlighet i övrigt, kan myndigheten särskilt begära utlåtande också av säkerhetsmyndigheterna som utifrån sin underrättelseinformation kan bedöma trovärdigheten hos den information som lämnats och sökandens tillförlitlighet samt utifrån detta ge ett utlåtande.

I 11 a § 2 mom. 1 punkten krävs det dessutom tillräcklig sakkunskap och förmåga att genomföra de åtgärder som behövs för att skydda de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys samt data som samlats in och lagrats med dem, och detta ska bedömas i förhållande till de säkerhetskrav som anges i 11 c §. Fjärranalysaktören ska ha lämplig yrkeskicklighet och verksamhetsförutsättningar för att sörja för informationssäkerheten hos de anordningar och system som används i verksamheten samt för en ändamålsenlig behandling av data. Av betydelse med tanke på bedömningen är förutom fjärranalysaktörens kunskande även dennes tekniska och ekonomiska förutsättningar att vidta behövliga skyddsåtgärder och riskhanteringsförfaranden. Fjärranalysaktörens sakkunskap och förmåga ska också bedömas med tanke på dennes förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll.

I 2 mom. 2 punkten förutsätts det att fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om att de säkerhetskrav som anges i 11 c § uppfylls. I tillståndsansökan ska det lämnas en utredning om hur man har sört för riskhanteringen i fråga om satellitbaserad fjärranalys och de anordningar, den utrustning och de lokaler som används vid analysen samt databehandlingen och hur en tillräcklig riskhantering säkerställs under hela verksamhetstiden.

Enligt 2 mom. 3 punkten är en förutsättning för beviljande av tillstånd att fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om de tekniska egenskaperna hos de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys, inbegripet deras upplösningsskärpa, positionsnoggrannhet, tidupplösning, frekvensband och kvalitet, samt information om var verksamhetens driftcentral finns och om de markstationer som använts i verksamheten. Med markstationer avses både sådana i denna regeringsproposition avsedda markstationer i Finland och markstationer i utlandet som en fjärranalysaktör använder för att styra en satellit och dess system eller för att ta emot fjärranalysdata.

Den tekniska information som avses i 3 punkten har betydelse bland annat med tanke på lagens tillämpningsområde och befogenhetsfrågor. Det är värt att notera att vilken som helst satellitbaserad fjärranalys inte omfattas av lagens tillämpningsområde, utan endast sådan verksamhet där de anordningar eller den utrustning som används har sådan prestanda att fjärranalysdata som de tar fram kan ha skadliga effekter med tanke på den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Bestämmelser om de gränsvärden som bestämmer tillämpningsområdet ska utfärdas särskilt genom förordning av statsrådet och gränsvärdena gäller till exempel anordningarnas eller utrustningens upplösningsskärpa, positionsnoggrannhet, frekvensband och kvalitet samt tidupplösning. Det bör dock beaktas att om utrustningen kan modifieras eller fjärranalysdata kan vidarebearbetas i ett senare skede, hör verksamheten till lagens tillämpningsområde även om den till en början eller hela tiden inte bedrivs med en kapacitet som överskrider de föreskrivna tröskelvärdena. Man kan bli tvungen att ansöka om tillstånd till satellitbaserad fjärranalys också medan verksamheten redan pågår.

De tekniska egenskaperna kan också inverka på behovet av att förena tillståndet med villkor som behövs med tanke på verksamhetens säkerhet och övervakningen av verksamheten. Material som har den största upplösningsskärpan och som kan levereras med liten för-

dröjning, är förenat med de största säkerhetsriskerna, vilket kan vara skäl att beakta i tillståndsvillkoren. På samma sätt är sådan verksamhet dock förenad med betydande affärs- och konkurrensintressen, och därför bör balansen mellan dessa och säkerhetsintressena beaktas också när tillståndsvillkoren fastställs. Syftet med den föreslagna lagen är att minimera riskerna i samband med behandling och utlämnande av fjärranalysdata. I enlighet med detta är utgångspunkten att när en säker behandling och ett säkert utlämnande av fjärranalysdata som samlats in och registrerats vid satellitbaserad fjärranalys har säkerställts, finns det inget behov av att begränsa den tekniska kapaciteten hos den satellitbaserade fjärranalysen (såsom anordningarnas eller utrustningens upplösningsförmåga, positionsnoggrannhet, frekvensband, kvalitet och tidupplösning). I tillståndsvillkoren kan det således i första hand fästas uppmärksamhet vid till exempel att från fotografering skydda objekt eller områden som är av betydelse med tanke på den nationella säkerheten samt vid villkoren för när en bild med stor noggrannhet och liten tidsfördröjning av vissa koordinater kan förmedlas vidare eller om detta bör begränsas.

Enligt 2 mom. 4 punkten förutsätts det för att tillstånd ska beviljas att fjärranalysaktören har lämnat ministeriet en utredning om syftet med den satellitbaserade fjärranalysen samt om ändamålet med och målgrupperna för fjärranalysdata. I tillståndsansökan ska det lämnas en utredning om de grunder och principer enligt vilka man väljer till exempel vad som fotograferas och när samt med vilka intervaller fjärranalysdata förmedlas till markstationerna och vad som påverkar valet av en markstations läge. I ansökan ska det också redas ut huruvida verksamheten i första hand bedrivs i kommersiellt syfte eller för forskningsverksamhet samt till hurdana kund- eller användargrupper och till hurdana användningsändamål eller behov fjärranalysdata ska riktas.

Det förutsätts enligt 2 mom. 5 punkten för att tillstånd ska beviljas att fjärranalysaktören har lämnat ministeriet en utredning om de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som aktören tillämpar. Fjärranalysaktören ska identifiera sina kunder när ett kundförhållande etableras eller när en kund som inte är känd sedan tidigare fyller i en sporadisk eller enskild begäran om data. Med identifiering av kunder avses förfaranden för att utifrån de uppgifter som en kund eller den som ämnar bli kund lämna utreda fysiska eller juridiska personers identitet. Vid bedömningen av de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som fjärranalysaktören tillämpar kan beaktas dennes möjlighet att verifiera någons identitet, vilket avser att riktigheten hos de personuppgifter som fås i samband med identifieringen säkerställs från en tillförlitlig och oberoende källa. Verifieringen av en juridisk persons identitet baserar sig på ett aktuellt handelsregisterutdrag eller något annat sådant motsvarande registerutdrag från en myndighets register som klarlägger den juridiska personens existens och rättsliga handlingsförmåga samt medlemmarna i dess styrelse eller något annat beslutande organ. I fråga om de uppgifter som gäller kundkontroll ska det av fjärranalysaktören kunna krävas åtminstone uppgifter om kundens verksamhet, till exempel om en juridisk persons bransch och affärsverksamhet samt om grunderna för användning av fjärranalysaktörens tjänster och fjärranalysdata.

Enligt 2 mom. 6 punkten förutsätts det att den satellitbaserade fjärranalysen inte strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Vid satellitbaserad fjärranalys ska internationella förpliktelser som är bindande för Finland beaktas. Överensstämmelsen med den nationella säkerheten, de internationella förpliktelserna och utrikes- och säkerhetspolitiken ska bedömas från fall till fall separat för varje sökande och ansökan utifrån den aktuella situationen. Av de behöriga myndigheterna, särskilt utrikesministeriet, försvarsministeriet och inrikesministeriet ska det vid behov begäras ett utlåtande som stöd för bedömningen.

En verksamhet kan anses strida mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, om det finns skäl att misstänka att fjärranalysverksamheten uppenbart äventyrar den nationella säkerheten eller försvaret så att användningen möjliggör utländsk underrättelseverksamhet eller verksamhet genom vilken Finlands viktiga intressen, samhällets grundläggande funktioner eller den demokratiska samhällsordningen störs, lamslås eller annars påverkas på ett skadligt sätt. Den nationella säkerheten omfattar att skydda det finska samhällets och det demokratiska statssystemets verksamhet och verksamhetsförutsättningar, det vill säga statssuveräniteten, mot hot som riktas mot den nationella säkerheten. Hot som riktas mot den nationella säkerheten är fenomen eller funktioner som nu eller i framtiden allvarligt hotar den demokratiska stats- och samhällsordningen, samhällets vitala funktioner, statssuveräniteten, ett stort antal människors liv och hälsa, Finlands ekonomiska intressen eller andra viktiga intressen.

I 2 mom. 7 punkten förutsätts det att fjärranalysaktören iakttar Internationella teleunionens (ITU) gällande regler. Ett i tillräcklig omfattning genomgått internationellt ITU-samordningsförfarande är en förutsättning för att radiotillstånd ska beviljas av Transport- och kommunikationsverket. Förfarandet med radiotillstånd är separat från tillståndsförfarandena enligt lagen om rymdverksamhet. Det är dock viktigt att samarbeta vid dessa parallella tillståndsförfaranden för att undvika motstridigheter och onödiga överlappningar mellan radiotillståndet och det tillstånd som avses i lagförslaget. Informationsutbytet mellan arbets- och näringsministeriet och Transport- och kommunikationsverket och utlåtandeförfarandena spelar en väsentlig roll för att utreda det tillståndsvillkor som föreslås här.

Enligt 3 mom. ska fjärranalysaktören i tillståndsansökan lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. uppfylls samt om fjärranalysaktörens ägarförhållanden, om denne är en juridisk person. Ägarförhållandena kan vara viktiga särskilt när betydelsen av tillförlitligheten hos personer som har bestämmande inflytande bedöms med tanke på vilka risker för den nationella säkerheten eller utrikes- och säkerhetspolitiken verksamheten medför. Arbets- och näringsministeriet kan begära sådana uppgifter som behövs med tanke på behandlingen av ärendet ända tills det kan anses att de uppgifter som lämnats i ansökan är tillräckliga för att beslut ska kunna fattas.

I 4 mom. fastställs det att om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne ansöka om tillstånd för satellitbaserad fjärranalys samtidigt med det tillstånd som ska sökas för rymdverksamhet. I dessa situationer kan arbets- och näringsministeriet meddela ett gemensamt tillståndsbeslut som gäller bedrivande av rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att minska den administrativa börda som lagändringen medför för företagen samt mängden av och överlappningarna i myndighetsarbetet genom att möjliggöra att aktörer av det slag som nämns ovan på en gång kan ansöka om tillstånd både för rymdverksamhet och för satellitbaserad fjärranalys.

I 5 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning med stöd av vilket närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 b §. Myndigheternas anmälningsplikt som gäller satellitbaserad fjärranalys. Enligt 1 mom. är finska myndigheter som bedriver satellitbaserad fjärranalys skyldiga att informera arbets- och näringsministeriet om sin satellitbaserade fjärranalys och om eventuella förändringar i verksamheten. Myndigheterna ska enligt 1 mom. också informera arbets- och näringsministeriet om verksamheten överförs till en annan myndighet.

I 2 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om lämnande av den information som avses i 1 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i anmälan får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 c §. Säkerhetskrav för satellitbaserad fjärranalys. Enligt 1 mom. ska en fjärranalysaktör sörja för riskhanteringen i fråga om satellitbaserad fjärranalys och de anordningar eller den utrustning och de lokaler som används vid analysen samt riskhanteringen i fråga om behandlingen av data. I momentet föreskrivs det om de säkerhetskrav som satellitbaserad fjärranalys och fjärranalysaktören ska uppfylla.

I 1 punkten i momentet förutsätts det att mottagningen och behandlingen av data är informationssäker och de system och anordningar som används i verksamheten är tillräckligt skyddade mot yttre störningar och hot mot informationssäkerheten.

Enligt 2 punkten ska de kränkningar av och hot mot informationssäkerheten som riktas mot de system och anordningar som används i verksamheten kunna upptäckas.

Det fastställs i 3 punkten att säkerhetskravet är att utomstående aktörer inte ska ha obehörig åtkomst till anordningar och lokaler som används vid satellitbaserad fjärranalys eller till fjärranalysdata som producerats i verksamheten. Till denna del har det också betydelse hur fjärranalysaktören administrerar vilka uppgifter som ges till kunden och vilka uppgifter kunden har tillgång till.

Enligt 4 punkten ska fjärranalysaktören tillämpa förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll med hjälp av vilka det med tillräcklig säkerhet kan fastställas till vem och för vilket ändamål fjärranalysdata lämnas ut.

Det förutsätts i 5 punkten att de vid satellitbaserad fjärranalys använda anordningarnas prestanda, användbarhet, kvalitet och funktionssäkerhet samt datas kvalitet och integritet kan följas upp och fel och störningar som i avsevärd grad stör anordningarnas funktion kan upptäckas.

I 6 punkten förutsätts det med undantag för fotografering som utförs för finska myndigheters räkning, att rymdföremål som är i bruk fotograferas endast när ägaren till rymdföremålet har gett skriftligt samtycke, som ska arkiveras på ett tillförlitligt sätt, till fotograferingen, om fotograferingen resulterar i data som visar rymdföremålet med en noggrannhet som överstiger de gränsvärden som anges i statsrådets förordning. Om objekt som finns i rymden kan fotograferas med stor noggrannhet, ska ägarna till andra rymdföremål själva kunna fastställa om bildmaterial som gäller rymdföremål som används i deras verksamhet kan vara känsligt på så sätt att fotografering av rymdföremålen kan störa ägarnas frihet att undersöka och utnyttja rymden i enlighet med internationella överenskommelser. De samtycken som erhållits ska också arkiveras på ett säkert och tillförlitligt sätt så att det i efterhand kan påvisas att det bildmaterial som gäller ett rymdföremål existerar på basis av samtycket.

I 2 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning. Bestämmelser om de gränsvärden för fotografering av rymdföremål som avses i 1 mom. 6 punkten ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om säkert bedrivande av satellitbaserad fjärranalysverksamhet och om minimikraven på anordningar och funktioner som påverkar säkerheten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 d §. Utlämnande av fjärranalysdata. Enligt 1 mom. får fjärranalysdata lämnas ut endast till kunder som fjärranalysaktören identifierat och utfört kundkontroll på. Om fjärranalysaktören inte kan vidta tillräckliga åtgärder för kundkontroll, får fjärranalysdata inte lämnas ut till kunden

i fråga. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att fjärranalysdata inte lämnas ut för syften som strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik eller hamnar i händerna på oönskade aktörer. Sådana är bland annat de aktörer som anges i det föreslagna 3 mom.

Enligt 2 mom. är det förbjudet att lämna ut fjärranalysdata för militärt bruk till ett land som är föremål för EU:s eller FN:s vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot EU:s eller FN:s sanktioner.

Fjärranalysaktören ska enligt 3 mom. utan dröjsmål informera arbets- och näringsministeriet om den har skäl att misstänka att den har lämnat ut fjärranalysdata för ändamål som fjärranalysaktören misstänker äventyrar den nationella säkerheten eller fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strider mot Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Detsamma gäller situationer där fjärranalysaktören upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till fjärranalysdata. Skyldigheten att informera gör det möjligt för myndigheterna att vidta behövliga åtgärder för att förhindra eventuella olägenheter. De myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten kan i sin beredskap beakta att uppgifter som är av betydelse för dem avslöjas eller hamnar i fel händer. Med tanke på utrikes- och säkerhetspolitiken kan det vara behövligt att meddela dataläckage till en sådan stat för vars del fjärranalysdata eller den aktör som fått tillgång till data kan vara av betydelse.

Enligt 4 mom. ska fjärranalysaktören under de undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) trygga företräde för finska myndigheter att få tillgång till fjärranalysdata, när dessa myndigheter anser att det behövs för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- eller säkerhetspolitiska intressen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa beredskapen för och funktionen under undantagsförhållanden, där den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen har äventyrats. I sådana situationer är utlämnande av data med företräde för den finska myndighet som saken gäller en del av säkerställandet av den övergripande säkerheten, där samhällets vitala funktioner sköts som ett samarbete mellan myndigheterna, näringslivet och medborgarna. Med tanke på den föreslagna bestämmelsen om företräde är i synnerhet försvarsministeriet, utrikesministeriet och inrikesministeriet viktiga myndigheter. Det företräde som ska tryggas myndigheten innebär att den berörda myndighetens databegäran fylls utan dröjsmål och att den ges företräde framför alla andra kunder. För utlämnande av fjärranalysdata ska det betalas en normal ersättning, och när ersättningen bestäms ska eventuella konsekvenser för verksamhetsutövarens övriga kundrelationer beaktas. På grund av de åtgärder som krävs för att en myndighets rätt till företräde ska kunna tillgodoseas kan verksamhetsutövaren bli tvungen att för andra kunder fördröja eller avbryta tjänsterna, och de ekonomiska förluster som följer av detta kan beaktas när ersättningen för tillgodoseendet av rätten till företräde bestäms.

I 5 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om den satellitbaserade fjärranalysverksamhetens kunder och om begränsningar av användningen av fjärranalysdata får utfärdas genom förordning av statsrådet. Eftersom användningen och användarna av fjärranalysdata kan ha betydelse med tanke på den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, ska närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §. Uppgiftsskyldighet. Det föreslås att till paragrafen fogas ett *nytt* 2 mom. enligt vilket fjärranalysaktören är skyldig att utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om förändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 11 a § 2 mom. eller på tillståndsvillkoren. En fjärranalysaktör ska också utan dröjsmål informera om att satellitbaserad fjärranalys avslutas. De förändringar som det ska lämnas uppgifter om enligt

paragrafen är alla förändringar som kan inverka på förutsättningarna för beviljande av tillstånd eller tillståndsvillkoren, störningssituationer som gäller verksamheten, inklusive förlorad kontakt, samt förändringar avseende de ansvariga personerna för verksamheten samt företagets ägarförhållanden. Ändringar som gäller personer som har bestämmande inflytande kan påverka giltigheten hos en bedömning av tillförlitligheten och statens utrikespolitiska intressen eller säkerhetsintressen.

13 §. Ändring och återkallelse av tillstånd. Det föreslås att paragrafen ändras så att den också gäller satellitbaserad fjärranalys. För att säkerställa att lagen iakttas är det skäl att föreskriva att tillståndet till bedrivande av satellitbaserad fjärranalys ändras och återkallas i de situationer där förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte uppfylls eller tillståndsvillkoren inte har iakttagits eller om det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillstånd på grund av Finlands internationella utfästelser eller avtalsförpliktelser.

Enligt det föreslagna 13 § 1 mom. får arbets- och näringsministeriet ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys, om 1) det i tillståndsansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har påverkat tillståndsprövningen, 2) verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören inte längre uppfyller de väsentliga förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom. eller 11 a § 2 mom., 3) verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren, eller 4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller förpliktelser.

Grunderna för att ändra eller återkalla ett tillstånd ska bedömas från fall till fall. I första hand ska strävan vara att ändra tillståndet så att det överensstämmer med den nya situationen. Om de väsentliga förutsättningarna för ett tillstånd inte uppfylls, kan tillståndet ändras till exempel genom att kräva att fjärranalysaktören ska uppfylla ytterligare krav eller genom att kräva ytterligare utredning, till exempel i fråga om säkerhetskraven eller riskhanteringsförfarandena eller förfarandena för identifiering av kunder och kundkontroll. Det kan bli nödvändigt att ändra ett tillstånd eller så kan det återkallas också om det radiotillstånd som beviljats av Transport- och kommunikationsverket ändras eller återkallas.

Tillståndet kan återkallas om väsentliga tillståndsvillkor inte har iakttagits eller om verksamhetsutövaren har lämnat sådana felaktiga eller bristfälliga uppgifter i tillståndsansökan som väsentligt har inverkat på tillståndsprövningen. Tillståndet kan också återkallas om förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls och verksamheten inte heller från början skulle ha beviljats tillstånd eftersom dessa förutsättningar inte uppfylls. Tillståndet kan återkallas bara om förseelserna eller försummelseerna är väsentliga och verksamhetsutövaren inte rättar till sin verksamhet inom den tidsfrist som satts ut av ministeriet.

Processen för att ändra eller återkalla ett tillstånd kan ta tid på grund av att förutsättningarna för tillstånd måste redas ut på nytt, medan säkerhetsintressena i anslutning till satellitbaserad fjärranalys däremot kan kräva ett snabbare agerande. Det föreslås därför att det i 2 mom. tas in en bestämmelse med stöd av vilken satellitbaserad fjärranalys dock ska avbrytas på förordnande av arbets- och näringsministeriet, om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen eller för att Finlands internationella förpliktelser ska kunna fullgöras. Det är fråga om ett sådant av ministeriet meddelat interimistiskt förordnande om att satellitbaserad fjärranalys ska avbrytas omedelbart som kan leda till ett beslut som ministeriet meddelar separat eller till ändring eller återkallelse av tillståndet.

14 §. Övervakning. Det föreslås att paragrafen ändras så att den också gäller satellitbaserad fjärranalys. Enligt förslaget ska det i 3 mom. föreskrivas om att fjärranalysaktören årligen ska lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin satellitbaserade fjärranalys och dess kunder. I rapporten ska verksamheten beskrivas allmänt liksom ändringar och störningar som gäller verksamheten. Rapporten ska också innehålla planer för att fortsätta, ändra eller avsluta verksamheten. Dessutom ska fjärranalysaktören i rapporten inkludera en utredning av de faktiska kundrelationerna och situationer där fjärranalysaktören har vägrat att ingå en kundrelation eller att lämna ut data av orsaker som gäller den internationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken.

I 3 mom. fastställs det också att om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne inkludera årsrapporten över satellitbaserad fjärranalys i årsrapporten över rymdverksamhet. Syftet med bestämmelsen är att minska den administrativa börda som lagändringen medför för företagen samt mängden av och överlappningarna i myndighetsarbetet.

Enligt det föreslagna 4 mom. har arbets- och näringsministeriet rätt att av verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören få även andra uppgifter som det behöver för övervakningen. Uppgiftsskyldigheten är en viktig förutsättning för att ministeriet ska kunna övervaka verksamheten effektivt. De uppgifter som begärs ska i sak hänföra sig till övervakningen.

I 5 mom. föreslås det ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 och 3 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

15 §. Inspektionsrätt. Det föreslås att paragrafen ändras så att den också gäller satellitbaserad fjärranalys. Dessutom ska 1 mom. preciseras så att arbets- och näringsministeriet har rätt att utöver en oberoende sakkunnig även anlita en annan myndighet för inspektionen. Bestämmelsen innehåller dock en begränsning enligt vilken en oberoende sakkunnig inte kan anlitas för inspektionen när det är fråga om verksamhet som har bedrivits för Försvarsmaktens räkning.

I 2 mom. fastställs det att en tjänsteman eller oberoende sakkunnig som förrättar inspektion har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens eller fjärranalysaktörens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och till vilka tillträde är nödvändigt för övervakningen av rymdverksamheten eller den satellitbaserade fjärranalysen, samt att få studera handlingar och uppgifter som är nödvändiga med tanke på inspektionsuppdraget trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter.

Enligt det gällande 2 mom. får inspektion inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Enligt det föreslagna 3 mom. får inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur dock förrättas i särskilt avgränsade situationer. Ändringsbehovet påverkas av att rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys kan bedrivas också i utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur i och med att styrning av verksamheten (sändning av signaler till rymdföremål) samt mottagning av data är möjligt med anordningar och utrustning som också kan placeras på hemfastigheter och i bostadslägenheter.

I det föreslagna 3 mom. fastställs det att i utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast i situationer då det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att brott mot denna lag begåtts eller kommer att begås på ett sätt som kan medföra påföljdsavgift enligt 21 § i denna lag eller ett straff enligt strafflagen, och om det för utredning av ärendet är nödvändigt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent

natur. I momentet föreskrivs det dessutom om att inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur får förrättas endast av myndigheter.

17 §. Utlåtanden. Det föreslås att paragrafen ändras så att arbets- och näringsministeriet i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom., 11 § och 11 a § samt för bedömning av en verksamhetsutövers eller fjärranalysaktörs tillförlitlighet på det sätt som avses i 17 a § ska begära utlåtanden av andra myndigheter, om det inte är uppenbart onödigt att begära ett sådant. Paragrafen möjliggör redan i sin nuvarande form att ministeriet kan begära utlåtanden också i samband med bedömningen av förutsättningarna för att ändra eller återkalla ett tillstånd med stöd av 13 § eller i samband med övervakning som avses i 14 §. Genom ändringen av paragrafen utvidgas även arbets- och näringsministeriets rätt att begära utlåtanden också av oberoende sakkunniga som företräder särskild sakkunskap även i andra fall än endast i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom. och 11 §, vilket är fallet enligt den gällande ordalydelsen.

17 a §. Bedömning av tillförlitlighet. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf om bedömning av tillförlitlighet som gäller det krav på att verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören ska vara tillförlitliga som utgör en förutsättning för beviljande av både tillstånd till rymdverksamhet och tillstånd till satellitbaserad fjärranalys. I lagen om rymdverksamhet föreskrivs det redan i nuläget om att en förutsättning för beviljande av tillstånd till rymdverksamhet är bland annat att verksamhetsutövaren är tillförlitlig. Också i enlighet med den 11 a § som föreslås i lagändringen är en förutsättning för beviljande av tillstånd till fjärranalys att fjärranalysaktören är tillförlitlig. Med tanke på säkerhetspolitiken har betydelsen av förtroende och tillförlitlighet ökat de senaste åren då den privata sektorns roll inom rymdsektorn har utvidgats, vilket gör det allt svårare att kontrollera olika kopplingar. Syftet borde vara att förutsäga ogynnsamma kopplingar på ett så transparent sätt som möjligt redan genom bestämmelserna. Avsikten med den föreslagna bestämmelsen om bedömning av tillförlitlighet är att klargöra vad som avses med tillförlitlighet i lagen och vilka omständigheter som ska beaktas vid tillståndsprövningen till denna del.

Bedömning av tillförlitlighet som en del av tillståndsprövningen för satellitbaserad fjärranalys märks också i en internationell jämförelse. Av tillståndspliktiga aktörer enligt Tysklands lag om satellitbaserad fjärranalys (*Satellitendatensicherheitsgesetz – SatDSiG*, som trädde i kraft 2007) förutsätts det att personer som har tillträde till de anordningar och lokaler som används i verksamheten genomgår en begränsad säkerhetsutredning. Enligt Japans lag om satellitbaserad fjärranalys (*Act on Ensuring Appropriate Handling of Satellite Remote Sensing Data*; Act No. 77 of November 16, 2016) kan tillstånd till användning av sådana instrument för fjärranalys som finns ombord på en satellit inte beviljas till exempel en person som har brutit mot lagen i fråga eller mot annan lagstiftning i Japan vad gäller ett beteende som är ägnat att äventyra internationell fred och säkerhet, samt som dömts till straff för detta och det har förflutit mindre än fem år sedan straffet avtjänades. Enligt Japans lag om satellitbaserad fjärranalys kan tillstånd inte heller beviljas en person vars tillstånd eller certifiering som beviljats med stöd av lagen i fråga har återkallats och det är mindre än tre år sedan återkallelsen. Likaså förbjuder lagen att tillstånd beviljas en person som har blivit föremål för tvångsmedel eller påföljder enligt lagstiftningen om bekämpande av terrorism och dylikt eller som har klassificerats som en internationell terrorist.

Enligt 1 mom. ska en i 5 § 2 mom. 1 punkten avsedd verksamhetsutövers tillförlitlighet och en i 11 a § 2 mom. 1 punkten avsedd fjärranalysaktörs tillförlitlighet bedömas på det sätt som anges i denna paragraf. Om denne är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet också verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller också de ägare till juridiska personer som

bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och som har en ägarandel på minst 10 procent eller rösträtt i företaget. I fråga om en utländsk ägare kan som ett bevis på tillförlitlighet anses att arbets- och näringsministeriet har bekräftat den utländska ägarens företagsköp i enlighet med lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012), om inte en betydande tid har förflutit sedan bekräftelsen. I den lagen avses med utländsk ägare en person som inte har sin bosättningsort i en stat som hör till Europeiska unionen (EU) eller Europeiska frihandels-sammanslutningen (EFTA) eller en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater. Enligt lagen avses med utländsk ägare också en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater men i vilken en utlänning eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i lagen innehar minst en tiondedel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse. Bedömningen av tillförlitligheten gäller dock varje person som nämns i bestämmelsen oberoende av om personerna är utländska eller inte.

Tillförlitligheten ska utredas separat för varje fysisk person och därefter ska det bedömas vilken inverkan en enskild persons ställning och bakgrund har med tanke på verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören som helhet. Om en säkerhetsutredning av företag enligt säkerhetsutredningslagen (726/2014) gäller i fråga om detta, kan det anses att kravet på tillförlitlighet uppfylls med stöd av detta. En bedömning av tillförlitligheten behöver inte nödvändigtvis göras separat för varje ansökan, rymdföremål eller utrustning för satellitbaserad fjärranalys, om en bedömning av tillförlitlighet som gäller verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören har gjorts i samband med en tidigare tillstånds- eller tillsynsprocess för rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys som gäller ärendet i fråga. Detta förutsätter att det inte har skett några förändringar i verksamhetsutövarens eller fjärranalysaktörens personal.

Enligt paragrafens 2 mom. 1 punkt anses en person inte vara tillförlitlig, om personen under fem år före bedömningen har dömts till straff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. Det finns anledning att misstänka att kravet på tillförlitlighet inte uppfylls, om en person under de fem föregående åren har en lagakraftvunnen dom för brott på grund av vilka det kan finnas skäl att misstänka personens förmåga att bedriva satellitbaserad fjärranalys på ett lagenligt sätt i enlighet med den nationella säkerheten och Finlands utrikes- och säkerhetspolitik samt att fullgöra alla förpliktelser som hänför sig till verksamheten, inklusive anmälnings- och uppgiftsskyldigheterna i anslutning till verksamheten. Vid bedömningen av tillförlitligheten ska uppmärksamhet fästas vid till exempel de straff som bestämts för följande brott:

- i 11 kap. i strafflagen avsedda krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten,
- i 12 kap. i strafflagen avsedda landsförräderibrott,
- i 13 kap. i strafflagen avsedda högförräderibrott,
- i 16 kap. 7 § i strafflagen avsedda registeranteckningsbrott, i 16 kap. 8 § i den lagen avsett ingivande av osant intyg till myndighet, i 16 kap. 11 § i den lagen avsedda brott mot näringsförbud, i 16 kap. 13 § i den lagen avsett givande av muta, i 16 kap. 14 § i den lagen avsett grovt givande av muta, i 16 kap. 14 a § i den lagen avsett givande av muta åt riksdagsledamot eller i 16 kap. 14 b § i den lagen avsett grovt givande av muta åt riksdagsledamot,
- i 17 kap. 1 a § i strafflagen avsett deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet,
- i 25 kap. 3 § i strafflagen avsedd människohandel eller i 25 kap. 3 a § i den lagen avsedd grov människohandel,

- i 30 kap. 7 § i strafflagen avsett givande av muta i näringsverksamhet, i 30 kap. 7 a § i den lagen avsett grovt givande av muta i näringsverksamhet, i 30 kap. 8 § i den lagen avsett tagande av muta i näringsverksamhet eller i 30 kap. 8 a § i den lagen avsett grovt tagande av muta i näringsverksamhet,
- i 32 kap. 6 § i strafflagen avsedd penningtvätt, i 32 kap. 7 § i den lagen avsedd grov penningtvätt, i 32 kap. 8 § i den lagen avsedd stämpling till grov penningtvätt eller i 32 kap. 9 § i den lagen avsedd penningtvätt av oaktsamhet,
- i 34 kap. 3 § i strafflagen avsett grovt sabotage, i 34 kap. 5 § i den lagen avsett grovt äventyrande av andras hälsa eller i 34 kap. 6 § i den lagen avsedda kärnladdningsbrott,
- i 34 a kap. i strafflagen avsedda terroristbrott.

Enligt straffregisterlagen (770/1993) får uppgifter ur straffregistret lämnas ut för att användas vid utredning och bedömning av en persons tillförlitlighet. I enlighet med 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller sådana tillstånd eller godkännanden av myndighet som är beroende av personens tillförlitlighet. Också en lagakraftvunnen dom som meddelats i någon annan stat än Finland för brott som motsvarar de som nämns ovan talar mot tillförlitligheten. Med stöd av ömsesidigt erkännande kan detta anses vara fallet i synnerhet när det är fråga om en lagakraftvunnen dom som meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det bör dock noteras att det i alla stater inte finns ett sådant rättssystem eller straffregister att man vid bedömningen av tillförlitligheten uttömmande och absolut skulle kunna stödja sig endast på straffregisterutdrag. Detaljerna vad gäller utredningen av en persons brottsliga bakgrund har beaktats närmare i det föreslagna 4 mom. Dessutom kan förseelser som begåtts i andra stater beaktas också med stöd av den föreslagna 2 mom. 2 punkten.

Enligt paragrafens 2 mom. 2 *punkt* anses en person inte vara tillförlitlig som annars på grund av sin ställning eller sin verksamhet kan anses uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys på ett sätt som är förenligt med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken. I denna punkt avses till exempel rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys som inte har varit förenlig med lag eller tillståndsvillkor eller annan verksamhet eller förseelser på grund av vilka det finns grundad anledning att misstänka en persons förmåga att bedriva verksamheten i enlighet med säkerhetsintressena. Det kan till exempel vara fråga om sådana förseelser som det inte finns uppgifter om i någon stats straffregister, men som kan jämföras med de brott som avses i strafflagen och som är väsentliga vid bedömningen av tillförlitlighet, eller om verksamhet som enligt uppgifter eller utlåtanden från andra myndigheter ska betraktas som en säkerhetspolitiskt betydande risk. Enligt 3 *punkten* utgör också näringsförbud som gäller personen och som har förts in i myndighetsregister eller kreditupplysningsregister ett hinder för att kravet på tillförlitlighet ska uppfyllas. Enligt lagen om näringsförbud (1059/1985) kan näringsförbud meddelas i syfte att förhindra att otillbörlig och skadlig rörelse drivs samt för att bevara förtroendet för näringsverksamheten, och det kan meddelas för minst tre och högst sju år. Ett gällande näringsförbud ska beaktas vid bedömningen av tillförlitlighet i synnerhet om rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys bedrivs för ekonomiska ändamål och inte främst för vetenskapliga ändamål eller forskningsändamål.

Enligt 4 *punkten* anses en person inte vara tillförlitlig om personen är försatt i konkurs eller enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder och detta kan anses utsätta personen för risk att bli utnyttjad, utsatt för påtryckningar, mutförsök eller annan osaklig påverkan eller annars kan äventyra personens möjligheter och förmåga att på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt sköta sina förpliktelser som följer av denna lag, av ett tillstånd som beviljats med stöd av den eller av tillståndsvillkoren. En persons ekonomiska

situation kan anses påverka sannolikheten för olika oönskade bindningar, och därför ska detta beaktas som en faktor som påverkar bedömningen av tillförlitligheten.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om att när den behöriga myndigheten överväger slutresultatet av bedömningen av en fysisk persons tillförlitlighet ska myndigheten särskilt beakta betydelsen av personens verksamhet eller bakgrund med tanke på verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören som helhet i förhållande till bedrivandet av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. I momentet preciseras det att bedömningen av tillförlitlighet baserar sig på en helhetsbedömning där personens ställning och bestämmanderätt i en sammanslutning som bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys ska beaktas. Om en person inte kan anses kunna påverka den helhet som bedrivandet av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys utgör i betydande grad, ska de omständigheter som anknyter till personen i fråga ges mindre vikt. För en helhetsbedömning kan tillståndsmyndigheten höra de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiken. Om tillståndsmyndigheten hyser misstanke om huruvida informationen om fjärranalysaktören är riktig eller dennes tillförlitlighet i övrigt, kan myndigheten särskilt begära utlåtande också av säkerhetsmyndigheterna som utifrån sin underrättelseinformation kan bedöma trovärdigheten hos den information som lämnats och sökandens tillförlitlighet samt utifrån detta ge ett utlåtande.

Enligt paragrafens 4 mom. ska som utredning enligt 2 mom. 1 punkten godkännas uppgifter som fås med stöd av straffregisterlagen (770/1993) och i fråga om en utländsk person ett straffregisterutdrag utfärdat av en behörig myndighet i personens ursprungsland eller etableringsland. Ett straffregisterutdrag får inte vara äldre än sex månader. Om ovannämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i den utländska personens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godtas en försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt lagstiftningen i etableringslandet som avlagts av personen.

I paragrafens 5 mom. preciseras det att den tidsfrist som avses i 2 mom. 1 punkten ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till den tidpunkt då ansökan togs emot.

18 §. Myndighetens rätt att få information. Det föreslås att paragrafen ändras så att arbets- och näringsministeriet trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information har rätt att av andra myndigheter få för utförandet av sina uppdrag enligt denna lag nödvändig information också om omständigheter som gäller fjärranalysaktören.

Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket arbets- och näringsministeriet trots sekretessbestämmelserna har rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av dem som utför offentliga uppdrag få för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag nödvändig information om verksamhetsutövare och fjärranalysaktörer samt ledamöter och ersättare i ovannämnda aktörers styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Rätten att få information gäller också uppgifter ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Bestämmelsen säkerställer att information fås i synnerhet för bedömningen av tillförlitlighet och överensstämmelse med den nationella säkerheten.

19 §. Vite. Det föreslås att paragrafen ändras så att den också gäller satellitbaserad fjärranalys. Avsikten är att även ålägganden som gäller ändring eller återkallelse av tillstånd till satellitbaserad fjärranalys ska kunna förenas med vite. Detsamma gäller interimistiska ålägganden om avbrytande av satellitbaserad fjärranalys.

20 §. Ändringssökande. Det föreslås att paragrafen ändras så att den motsvarar lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Dessutom föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 2

mom. där det föreskrivs om att viteslagen (1113/1990) ska tillämpas vid sökande av ändring i beslut som gäller vite.

21 §. Påföljdsavgift. Det föreslås att paragrafen ändras helt på så sätt att det straffrättsliga straffet i den gällande lagen ersätts med en administrativ påföljdsavgift. Också paragrafens rubrik ändras på motsvarande sätt. Efter det att lagen om rymdverksamhet stiftades har praxis som gäller administrativ påföljdsavgift utvecklats och blivit allmännare. Vid bedömningen av grunderna för att fastställa ett straffrättsligt straff för brott mot de nu föreslagna bestämmelserna på samma sätt som i den gällande 21 § konstaterades det att tröskeln för straffbarhet inte nödvändigtvis överskrids tillräckligt tydligt i fråga om bestämmelserna om satellitbaserad fjärranalys med beaktande av anvisningarna om att straffrättsligt straff ska vara en sista utväg (ultima ratio). Samtidigt konstaterades att det är ändamålsenligt och motiverat att även påföljderna som gäller brott mot bestämmelserna om rymdverksamhet ändras till en påföljdsavgift i stället för straffrättsligt straff.

Bestämmelserna om påföljdsavgift kan motiveras med att rymdverksamhet allmänt betraktas som verksamhet som orsakar fara, varvid det för att säkerställa att verksamheten är säker finns skäl att uppmuntra alla verksamhetsutövare att iaktta bestämmelserna i lagen så noggrant som möjligt. Satellitbaserad fjärranalys kan på motsvarande sätt vara förenad med betydande risker som gäller den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiken eller informationssäkerheten, vilket innebär att det är skäl att uppmuntra fjärranalysaktörerna att iaktta bestämmelserna i lagen så noggrant som möjligt.

Enligt *1 mom.* kan påföljdsavgift av arbets- och näringsministeriet påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot vissa av de bestämmelser i lagen som gäller rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalysverksamhet. Även om det med stöd av lagen är möjligt att påföra administrativa påföljder, såsom återkallelse av tillstånd eller vite, har det vid beredningen ansetts att både rymdverksamhetens och den satellitbaserade fjärranalysens karaktär och de anknytande nationella och tekniska aspekterna och informationssäkerhetsaspekterna talar för att fullgörandet av skyldigheterna kan effektiviseras genom bestämmelser om påföljdsavgift.

Enligt *1 punkten* kan påföljdsavgift påföras den som bedriver rymdverksamhet utan tillstånd. Bestämmelsen motsvarar 21 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen. Det ska finnas tillstånd för rymdverksamhet innan verksamheten inleds. Kravet på att verksamheten ska godkännas i förhand hör till lagens kärnområden och anses vara av avgörande betydelse när man strävar efter att se till att rymdverksamheten bedrivs på ett säkert sätt. För att accentuera vikten av att just detta krav iakttas och för att verksamhetsutövaren så effektivt som möjligt ska motiveras att skaffa tillstånd på förhand, anses det nödvändigt att föreskriva om befogenheten att påföra verksamhetsutövaren påföljdsavgift för överträdelser av bestämmelserna.

På motsvarande sätt kan verksamhetsutövaren enligt *2 punkten* påföras påföljdsavgift för överträdelser av 11 §, om verksamhetsutövaren utan arbets- och näringsministeriets förhandsgodkännande överför ett rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan ägare eller verksamhetsutövare. Bestämmelsen motsvarar den gällande 21 § 1 mom. 1 punkten, men för tydlighetens skull flyttas bestämmelsen till en egen punkt. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att rymdföremål och rymdverksamhet överläts endast med iakttagande av bland annat bestämmelserna om kvalitet och säkerhet i 5 § om att överföra det faktiska bestämmande inflytandet över rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan verksamhetsutövare eller ägare utan det godkännande som avses i 11 §.

Enligt *3 punkten* kan påföljdsavgift påföras den som i rymdverksamhet försummar den skyldighet att teckna försäkring som avses i 8 §. Om verksamhetsutövaren med stöd av 8 § är skyldig

att teckna försäkring, ska det antas att rymdverksamheten i fråga inbegriper särskilda risker, varvid det är särskilt viktigt att verksamhetsutövaren ser till att teckna försäkring. Bestämmelsen motsvarar den gällande 21 § 1 mom. 2 punkten, men för tydlighetens skull avskiljs bestämmelsen till en egen punkt.

Enligt 4 punkten kan påföljdsavgift påföras den som bedriver satellitbaserad fjärranalys utan tillstånd enligt 11 a §. Det ska finnas tillstånd till satellitbaserad fjärranalys innan den inleds. Tillståndsplikten anses vara av avgörande betydelse när man försöker se till att satellitbaserad fjärranalys bedrivs i linje med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser, utrikes- och säkerhetspolitiken och säkerhetskraven på verksamheten.

Enligt 5 punkten kan påföljdsavgift påföras den som försummar den anmälningsskyldighet som avses i 11 d § 3 mom. eller den uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 eller 3 mom. Punkten motsvarar i fråga om rymdverksamhet 2 punkten i det gällande momentet, men för tydlighetens skull avskiljs den till en egen punkt och punkten gäller både rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys. Många av de uppgifter som lämnas kan vara av betydelse med tanke på säkerheten för såväl tillståndet som andra rymdföremål, andra verksamhetsutövare och rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. Påföljdsavgift kan påföras för försummelse av den allmänna uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 eller 3 mom. och av rapporteringsskyldigheten. Dessutom kan påföljdsavgift påföras om fjärranalysaktören inte i enlighet med det föreslagna 11 d § 3 mom. utan dröjsmål informerar arbets- och näringsministeriet om den har skäl att misstänka att den har lämnat ut data för ändamål som fjärranalysaktören misstänker äventyrar de nationella säkerhetsintressena eller fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strider mot Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Skyldigheten att informera gäller också situationer där fjärranalysaktörer upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till data.

Enligt 2 mom. får en påföljdsavgift som påförs en juridisk person uppgå till högst 500 000 euro, dock högst fyra procent av den juridiska personens omsättning under den föregående räkenskapsperioden. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst fyra procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 50 000 euro.

Syftet med påföljdsavgiften är att förebygga försummelse och på så sätt trygga uppnåendet av lagens syfte, det vill säga säker rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys. Vid bedömningen av de föreslagna maximibeloppen för påföljdsavgiften har man strävat efter att fastställa en nivå som till sina verkningar är tillräckligt förebyggande. Vid bedömningen har det beaktats att de försummelse som avses i 1 mom. kan anses innebära betydande skaderisker med tanke på såväl individen och miljön (inklusive rymdmiljön) som den nationella säkerheten och informationssäkerheten.

Vid bedömningen ska det dock beaktas att påföljdsavgifternas belopp enligt regleringsprinciperna i princip ska vara måttligt. Det ska dock också beaktas att aktörerna kan vara av många olika slag, såsom små nystartade företag, forskningsorganisationer eller, i synnerhet när sektorn utvecklas i Finland, även bolag som opererar globalt och vars internationella omsättning kan vara avsevärd. När sektorn utvecklas är det möjligt att den som bedriver rymdverksamhet eller fjärranalysaktören är en privatperson. Även tillvägagångssätten skiljer sig från varandra i fråga om den skaderisk som de utgör. Därför föreskrivs det i 3 mom. om de omständigheter som ska beaktas i påföljdsavgiftens storlek.

Enligt 3 mom. ska vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek hänsyn tas till överträdelsens art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om överträdelsen upprepats, den vinning som erhål-

lits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig, åtgärder som vidtagits av verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören för att lindra eller avhjälpa skadan, och verksamhetsutövarens eller fjärranalysaktörens ekonomiska ställning.

Avgiftens storlek ska basera sig på en helhetsbedömning och alla omständigheter som inverkar på ärendet ska beaktas. Till exempel att aktörens ekonomiska ställning är starkare än genomsnittet kan tala för att en till sitt eurobelopp större påföljdsavgift påförs i förhållande till en gärning där aktören är en mindre aktör. Med ekonomisk ställning avses således för juridiska personers del till exempel en bedömning av deras omsättning.

Vid bedömningen ska hänsyn också tas till de skadliga effekter som verksamheten orsakar, såsom äventyrande av den nationella säkerheten samt verksamhetens långvarighet.

Påföljdsavgift ska inte påföras om förfarandet endast är ringa eller det annars är ogrundat att påföra påföljdsavgift. Förfarandet kan anses vara ringa om dess konsekvenser endast är tillfälliga och korrigeras när verksamhetsutövaren ändrar sitt förfarande. Påförande av påföljdsavgift är uppenbart ogrundat till exempel när förfarandet har berott på ett uppenbart misstag från verksamhetsutövarens sida.

Enligt 4 mom. ska påföljdsavgiften betalas till staten.

Påföljdsavgift ska enligt 5 mom. inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med beaktande av förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. Den hänvisning till oskälighet som finns i bestämmelsen, liksom även ordalydelsen ”kan påföras” i 1 mom. ger myndigheten prövningsrätt att göra en bedömning av proportionaliteten mellan de metoder som står till buds. När behovet av påföljdsavgift bedöms ska myndigheten beakta också andra till buds stående metoder och välja den som är mest proportionerlig. Som utgångspunkt kan fastställas att en administrativ påföljd av straffkaraktär, såsom en påföljdsavgift, ska vara den metod som används i sista hand i förhållande till andra administrativa påföljder som påförs för samma förseelse, såsom återkallelse av tillstånd.

Påföljdsavgift behöver inte påföras, om verksamhetsutövaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att förfarandet upptäcktes och det inte är fråga om ett allvarligt eller återkommande förfarande.

I lagstiftningen finns det ingen allmän preskriptionsbestämmelse som gäller administrativa sanktioner. Av denna orsak konstateras det i momentet att påföljdsavgift inte får påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan gärningen begicks.

I 6 mom. ingår principen *ne bis in idem*, det vill säga förbudet mot dubbel straffbarhet. Enligt momentet får påföljdsavgift inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en påföljdsavgift får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Enligt artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna får ingen lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat. Detta så kallade *ne bis in idem*-förbud ingår även i artikel 14.7 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rät-

tigheter och i artikel 50 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Också den bestämmelse om garantier för rättvis rättegång som finns i 2 mom. i 21 § i Finlands grundlag, som gäller individens rättsskydd, förutsätter att förbudet beaktas i lagstiftningen. I Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas avgörandepraxis begränsar sig tillämpningsområdet för förbudet inte enbart till egentliga domar som gäller straffrättsliga påföljder, utan det sträcker sig även till olika administrativa påföljder som har karaktären av straff.

Enligt 7 mom. finns bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av påföljdsavgiften.

I lagen om verkställighet av böter finns det inga bestämmelser om preskription av en offentlig-rättslig fordran. Därför fastställs det i momentet i enlighet med de övriga preskriptionsbestämmelserna om påföljdsavgift i rättsordningen att en påföljdsavgift preskriberas inom fem år.

På påföljdsavgiften tas ingen dröjsmålsränta ut, på motsvarande sätt som i fråga om andra avgifter av sanktionskaraktär.

7.3 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av försummelse- och påföljdsavgifter som påförs med stöd av olika lagar med iakttagande av förfarandet för verkställigheten av böter. Påföljdsavgiften enligt lagförslag 2 i propositionen ska fogas till tillämpningsområdet enligt lagens 1 §, eftersom Rättsregistercentralen ska sörja för verkställigheten av påföljdsavgiften.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Lagen om markstationer och vissa radaranläggningar

Närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning av statsrådet eller föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket. Bemyndigandet gäller tekniska preciseringar av bestämmelserna i lagen.

Enligt 3 § 3 mom. i lagförslaget får närmare föreskrifter om lämnande av den anmälan som avses i 2 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i anmälan utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får enligt 4 § 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs det om de förutsättningar för beviljande av tillstånd som verksamhetsutövaren enligt 3 mom. ska lämna en behövlig och tillförlitlig utredning om att de uppfylls. Genom förordning av statsrådet får det preciseras vilken slags utredning och vilka handlingar som ska anses vara en sådan behövlig och tillförlitlig utredning.

Enligt 6 § 4 mom. får närmare bestämmelser om säkert bedrivande av markstations- och radarverksamhet samt om minimikraven på utrustning som påverkar säkerheten och på personalens kompetens och erfarenhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. och om de uppgifter som ska lämnas får enligt 11 § 3 mom. utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

Lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet

Närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning av statsrådet, arbets- och näringsministeriet eller försvarsministeriet. Bemyndigandet gäller tekniska preciseringar av bestämmelserna i lagen.

Med stöd av 1 § 6 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser om de gränsvärden för satellitbaserad fjärranalys, som fastställer att satellitbaserad fjärranalys omfattas av lagens tillämpningsområde. Eftersom det är fråga om en teknisk precisering som påverkar lagens tillämpningsområde, ska bestämmelser om gränsvärdena utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys får enligt 3 § 4 mom. utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Enligt 11 a § 5 mom. får närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om lämnande av information om myndigheters fjärranalysverksamhet och om de uppgifter och handlingar som ska lämnas får enligt 11 b § 2 mom. utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Enligt 11 c § 2 mom. utfärdas bestämmelser om vissa gränsvärden för fotografering genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om säkert bedrivande av satellitbaserad fjärranalys och om minimikraven på utrustning som påverkar säkerheten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om den satellitbaserade fjärranalysverksamhetens kunder och om begränsningar av användningen av fjärranalysdata får enligt 11 d § 5 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 12 § 3 mom. får närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas med stöd av 1 och 2 mom. utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 och 3 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får enligt 14 § 5 mom. utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

9 Ikraftträdande

Lagen om markstationer och vissa radaranläggningar samt lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet och lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter avses träda i kraft så snart som möjligt.

10 Verkställighet och uppföljning

Hur väl den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar och de föreslagna ändringarna av lagen om rymdverksamhet fungerar och vilka konsekvenser de har ska följas upp med beaktande av erfarenheterna från tillämpningen av lagarna, den tekniska utvecklingen

samt förändringarna i verksamhetsmiljön och deras konsekvenser. Arbets- och näringsministeriet, kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket följer upp hur lagarna fungerar bland annat utifrån samarbetet med andra myndigheter i samband med tillstånds- och tillsynsförfarandena samt den respons som fås av sökanden och aktörer som bedriver markstations- eller radarverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. Arbets- och näringsministeriet samt Transport- och kommunikationsverket har när de utför uppgifter som tillstånds- och tillsynsmyndighet möjlighet att observera vilka konsekvenser den nya lagen och lagändringarna har i praktiken samt att ge aktörerna anvisningar till de delar som anses behövligt.

Markstationsverksamhet kan bedrivas av många olika slags aktörer, såsom stora multinationella företag. De bör föreskrivas separat om den administrativa påföljdsavgiften som gäller markstations- och radarverksamhet för att förebygga verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Det har planerats att beslut om bestämmande av den administrativa påföljdsavgiften ska fattas av det påföljdskollegium som avses i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018). Påföljdskollegiet är ett nytt internt sakkunnigorgan inom Transport- och kommunikationsverket som ska bestämma de administrativa påföljdsavgifter som verket ansvarar för. Bestämmelser om påföljdskollegiet föreslås i förslaget till ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket (se RP med förslag till lag om ändring av fordonslagen och till vissa lagar som har samband med den, identifieringskoden LVM011:00/2020). Eftersom avsikten är att propositionen med förslag till lag om markstationer och vissa radaranläggningar ska behandlas enligt en snabbare tidtabell än propositionen med förslag till ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket, har en administrativ påföljdsavgift inte kunnat föreslås i denna proposition, trots att den ännu fanns i propositionen när den var ute på remiss. Målet är att inleda ett projekt som gäller påföljdsavgiften omedelbart efter behandlingen av denna proposition.

Det är svårt att på förhand uppskatta antalet tillståndsansökningar enligt lagförslag 1 och 2 och den arbetsmängd som krävs för att bedöma ansökningarna och övervaka verksamheten samt kostnaderna för dem. Om bedömningen och övervakningen i praktiken är mer arbetsdryg än vad som bedömdes när lagförslaget utarbetades, kan tillstånds- och tillsynsavgifterna vid behov höjas.

11 Förhållande till andra propositioner

Förslagen till NIS2- och CER-direktiv

Propositionen hänför sig delvis också till det förslag till NIS2-direktiv som är under beredning och som syftar till att skapa mer omfattande ramar för Europeiska unionens gemensamma cybersäkerhetsbestämmelser vad gäller säkerställandet av informationssäkerheten och funktions-säkerheten i nätverks- och informationssystem för de sektorer som är viktiga för samhällets funktion. I förslaget till NIS2-direktiv föreskrivs det bland annat om de beredskaps- och riskhanteringsskyldigheter som gäller aktörer som omfattas av tillämpningsområdet samt om skyldigheten att underrätta den myndigheten som utövar tillsyn över sektorn om betydande störningar i verksamheten. Aktörerna uppmuntras att frivilligt också lämna information om hotfulla situationer och nära ögat situationer när det gäller cybersäkerheten. I förslaget till direktiv föreskrivs det dessutom om tillsynsmyndighetens tillsynsbefogenheter och om hurdana åtgärder myndigheten bör kunna vidta som en del av sin tillsynsuppgift.

När det gäller denna proposition omfattar förslaget till NIS2-direktiv i princip alla aktörer som räknas som stora och medelstora företag och som är operatörer av markbaserad infrastruktur som ägs, förvaltas och drivs av medlemsstater eller av privata parter och som stöder tillhanda-

hållandet av rymdbaserade tjänster, exklusive de tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät som avses i artikel 2.8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. Dessutom kan enligt en nationell bedömning även små företag och mikroföretag omfattas av regleringen, om vissa i förslaget till direktiv angivna kriterier som gäller aktörens centrala eller kritiska betydelse uppfylls. Vid beredningen av propositionen har man strävat efter att säkerställa att propositionen inte strider mot det förslag till NIS2-direktiv som är under beredning och att de förpliktelser som enligt en aktuell uppskattning kommer att följa av direktivet i fråga om hanteringen av informationssäkerhetsrisker och rapportering av störningssituationer så väl som möjligt beaktas redan i denna fas av den nationella lagberedningen för att minimera behovet av senare lagändringar.

Propositionen hänför sig också till förslaget till direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (nedan även *förslaget till CER-direktiv*), som syftar till att utveckla med tanke på samhället kritiska entiteters beredskap och resiliens genom att entiteter som bedömts vara nationellt kritiska åläggs särskilda beredskapsskyldigheter för att stärka deras motståndskraft. Kritiska entiteter åläggs också en skyldighet att anmäla störningar i och avvikelser från verksamheten till den myndighet som utövar tillsyn över deras verksamhetsområde och tillsynsmyndigheten ges befogenhet att utföra inspektioner och få all den information som behövs för att tillsynsuppdraget ska kunna fullgöras. Förslaget till CER-direktiv omfattar entiteter som bedöms vara kritiska inom den grupp av entiteter som är operatörer av markbaserad infrastruktur som ägs, förvaltas och drivs av medlemsstater eller av privata parter och som stöder tillhandahållandet av rymdbaserade tjänster, exklusive de tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät som avses i artikel 2.8 i direktiv (EU) 2018/1972. Vid beredningen av propositionen har man strävat efter att säkerställa att propositionen inte strider mot det förslag till CER-direktiv som är under beredning och att de förpliktelser som enligt en aktuell uppskattning kommer att följa av direktivet i fråga om hanteringen av informationssäkerhetsrisker och rapportering av störningssituationer så väl som möjligt beaktas redan i denna fas av den nationella lagberedningen för att minimera behovet av senare lagändringar.

Lagen om verkställighet av böter

Vid behandlingen av propositionen ska de andra eventuella förslag till ändring av lagen om verkställighet av böter som lämnats till riksdagen beaktas.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Näringsfrihet

Grundlagsutskottet har (GrUU 25/1994 rd) ställt följande villkor för inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter: Inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna ska grunda sig på lag, inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade, grunderna för inskränkningar ska vara acceptabla med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och inskränkningar ska vara dikterade av något tungt vägande samhälleligt skäl. Det kan inte genom vanlig lag föreskrivas om en inskränkning av kärnan i en grundläggande fri- eller rättighet. Dessutom bör inskränkningarna vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte och de får inte gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av vikten av ett samhälleligt intresse som ligger bakom inskränkningen i relation till det rättsgoda som ska inskränkas. Inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter kräver ett adekvat rättsskydd och inskränkningarna får inte stå i strid med Finlands internationella förpliktelser vad gäller de mänskliga rättigheterna.

I grundlagsutskottets praxis har det ansetts möjligt att inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om det finns godtagbara grunder för inskränkningarna och de är nödvändiga och proportionerliga, lagstadgade och noggrant avgränsade (till exempel GrUU 3/2013 rd, GrUU 38/2013 rd, s. 4–5, GrUU 6/2013 rd, GrUU 8/2013 rd, s. 3/I).

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat att näringsfriheten inte får inskränkas utan synnerligen vägande skäl. Ett sådant skäl kan till exempel vara verksamhetens säkerhetsrisker eller andra viktiga och tungt vägande samhällsintressen (till exempel GrUU 66/2002 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd). Det ska föreskrivas om tillståndsplikten genom lag, som ska uppfylla de allmänna villkoren för en lag som inskränker en grundläggande fri- eller rättighet. De i lag föreskrivna inskränkningarna av näringsfriheten bör vara exakta och noga avgränsade, och dessutom ska omfattningen av och villkoren för inskränkningarna framgå av lagen. När det gäller innehållet har utskottet ansett det viktigt att bestämmelserna om tillståndsvillkor och tillståndets giltighet garanterar en tillräcklig förutsebarhet i myndigheternas verksamhet. Betydelsefullt i detta avseende är bland annat i vilken omfattning myndigheternas befogenheter bygger på så kallad bunden prövning eller ändamålsenlighetsprövning (GrUU 28/2000 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd). Dessutom ska myndighetens befogenhet att förena tillstånd med villkor grunda sig på tillräckligt exakta bestämmelser i lag (GrUU 62/2002 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd).

I den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar föreskrivs det om tillståndsplikten för bedrivande av markstationsverksamhet. Enligt 4 § i lagförslaget ska sådan markstations- eller radarverksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde vara tillståndspliktig. Enligt 4 § 1 mom. får tillståndsbeslutet förenas med sådana villkor som behövs med tanke på säkert bedrivande av markstations- och radarverksamhet och tillsynen över verksamheten. På motsvarande sätt föreskrivs det med stöd av 11 a § i lagen om ändring av rymdverksamhet att satellitbaserad fjärranalys är tillståndspliktig och enligt 1 mom. kan det i tillståndsbeslutet ställas sådana villkor på verksamheten som behövs för säkert bedrivande av verksamheten och för tillsynen.

Det primära syftet med tillståndsplikten för bedrivande av såväl markstations- och radarverksamhet som satellitbaserad fjärranalys är att garantera verksamhetens allmänna säkerhet, inklusive den tekniska säkerheten och informationssäkerheten, och att möjliggöra en effektiv myndighetstillsyn. Sådana säkerhetsrelaterade motiv för tillståndsplikten är godtagbara med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 40/2002 rd, GrUU 66/2002 rd). Tillståndssystemet och särskilt de villkor för beviljande av tillstånd som anges i lagarna garanterar en tillräcklig förhandstillsyn över verksamheten och verksamhetens säkerhet samt att verksamhetsutövaren har de förutsättningar som krävs för att driva verksamheten på behörigt sätt. Tillståndsprövningen är bunden till de bestämmelser som finns i lagen. Tillståndsmyndigheten får förena tillståndsbeslutet med villkor som behövs med tanke på säkert bedrivande av verksamheten och tillsynen över verksamheten. Motiven till de föreslagna bestämmelserna är godtagbara med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna.

Eftersom branschen är under utveckling i Finland och den tekniska utvecklingen är snabb, är den föreslagna lagstiftningen flexibel och delvis allmänt hållen. Grundlagsutskottet har i sin praxis (GrUU 38/1998 rd, GrUU 32/2010 rd) konstaterat att tillståndsbestämmelserna på grund av de mångfacetterade särdragen i branschen kan vara något mer allmänt hållna än vad man i allmänhet kräver av bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna. Det är viktigt att bestämmelserna tillräckligt klart drar upp riktlinjerna för hur avgörandet ska träffas när man gör

avvägningar i fråga om tillämpningen. Det som då blir särskilt viktigt är att alla relevanta aspekter av de grundläggande rättigheterna och förutsättningarna för att inskränka dem tas i betraktande när lagen tillämpas, i synnerhet när man fattar beslut om att bevilja de tillstånd som avses i lagen och om innehållet i tillståndsvillkoren. Innehållet i de flexibla normer som används i bestämmelserna etableras i sista hand genom rättspraxis.

I samband med lagstiftning om näringsverksamhet har grundlagsutskottets praxis varit att återkallelse av tillstånd i form av en myndighetsåtgärd som ingriper i individens rättsliga ställning har en starkare effekt än avslag på tillståndsansökan. För att lagstiftningen ska vara proportionerlig har utskottet därför ansett det vara nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd binds vid allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och vid att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att uppenbara brister i verksamheten har korrigerats (GrUU 66/2002 rd, GrUU 44/2004 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd, GrUU 34/2012 rd, GrUU 65/2014 rd). Möjligheten att återkalla eller ändra har också tagits in i de bestämmelser om markstationer och vissa radaranläggningar och om satellitbaserad fjärranalys som är under beredning. Ändring och återkallelse ska vara möjliga om verksamhetsutövaren har lämnat felaktiga uppgifter i tillståndsförfarandet, om verksamheten inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd, om verksamhetsutövaren har försummat sina skyldigheter enligt lag eller om det är nödvändigt till exempel med tanke på den nationella säkerheten. Dessutom förutsätts det att verksamhetsutövaren inte har rättat till sin verksamhet inom den tidsfrist som tillståndsmyndigheten fastställt. När det gäller ändring av tillstånd har grundlagsutskottet ansett att på grund av proportionaliteten i regleringen ska ändring begränsas till situationer där ändringarna är nödvändiga på grund av väsentliga förändringar i verksamhetsförutsättningarna (GrUU 36/2004 rd, GrUU 62/2002 rd). Ett tillstånd kan återkallas endast av särskilt vägande skäl, om det inte är möjligt att ändra tillståndet. Således är en ändring av tillståndet i lagförslagen bunden till allvarliga och väsentliga förseelser eller försummelser, och återkallelse är möjlig endast av särskilt vägande skäl, om det inte är möjligt att ändra tillståndet.

12.2 Skydd för privatlivet

Skyddet för personuppgifter

De föreslagna lagarna är av betydelse också med avseende på skyddet för privatlivet, som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Utgångspunkten för skyddet för privatliv enligt paragrafen är att individen har rätt att leva sitt eget liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning av myndigheter eller andra utomstående (RP 309/1993 rd, s. 56, GrUU 53/2005 rd, s. 2, GrUU 13/2005 rd, s. 3).

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas dessutom närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet anser att EU:s allmänna dataskyddsförordning samt tolkningen och tillämpningen av den i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, över lag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen och motsvarar korrekt tolkade och tillämpade också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Vi bör således förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

De föreslagna lagarna innehåller myndighetsuppgifter för vilkas utförande det är nödvändigt att myndigheterna samlar in, använder och arkiverar uppgifter som också innehåller personuppgifter. Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 6.1 c är behandlingen av personuppgifter tillåten, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. I synnerhet vid den bedömning av tillförlitligheten som avses i den föreslagna 17 a § i lagen om rymdverksamhet och i 5 § i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar är det fråga om omständigheter som gäller den tillståndssökandes person och som innefattar personuppgifter om fysiska personer. Det är inte befogat att vid bedömningen ingripa i vilka som helst ärenden som gäller en persons privatliv, utan fokus ska ligga på omständigheter som ger anledning att misstänka personens förmåga att bedriva satellitbaserad fjärranalys eller markstations- eller radarverksamhet på ett lagenligt sätt som är förenligt med den nationella säkerheten och Finlands utrikes- och säkerhetspolitik.

Enligt grundlagsutskottet måste behovet av speciallagstiftning om behandling av personuppgifter bedömas i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i den allmänna dataskyddsförordningen genom att beakta de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar (GrUU 14/2018 rd, s. 5). Utskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Till exempel registreringen av känsliga uppgifter föranleder ett särskilt behov av att se till att de personuppgifter som sparas i systemet blir skyddade mot risker för missbruk och mot alla slag av olaglig åtkomst och användning (GrUU 31/2017 rd, s. 3, GrUU 13/2017 rd, GrUU 29/2019 rd).

I enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddslagen förutsätter behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser lämpliga och specifika åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. De personuppgifter som ingår i de tillstånds- och tillsynsförfaranden eller den bedömning av tillförlitligheten som föreslås i lagen om rymdverksamhet eller den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar bedöms inte omfatta uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, men de kan inbegripa de i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser.

Det material som samlas in hos myndigheterna i samband med utredningen av en aktörs eller verksamhetsutövers tillförlitlighet uppkommer i uppdrag som innebär utövande av offentlig makt, och på behandlingen av uppgifterna tillämpas de allmänna författningarna om informationshantering, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Om det i samband med bedömningen av en aktörs tillförlitlighet framkommer personuppgifter som rör fällande domar i brottmål eller överträdelser, tillämpas på behandlingen av dem kraven i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Skyddet för privatlivet och hemfriden

Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan det genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

När det gäller bestämmelser som ingriper i hemfriden har grundlagsutskottet i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) ansett att en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning är att det av lagbestämmelserna ska framgå att en inspektion får förrättas i en bostad endast

om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen. Vid inspektioner ska bestämmelserna om inspektioner i 39 § i förvaltningslagen iakttagas, vilket det bör hänvisas särskilt till i lagen (GrUU 11/2013 rd).

I 15 § i lagen om rymdverksamhet och i 13 § i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar föreskrivs det om inspektionsrätt. Markstationsverksamhet kan också bedrivas i utrymmen som omfattas av hemfriden. Då är den inspektionsrätt som ingriper i hemfriden nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sin tillsynsuppgift. På motsvarande sätt kan rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys bedrivas också i utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur i och med att styrning av verksamheten (sändning av signaler till rymdföremål) samt mottagning av data är möjligt med anordningar och utrustning som kan placeras också på hemfastigheter och i bostadslägenheter. I dessa paragrafer föreslås det en bestämmelse med stöd av vilken inspektioner kan förrättas också i utrymmen som används för boende av permanent natur i särskilt avgränsade situationer som motsvarar grundlagsutskottets praxis när det gäller att tillåta inspektioner som gäller områden som omfattas av hemfriden. Bestämmelserna innehåller även en hänvisning till 39 § i förvaltningslagen.

Vid inspektioner av andra utrymmen än sådana som omfattas av hemfriden har grundlagsutskottet ansett att iakttagandet av 6 och 39 § i förvaltningslagen uppfyller grundlagens krav på ett tillräckligt rättsskydd och ger tillräckliga garantier mot missbruk (GrUU 11/2013 rd, s. 2/II, GrUU 5/2013 rd, s. 3/11, GrUU 5/2010 rd, s. 2). Inspektioner förrättas under de förutsättningar som anges i lagen, med iakttagande av förvaltningslagen på uppdrag av myndigheter och under tjänsteansvar. Inspektionsbefogenheterna kan således anses vara proportionerliga.

Rätt att få information om konfidentiell kommunikation

Enligt 10 § 2 mom. i grundlagen är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan det genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Genom lag kan det enligt 4 mom. i paragrafen föreskrivas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång, vid säkerhetskontroll och under frihetsberövande samt för att inhämta information om militär verksamhet eller sådan annan verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten.

Markstationsverksamhet kan i vissa situationer också vara televerksamhet som avses i kommunikationstjänstlagen. Verksamhetsutövaren kan i vissa fall också ha rollen som sammanslutningsabonnent eller en annan aktör som förmedlar kommunikation. I dessa situationer kan verksamhetsutövaren som utomstående behandla konfidentiell kommunikation, i fråga om vilka en myndighets rätt att få information ska uppfylla förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna.

I grundlagsutskottets äldre praxis har det ansetts att identifieringsuppgifterna för ett meddelande faller utanför kärnområdet för den grundläggande fri- och rättighet som skyddar hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden (se till exempel GrUU 33/2013 rd, s. 3, GrUU 6/2012 rd, s. 3–4, GrUU 29/2008 rd, s. 2–3 och GrUU 3/2008 rd, s. 2/I). I praktiken kan dock identifieringsuppgifter som ansluter till elektronisk kommunikation samt möjligheten att sammanställa och kombinera dem likväl vara problematiska med hänsyn till skyddet för privatlivet på så sätt att en kategorisk uppdelning av skyddet i ett kärnområde och ett randområde inte alltid är motive-

rad, utan man måste på ett allmännare plan fästa vikt också vid hur betydelsefulla begränsningarna är (GrUU 18/2014 rd, s. 6/II). Utskottet har därför till exempel ansett det möjligt att rätten att få identifieringsuppgifter inte binds till vissa typer av brott, om bestämmelserna i övrigt uppfyller de allmänna kraven på begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 7/1997 rd, s 2/I, GrUU 26/2001 rd, s. 3/II).

De föreslagna bestämmelserna är av betydelse också med tanke på Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna föreskrivs det om att var och en har rätt till respekt för sina kommunikationer. Skyddet av förtroliga meddelanden tryggas också i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (FördrS 63/1999), enligt vilken var och en har rätt till skydd för sin korrespondens. Offentlig myndighet får inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Grundlagsutskottet har konstaterat att utgångspunkten för det skydd för privatlivet som tryggas i 10 § i grundlagen är individens rätt att leva sitt eget liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning av myndigheter eller andra utomstående (GrUU 53/2005 rd, s. 2, GrUU 36/2002 rd, s. 5/II, GrUU 9/2004 rd, s. 5/II).

Lagförslaget som gäller markstationer och vissa radaranläggningar innehåller flera bestämmelser som är av betydelse med tanke på det skydd för förtroliga meddelanden som tryggas i 10 § i grundlagen. Sådana bestämmelser som ingriper i och begränsar meddelandens konfidentialitet är rätten att få information och rätten att lämna ut information enligt 14 och 15 § samt inspektioner enligt 13 § 3 mom. i de situationer där 14 § ska tillämpas på den information som behandlas vid en inspektion. Bestämmelserna bedöms dock vara nödvändiga för att förebygga eller avvärja kränkningar av informationssäkerheten, för att utföra myndighetsuppgifter eller för att trygga bland annat säkerheten.

I kommunikationstjänstlagen som i huvudsak övervakas av Transport- och kommunikationsverket finns det i många avseenden bestämmelser som motsvarar förslaget, och därför är det ändamålsenligt att i propositionen också ta in liknande bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter. Allmänt bedömt utvidgar förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar i någon mån en myndighets rätt att få information jämfört med nuläget så att rätten gäller konfidentiell kommunikation i enskilda situationer när verksamhetsutövaren samtidigt är kommunikationsförmedlaren. En mer omfattande rätt att få information än enligt kommunikationstjänstlagen gäller situationer där markstationsdata utgör konfidentiell kommunikation och övervakningen av att lagen iakttas förutsätter en begränsad behandling av kommunikationen till exempel för att säkerställa att markstationsverksamheten motsvarar tillståndsvillkoren.

Det föreslås att i 14 § i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar föreskrivas om behandling av uppgifter som gäller elektronisk kommunikation. Enligt 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket rätt att av verksamhetsutövaren få förmedlingsuppgifter, lokaliseringsuppgifter och meddelanden, om de behövs enligt 6 §, de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller tillståndsvillkoren eller för utredning av betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten. Enligt 14 § 2 mom. i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar ska Transport- och kommunikationsverket ha rätt att inspektera radiokommunikation. Bestämmelsen gäller också radiokommunikation som är avsedd att vara förtrolig. Det föreslagna 14 § 1 mom. motsvarar i stor utsträckning Transport- och kommunikationsverkets rätt enligt 316 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen att få uppgifter om kommunikation och lokalisering. Bestämmelserna i kommunikationstjänstlagen motsvarar bestäm-

melserna i den upphävda lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, som grundlagsutskottet ansåg vara oproblematisk i förhållande till 10 § i grundlagen (GrUU 9/2004 rd, s. 4). Grundlagsutskottet ansåg i samma utlåtande i fråga om åtgärder för att säkra dataskyddet att det i dagsläget kan det betraktas som en risk för den enskildes och samhällets säkerhet i vid bemärkelse, om någon äventyrar datakommunikationerna och datasäkerheten. Rätten att få information gäller situationer där informationen behövs för tillsynen över 6 § eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt tillståndsvillkoren eller för utredning av betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten. Till skillnad från 316 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen förutsätts det i förslaget dock inte att det finns skäl att misstänka att något av de i lagen angivna brottsrekvisiten uppfylls.

Bestämmelser om inspektion av informationssystem och markstationsdata finns i 13 § 3 mom. i förslaget, och med stöd av momentet bestäms rätten att få information om konfidentiell kommunikation i enlighet med 14 §. Momentet behöver således inte bedömas närmare separat.

I 14 § 4 mom. i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar hänvisas det till vad som föreskrivs i 316 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen. I 316 § 4 mom. föreskrivs det om utplåning av information som gäller kommunikation. På detta sätt säkerställs det att informationen utplånas när den inte längre behövs för skötseln av tillsynsmyndighetens uppgifter eller för behandling av därmed sammanhängande brottmål. Dessutom hänvisas det i 14 § 4 mom. i lagförslaget till 319 § i kommunikationstjänstlagen. Till följd av hänvisningen är de uppgifter som Transport- och kommunikationsverket får sekretessbelagda. I 319 § i kommunikationstjänstlagen föreskrivs det dessutom i princip uttömmande om de situationer där uppgifter får lämnas ut. Hänvisningen innebär en ny inskränkning i de grundläggande fri- och rättigheterna endast till de delar det med stöd av kommunikationstjänstlagen inte är möjligt att få motsvarande uppgifter, det vill säga i situationer som gäller tillsynen över denna lag. Grundlagsutskottet har inte haft något att anmärka mot 34 § 3 mom. i den upphävda lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation som i sak motsvarar 319 § 2 mom. i fråga om utlämnande av förmedlingsuppgifter (dåvarande identifieringsuppgifter) (GrUU 9/2004 rd).

Utlämnande av konfidentiell kommunikation

I 15 § i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar föreslås det bestämmelser om utlämnande av information och handräckning.

I 15 § 3 och 4 mom. i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar föreskrivs det om utlämnande av information som åtnjuter skydd för konfidentiella meddelanden till myndigheterna.

Med tanke på godtagbarheten av en inskränkning i skyddet för konfidentiell kommunikation anses det att det bakomliggande behovet av att trygga den nationella säkerheten har särskild betydelse. Också i 10 § 4 mom. i grundlagen förutsätts det att begränsningar i meddelandehemligheten ska vara nödvändiga bland annat vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden eller vid inhämtande av information om sådan annan verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten. De befogenheter som föreslås för myndigheterna tryggar indirekt andra grundläggande fri- och rättigheter, i synnerhet den rätt till personlig trygghet som alla har rätt till enligt 7 § i grundlagen.

Kränkningar av tillståndsvillkoren och betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten är ägnade att försämra också skyddet för förtroliga meddelanden, och konsekvenserna kan beroende på objektet gälla också till exempel den personliga tryggheten. Ur denna synvinkel

har förslaget ansetts ha sådana grunder för att inskränka skyddet för konfidentiell kommunikation som är godtagbara och uppfyller kravet på nödvändighet. Med tanke på de allmänna förutsättningarna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna och förutsättningarna för inskränkningar enligt 10 § 4 mom. uppfyller förslaget också kravet på bestämmelser i lag.

12.3 Rättsskydd

Bestämmelserna i 21 § i grundlagen gäller rättsskydd. I 1 mom. tryggas å ena sidan vars och ens rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag. Den behöriga myndigheten ska framgå av lagen. För det andra tryggas i momentet individens rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid en domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Enligt 20 § i lagen om rymdverksamhet får ändring i beslut som arbets- och näringsministeriet har fattat sökas hos förvaltningsdomstolen genom besvär. I fråga om beslut om satellitbaserad fjärranalys föreslås det att förfarandet för sökande av ändring ska vara detsamma som i fråga om rymdverksamhet. Motsvarande bestämmelse föreslås också i 19 § i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar.

I synnerhet med tanke på bedömningen av om de grunder för inskränkningar i näringsfriheten som ingår i förslaget är godtagbara bör det anses att bestämmelserna om rättsskydd är av betydelse.

Vid beredningen bedömdes hur begäran om omprövning lämpar sig som rättsmedel för beslut som fattas med stöd av de föreslagna lagarna. Enligt grundlagsutskottets praxis bör omprövningsförfarandet inte bevaras eller tas i bruk om omprövningsskedet onödigt förlänger den totala längden på ärendets behandling. Så kan det vara exempelvis när omprövning bör begäras av den myndighet som har fattat beslutet, och erfarenheten eller sannolik praxis talar för att det knappast någonsin blir någon rättelse i besluten. Också sådana ärendegrupper där ärendet utreds synnerligen grundligt redan i första skedets förvaltningsförfarande eller till vilka det i allmänhet hänförs sig krävande rättslig prövning stannar utanför omprövningsförfarandet (GrUU 55/2014 rd, s. 3).

Arbets- och näringsministeriet ska i fråga om satellitbaserad fjärranalys och Transport- och kommunikationsverket i fråga om markstationer och radaranläggningar med stöd av lagen fatta beslut om att bevilja eller inte bevilja tillstånd och om att ändra eller återkalla tillstånd. Vid beredningen har det ansetts att möjligheten att begära omprövning av tillståndsmyndighetens beslut i onödan förlänger tiden för sökande av ändring och inte medför något mervärde med tanke på ändringssökandens rättsskydd. Båda tillståndsmyndigheternas beslut baserar sig i praktiken på de utredningar och intyg som sökanden lägger fram och som krävs enligt lag eller med stöd av förordning. Bedömningen av dessa förutsätter särskild sakkunskap om de tekniska detaljerna kring satellitbaserad fjärranalys eller markstations- och radarverksamhet och om säkerhetsriskerna med verksamheten. Besluten ska motiveras på behörigt sätt. Eventuella fel ska rättas i enlighet med 8 kap. i förvaltningslagen.

De föreslagna bestämmelserna ska anses tillräckliga med tanke på 21 § 1 mom. i grundlagen.

12.4 Offentliga förvaltningsuppgifter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i grundlagen i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig exempelvis till verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd).

Grundlagsutskottet har i sin etablerade utlåtanedpraxis betonat att kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor och att det måste bedömas från fall till fall om kravet uppfylls (GrUU 44/2016 rd, GrUU 16/2016 rd, GrUU 12/2014 rd). Grundlagsutskottet har vid bedömningen av huruvida ändamålsenlighetskriteriet uppfylls fäst uppmärksamhet vid bland annat det specialkunnande eller de resurser som behövs i uppgifterna (GrUU 29/2013 rd, GrUU 37/2010 rd).

Enligt 13 § i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar kan Transport- och kommunikationsverket låta en annan myndighet eller en oberoende sakkunnig utföra en inspektion av markstations- eller radarverksamhet. För inspektion av verksamheten krävs det särskild sakkunskap, och därför är det motiverat att anlita en oberoende sakkunnig. Transport- och kommunikationsverket beslutar om följderna av de iakttagelser som gjorts vid en inspektion.

På motsvarande sätt kan arbets- och näringsministeriet enligt 15 § 1 mom. i den föreslagna lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet utöver att förrätta inspektioner av rymdverksamhet också förrätta inspektioner av satellitbaserad fjärranalysverksamhet genom att anlita en annan myndighet eller en oberoende sakkunnig. För inspektion av både rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalysverksamhet krävs det särskild sakkunskap, och därför är det motiverat att anlita en oberoende sakkunnig. Arbets- och näringsministeriet beslutar om följderna av de iakttagelser som gjorts vid en inspektion.

En förutsättning för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtros andra än myndigheter är enligt 124 § i grundlagen dessutom att det inte får äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Bestämmelsen understryker enligt motiveringen till den betydelsen av att de som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildade för ändamålet och sakkunniga samt att de ska stå under tillräcklig offentlig insyn (RP 1/1998 rd). I grundlagsutskottets tolkningspraxis har det ansetts att säkerställandet av att rättssäkerheten och kraven på god förvaltning tillgodoses förutsätter bland annat att de allmänna förvaltningslagarna följs vid behandlingen av ärendet och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (GrUU 33/2004 rd, GrUU 46/2002 rd). Bestämmelser om tjänsteansvar och skadestånd finns i 13 § 1 mom. i den föreslagna lagen om markstationer och vissa radaranläggningar och i 15 § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet.

Inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur har ansetts utgöra betydande utövning av offentlig makt. Av denna orsak föreslås det i båda lagförslagen att inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur endast får förrättas av myndigheter.

12.5 Påföljdsavgift

Propositionens förslag om påföljdsavgift syftar till att säkerställa säkerheten i rymdverksamheten och den satellitbaserade fjärranalysen och därigenom också tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna genom att komplettera myndigheternas urval av metoder för att ingripa i upptäckta försummelser. Genom tillräckligt effektiva bestämmelser om påföljder strävar man dessutom efter att förebygga uppsåtliga försummelser. Genom att förhindra avsiktliga försummelser kan man förebygga verksamhetens risker för den nationella säkerheten, informationssäkerheten och den tekniska säkerheten.

Bestämmandet av påföljdsavgift inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna. Även om den påföljdsavgift som bestäms för försummelse bidrar till att stärka säkerheten i rymdverksamheten och den satellitbaserade fjärranalysen och säkerställer att skyldigheterna enligt lagen fullgörs, inverkar bestämmandet av påföljdsavgiften samtidigt på den avgiftsskyldiges egendom. De allmänna förutsättningarna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna ska således beaktas även i bestämmelserna om påföljdsavgift.

Kravet på godtagbarhet förutsätter att det ska finnas ett vägande samhälleligt behov av och en med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbar grund för påföljdsavgiften (GrUU 23/1997 rd). Av riksdagens grundlagsutskotts utlåtandepraxis framgår det också tydligt att fiskala intressen inte är godtagbara orsaker till bestämmelserna om påföljdsavgifter (GrUU 61/2014 rd, GrUU 9/2016 rd). Den föreslagna bestämmelsen om påföljdsavgift motsvarar ett behov som observerats i praktiken. De gällande bestämmelserna där vissa försummelser har sanktionerats genom straffrättsliga påföljder anses inte vara tillräckligt effektiva. Det primära målet med bestämmelserna om påföljdsavgift är att säkerställa säkerheten i rymdverksamheten och den satellitbaserade fjärranalysen.

När bestämmelser om sanktioner införs ska det förutom vid lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet även fästas särskild vikt vid avgränsningen av bestämmelserna och vid rättskyddet för dem som sanktionerna gäller (GrUU 49/2017 rd). Dessa omständigheter har beaktats både genom tydliga bestämmelser om påföljder och genom att exakt ange i fråga om vilka av aktörernas skyldigheter en försummelse medför påföljdsavgift.

Kravet på proportionalitet förutsätter en avvägning av om påföljdsavgift är nödvändigt för att skydda det bakomliggande skyddsintresset. Det gäller på denna punkt att avgöra om samma syfte kan nås på något annat sätt, som innebär ett mindre ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna än kriminalisering (GrUU 23/1997 rd). I fråga om de föreslagna 21 § 1–3 och 5 punkterna är gärningarna i nuläget straffbara med hot om böter. Till denna del har man i förslaget beaktat ultima ratio-principen, i enlighet med vilken användningen av straffrättsliga påföljder ska tillgripas först som en sista utväg. I fråga om satellitbaserad fjärranalys är 4 och 5 punkten i den paragrafen nya gärningsformer. Som helhet kan försummelser av skyldigheterna i fråga medföra sådan fara för säkerheten i rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys, som myndigheterna ska ha effektiva metoder att reagera på. Vid beredningen av propositionen har det bedömts att det inte är möjligt att med lindrigare metoder säkerställa efterlevnaden av lagen och verksamhetens säkerhet. Straffbestämmelserna i den gällande lagen om rymdverksamhet, vilka grundar sig på straffrättsliga påföljder har dock vid beredningen bedömts vara onödigt tunga och därför i praktiken ett ineffektivt sätt att ingripa i försummelser.

Av proportionalitetskraven kan också härledas ett krav som förutsätter en bedömning av påföljdsavgiftens stränghet. När stränghetsgraden bestäms ska det beaktas hur klandervärd den gärning eller försummelse som ska sanktioneras är. Också skyddsintresset har betydelse vid

bedömningen: ju viktigare skyddsintressen det är fråga om, desto strängare och till sitt eurobelopp större påföljdsavgifter kan motiveras. Det kan anses att proportionaliteten i hög grad påverkas av storleken på den påföljdsavgift som påförs och avgiftens förhållande till gärningen och gärningsmannen. Syftet med lagen om rymdverksamhet är att sanktionera gärningsformer som skiljer sig från varandra och som dock alla har ett nära samband med tryggheten av säkerheten i rymdverksamheten och satellitbaserad fjärranalys.

Proportionalitetskravet i fråga om administrativa påföljdsavgifter förutsätter att bestämmelserna om påföljdsavgifter innehåller bestämmelser om påföljdernas eurobelopp. Med beaktande också av kravet på noggrann avgränsning och exakthet i bestämmelserna om påföljder kan detta anses förutsätta att åtminstone påföljdsavgifternas maximibelopp uttryckligen ska anges i bestämmelserna om påföljdsavgifter. Det finns inga klara anvisningar om påföljdsavgiftens storlek i euro och bedömningen av dess proportionalitet. Ofta har påföljdsavgiftens minimibelopp inte uttryckligen angetts i lagstiftningen och i Finland finns det inte några sådana gällande allmänna bestämmelser om administrativa påföljdsavgifter i vilka påföljdsavgiftens allmänna minimibelopp anges.

Påföljdsavgifternas maximibelopp varierar avsevärt från fall till fall. I regel bygger lagstiftningen om påföljdsavgifter på den utgångspunkten att beloppet av den påföljdsavgift som påförs en fysisk person ska vara lägre än beloppet av den påföljdsavgift som påförs en juridisk person.

I det föreslagna 21 § 2 mom. föreslås det att en påföljdsavgift som påförs en juridisk person får uppgå till högst 500 000 euro, dock högst fyra procent av omsättningen under det föregående året. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får däremot vara högst fyra procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 50 000 euro. Dessa summor bedöms med beaktande av aktörernas olika ekonomiska ställning vara proportionerliga, men dock tillräckligt förebyggande för att skydda det bakomliggande skyddsintresset. Med beaktande av i synnerhet rymdverksamhetens karaktär av farlig verksamhet har det i beredningen ansetts motiverat att fastställa en kännbar övre gräns för påföljdsavgiften, för att verksamhetsutövarna ska ha incitament att ansöka om lagenliga tillstånd och godkännanden för sin verksamhet och att fullgöra sina övriga skyldigheter.

Påföljdsavgiftens belopp ska grunda sig på en helhetsbedömning och bestämmelser om de omständigheter som ska beaktas vid bedömningen föreslås i 21 § 3 mom. Detta motsvarar grundlagsutskottets ståndpunkt enligt vilken det med tanke på påföljdsavgiftens proportionalitet är värt att notera att när avgiften påförs beaktas bland annat överträdelsens art, omfattning, allvarighet och varaktighet, den vinning som erhållits genom brottet samt åtgärderna för lindring eller avhjälpande av skadan. Grundlagsutskottet har i sin tidigare praxis också ansett det vara viktigt att regleringen innehåller en möjlighet att avstå från att påföra påföljdsavgift, om förseelsen är ringa eller om det ska anses uppenbart oskäligt att påföra den eller om den berörda aktören har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter det att förseelsen upptäcktes och förseelsen inte är allvarlig eller återkommande. I 21 § 5 mom. föreslås bestämmelser om att påföljdsavgift inte behöver påföras på motsvarande grunder som nämns ovan (GrUU 46/2021 rd).

Legalitetsprincipen förutsätter att de allmänna grunderna för påföljdsavgift ska fastställas i lag i enlighet med 2 § 3 mom. i grundlagen, eftersom påförande av påföljdsavgift innebär utövning av offentlig makt. Grundlagsutskottet har också ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte som sådant gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang (GrUU 9/2012 rd).

Av 21 § i den föreslagna lagen om ändring av rymdverksamhet framgår det entydigt vilka gärningsformer påföljdsavgift kan påföras för. Också de förpliktande bestämmelser, vars försumelse påföljdsavgiften gäller har skrivits exakt och tydligt så att det av dem entydigt framgår vilken slags verksamhet skyldigheten gäller och av vilken aktör verksamheten i fråga krävs. Också påföljdsavgiftens maximibelopp och de faktorer som ska beaktas vid bedömningen av avgiftens storlek har tydligt lyfts fram i lagen på det sätt som beskrivs ovan. Bestämmelserna i sin helhet ger dem som är föremål för regleringen tillräcklig förutsägbarhet när det gäller påförande av påföljdsavgift. I lagen har det dessutom således på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter exakt och tydligt föreskrivits om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 55/2005 rd, GrUU 32/2005 rd).

Oskuldspresumtionen, det vill säga den princip som ska tillämpas vid en straffprocess, ska beaktas också vid beredning av administrativa sanktioner. Enligt principen ska bestämmelser om administrativa sanktioner i princip formuleras så att de inte baserar sig på strikt objektiva ansvar. Den föreslagna 21 § förutsätter på grund av sin ordalydelse att gärningen uttrycker uppsåt eller oaksamhet. Påföljdsavgiften ska uttryckligen gälla den som gjort sig skyldig till lagstridig verksamhet och myndigheten ska lägga fram tillräckliga bevis för att påföra påföljden.

Vidare förutsätter förbudet mot dubbel straffbarhet som är anknutet till straffprocessen att ingen får undersökas eller straffas en andra gång för en gärning för vilket personen redan slutligt frikänts eller dömts skyldig. Förbudet mot dubbel straffbarhet omfattar även administrativa påföljder av straffkaraktär för en och samma gärning. Strävan har varit att se till att förbudet mot dubbel straffbarhet iaktas genom att i lagförslaget undvika ansvarsreglering som överlappar strafflagen. I 21 § 6 mom. föreskrivs det dessutom om förhållandet mellan straffrättsliga och administrativa påföljder. Enligt momentet får påföljdsavgift inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en påföljdsavgift får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Vid beredningen har också vissa förfarandaspekter i samband med påförande av påföljdsavgift beaktats. Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgiften. Det föreslås att det ska föreskrivas om att påföljdsavgiften ska verkställas i enlighet med förfarandet enligt lagen om verkställighet av böter. När det gäller preskription av påföljdsavgift har det beaktats att det inte finns allmänna bestämmelser om preskription av rätten att påföra administrativa sanktioner. Vid beredningen av lagstiftning som gäller sanktioner ska det således alltid separat avgöras inom vilken tid den behöriga myndigheten har möjlighet att vidta de åtgärder som påförandet av sanktionen förutsätter. Till denna del innehåller förslaget bestämmelser om att påföljdsavgift inte får påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas likaså inom fem år.

12.6 Bemyndigande att utfärda förordning och bemyndigande att utfärda föreskrifter

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Förordningar kan utfärdas endast med stöd av ett bemyndigande i en lag. Ett bemyndigande att utfärda förordning kan inte ges i ärenden som enligt grundlagen ska regleras genom lag. Ett bemyndigande att utfärda förordning som har tagits in i lag ska utarbetats så att bemyndigandets innehåll klart framgår av lagen och det avgränsas tillräckligt noggrant. Den lag som innehåller bemyndigandet ska uppfylla de krav på exakthet och noggrann avgränsning som ställs i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. Det väsentliga är att det i lagen finns tillräckliga grundläggande bestämmelser om det som ska regleras. När bestämmelser om bemyndiganden utarbetas ska uppmärksamhet

fästas vid bestämmelsernas exakthet, en noggrann avgränsning av deras tillämpningsområde samt vid den delegerande regleringens betydelse i sak.

Andra myndigheter kan bemyndigas att utfärda rättsnormer endast med stöd av 80 § 2 mom. i grundlagen. Enligt 80 § 2 mom. kan andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer som kallas föreskrifter i lagen om ministeriernas och andra statliga myndigheters föreskriftssamlingar (189/2000). Myndigheter kan bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning (GrUU 9/2004, s. 8/II). Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Utgångspunkten för behörighetsfördelningen mellan statsrådet och ministerierna är den att statsrådet utfärdar förordningar om vittsyftande och principiellt viktiga ärenden samt om andra ärenden vars betydelse kräver det.

Såsom det konstateras ovan i avsnittet ”Bestämmelser på lägre nivå än lag”, föreslås det i förslaget till lag om markstationer och vissa radaranläggningar att närmare bestämmelser ska få utfärdas om vissa bestämmelser. Genom förordning av statsrådet får det med stöd av 4 § 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan och med stöd av 6 § 4 mom. om minimikraven på säkert bedrivande av verksamhet. Här är det fråga om i synnerhet tekniska detaljer. Dessutom får närmare bestämmelser om vissa tekniska detaljer i anmälningsskyldigheten utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter med stöd av 3 § 3 mom. och 10 § 3 mom. Det är motiverat att utfärda preciserande rättsnormer genom verkets föreskrifter, eftersom det endast är fråga om mer detaljerade anvisningar om innehållet i anmälan i fråga.

Med stöd av 1 § 6 mom. och 11 c § 2 mom. i den föreslagna lagen om ändring av lagen om rymdverksamhet ska bestämmelser om gränsvärdena för satellitbaserad fjärranalys utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är fråga om mycket detaljerade och tekniska bestämmelser. På grund av den snabba utvecklingen av utrustningens prestanda är gränsvärdena föremål för ständiga förändringar, och därför är det ändamålsenligt att föreskriva om dem genom förordning. Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om begränsningar i användningen av fjärranalysdata med stöd av 11 d § 5 mom. Eftersom användningen och användarna av fjärranalysdata kan ha betydelse för den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, ska närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet. Fastställandet av gränsvärden och begränsningar i användningen av fjärranalysdata kan betraktas som principiellt viktigt, och därför föreslås det att bestämmelser om dem ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får det genom förordning av arbets- och näringsministeriet utfärdas bestämmelser om vissa tekniska detaljer avseende tillståndsförfarandet, säkerhetskraven, utlämnande av fjärranalysdata och anmälningsskyldigheten med stöd av 11 a § 4 mom., 11 b § 2 mom., 11 c § 2 mom., 11 d § 5 mom., 12 § 3 mom. och 14 § 5 mom. Närmare bestämmelser av teknisk natur om övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys får med stöd av 3 § 3 mom. utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

De bemyndiganden att utfärda förordning och föreskrifter som föreslås i lagen kan anses grunda sig på tillräckligt exakta och noga avgränsade bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Bemyndigandena att utfärda förordning och föreskrifter kan anses uppfylla kraven i 80 § 1 mom. i grundlagen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om markstationer och vissa radaranläggningar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på anläggande av markstationer och radaranläggningar och på markstations- och radarverksamhet inom Finlands territorium samt i fordon och på farkoster som är registrerade i Finland.

Lagen tillämpas inte på

1) sändning eller mottagning av i 136 § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsedd radiokommunikation som är avsedd för allmän mottagning,

2) kortvarig förbindelse för programproduktion i mobil satellitkommunikation eller användning av försöksnatur som har beviljats radiotillstånd, eller

3) användning av terminalutrustning, om det med stöd av 39 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation inte behövs tillstånd för användningen av utrustningen eller användning av motsvarande terminalutrustning på farkoster i internationell trafik.

Med avvikelse från 2 mom. tillämpas lagen dock på mottagning av sådan satellitkommunikation för radiopejling som sker på annat sätt än med sedvanlig terminalutrustning och vars huvudsakliga syfte är något annat än synkronisering av kommunikationsnäten, radionavigering eller annat sedvanligt utnyttjande av tidsuppgifter eller geografiska data.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *markstation* sändare som kan sända information eller signaler till ett system som finns i rymden, eller mottagare som kan ta emot information eller signaler från ett system som finns i rymden, samt utrustning som är avsedd för lagring, bearbetning, överföring och annan behandling av sådan information eller sådana signaler,

2) *markstationsverksamhet* sändning av information eller signaler ut i rymden eller mottagning av sådana från rymden med hjälp av en markstation samt behandling av dem,

3) *radaranläggning* sändare som sänder radiosignaler eller laserpulser till objekt som finns i rymden eller i den övre atmosfären, och mottagare som finns i anslutning till sändare eller separata mottagare som behandlar radarekon som återkastas från objektet samt den utrustning som behövs för lagring, bearbetning, överföring och annan behandling av sådan information eller sådana signaler,

4) *radarverksamhet* sändning av radiosignaler eller laserpulser ut i rymden eller den övre atmosfären eller mottagning av sådana från rymden eller den övre atmosfären med hjälp av radaranläggningar samt behandling av radiosignaler eller laserpulser,

5) *verksamhetsutövare* fysiska eller juridiska personer som bedriver eller har för avsikt att bedriva markstations- eller radarverksamhet eller som faktiskt ansvarar för sådan verksamhet,

6) *markstationsdata* signaler och information som förmedlas eller tas emot av markstationer eller radaranläggningar samt därav härledda andra produkter än sådana som inte huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas av utrustning utan som erhållits som slutsatser genom sammanställning eller manipulering av olika uppgifter eller beräkningar som grundar sig på dessa, oberoende av i vilken behandlings- eller lagringsfas signalerna och den lagrade informationen är eller på vilket sätt de sänds eller presenteras.

3 §

Myndigheternas markstations- och radarverksamhet

Bestämmelserna i 4, 5, 7, 8, 10, 13 och 16–18 § tillämpas inte på sådan markstations- eller radarverksamhet som bedrivs av myndigheter som avses i 4 § 1 mom. 1–7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller på markstations- eller radarverksamhet som Europeiska unionens institutioner eller organ bedriver på finskt territorium, om det inte är fråga om kommersiell markstations- eller radarverksamhet som de bedriver.

En myndighet som bedriver markstations- eller radarverksamhet ska informera Transport- och kommunikationsverket om sin markstations- eller radarverksamhet samt om eventuella förändringar i den. En myndighet som bedriver markstations- eller radarverksamhet ska också informera Transport- och kommunikationsverket, om verksamheten överförs till en annan myndighet. Anmälningsskyldigheten gäller inte Försvarsmaktens markstations- och radarverksamhet.

Närmare föreskrifter om lämnande av den anmälan som avses i 2 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i anmälan får utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

4 §

Tillståndsplikt för verksamhet

En markstation eller radaranläggning får anläggas och markstations- och radarverksamhet bedrivs endast om Transport- och kommunikationsverket på förhand har beviljat tillstånd till den. Om beviljandet av tillstånd uppenbart påverkar den nationella säkerheten, beviljas tillståndet dock av statsrådet. Tillstånd beviljas för viss tid, högst tio år i sänder. Ett tillstånd får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på verksamhetens säkerhet och tillsynen över den. Tillståndet kan dessutom förenas med villkor som gäller kunderna hos den som bedriver markstations- eller radarverksamhet samt de säkerhetskrav som anges i 6 §.

För att tillstånd ska beviljas förutsätts det att

- 1) verksamhetsutövaren har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 5 §,
- 2) verksamhetsutövaren har lämnat Transport- och kommunikationsverket en utredning om att de säkerhetskrav som anges i 6 § uppfylls,
- 3) verksamhetsutövaren har lämnat Transport- och kommunikationsverket en utredning om de förfaranden för kundkontroll som verksamhetsutövaren tillämpar,
- 4) markstations- och radarverksamheten inte strider mot Finlands nationella säkerhet, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, och
- 5) den sändande markstationen eller radaranläggningen har beviljats eller det har för den ansökt om radiotillstånd som avses i 39 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

I ansökan ska verksamhetsutövaren lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. uppfylls. Verksamhetsutövaren ska

dessutom lämna en utredning om markstations- eller radarverksamhetens kunder och kundgrupper samt om sina ägarförhållanden.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Verksamhetsutövares tillförlitlighet

Om verksamhetsutövaren är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet i 4 § 2 mom. 1 punkten också verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller också ägare till juridiska personer som bedriver markstations- eller radarverksamhet och som har en ägarandel eller rösträtt på minst 10 procent i företaget.

En person anses inte vara tillförlitlig, om

1) personen under fem år före bedömningen har dömts till straff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva markstations- eller radarverksamhet,

2) personen annars på grund av sin ställning eller sin verksamhet kan anses uppenbart olämplig att bedriva markstations- eller radarverksamhet på ett sätt som är förenligt med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken,

3) näringsförbud som gäller personen har förts in i myndighetsregister eller kreditupplysningsregister eller

4) personen i fråga är försatt i konkurs eller enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder och detta kan anses utsätta personen för risk att bli utnyttjad, utsatt för påtryckningar, mutförsök eller annan osaklig påverkan eller annars kan äventyra personens möjligheter och förmåga att på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt sköta sina förpliktelser som följer av denna lag, av ett tillstånd som beviljats med stöd av den eller av tillståndsvillkoren.

När den behöriga myndigheten överväger slutresultatet av bedömningen av en fysisk persons tillförlitlighet ska myndigheten särskilt beakta betydelsen av personens verksamhet och bakgrund med tanke på verksamhetsutövaren som helhet i förhållande till bedrivandet av markstations- eller radarverksamhet. Bedömningen av tillförlitlighet baserar sig på en helhetsbedömning där personens ställning och bestämmande inflytande i en sammanslutning som bedriver markstations- eller radarverksamhet ska beaktas.

Som utredning enligt 2 mom. 1 punkten ska godkännas uppgifter som fås med stöd av straffregisterlagen (770/1993) och i fråga om en utländsk person ett straffregisterutdrag utfärdat av en behörig myndighet i personens ursprungsland eller etableringsland. Ett straffregisterutdrag får inte vara äldre än sex månader. Om ovannämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i den utländska personens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godtas en försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt lagstiftningen i etableringslandet som avlagts av personen.

Den tidsfrist som avses i 2 mom. 1 punkten ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till den tidpunkt då ansökan togs emot.

6 §

Säkerhetskrav

Verksamhetsutövaren ska sörja för hanteringen av säkerhetsriskerna i fråga om sin markstation eller radaranläggning och sin markstations- eller radarverksamhet. Verksamheten och verksamhetsutövaren ska uppfylla följande säkerhetskrav:

1) sändning och mottagning samt annan behandling av markstationsdata är informationssäker och markstationen eller radaranläggningen är tillräckligt skyddad mot yttre störningar och hot mot informationssäkerheten,

2) utomstående aktörer inte har obehörigt tillträde till de lokaler eller anordningar som används i verksamheten och från vilka markstationen eller radaranläggningen styrs eller som används för hantering av markstationsdata,

3) de kränkningar av och hot mot informationssäkerheten som riktas mot markstationen eller radaranläggningen samt fel och störningar som i avsevärd grad stör markstationens eller radaranläggningens funktion kan upptäckas,

4) kommandon som getts till markstationen eller radaranläggningen, använda krypteringsmetoder och krypteringsnycklar, tidpunkterna och rutterna för kommandona samt andra nödvändiga logguppgifter bevaras i fyra år,

5) markstationsdata inte lämnas ut för militärt bruk till ett land som är föremål för Europeiska unionens eller Förenta nationernas vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot Europeiska unionens eller Förenta nationernas sanktioner,

6) kontinuiteten i verksamheten och hanteringen av krissituationer har säkerställts och det finns beredskap för återhämtning från störningar samt säkerheten i leveranskedjorna för de elektroniska system som är viktiga med tanke på verksamheten har säkrats, och

7) praxis som gäller riskhanteringsförfarandet och säkerställandet av säkerheten i informationssystemen dokumenteras.

De åtgärder som avses i 1 mom. 1–4 och 6 punkten ska ställas i relation till verksamhetens risker, till kostnaderna för åtgärderna och till de tillgängliga tekniska möjligheterna att avvärja hot.

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål informera Transport- och kommunikationsverket om den har skäl att misstänka att den har lämnat ut markstationsdata för ändamål som verksamhetsutövaren misstänker äventyrar den nationella säkerheten eller fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strider mot Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Detsamma gäller situationer där en verksamhetsutövare upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till markstationsdata som har sänts eller tagits emot av en markstation eller radaranläggning.

Närmare bestämmelser om säkert bedrivande av markstations- och radarverksamhet och om minimikraven på system och anordningar som påverkar säkerheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Överföring av tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet

Ett tillstånd som gäller markstations- eller radarverksamhet får inte överföras till någon annan än ett företag som på det sätt som anges i 1 kap. 6 § i bokföringslagen (1336/1997) hör till samma koncern som verksamhetsutövaren. Den myndighet som beviljat tillståndet ska omedelbart informeras om en överföring inom en koncern.

Om det bestämmande inflytandet enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller motsvarande faktiska bestämmande inflytande i förhållande till verksamhetsutövaren förändras, ska den myndighet som beviljat tillståndet omedelbart underrättas om förändringen.

8 §

Ändring och återkallelse av tillstånd

Den myndighet som beviljat tillstånd får ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av markstations- eller radarverksamhet, om

1) det i tillståndsansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som har påverkat prövningen av beviljandet av tillstånd,

2) verksamhetsutövaren eller markstations- eller radarverksamheten inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 4 §,

3) verksamhetsutövaren på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren,

4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands nationella säkerhet, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, eller

5) verksamhetsutövaren överför tillståndet i strid med vad som föreskrivs i 7 § eller om en i den paragrafen avsedd förändring i det bestämmande inflytande förutsätter det.

Den myndighet som beviljat tillståndet kan låta bli att återkalla tillståndet trots en i 7 § avsedd förändring i det bestämmande inflytande, om det är uppenbart att förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls och verksamheten fortgår i enlighet med tillståndsvillkoren. Tillståndet kan då ändras till den del som förändringen i det bestämmande inflytandet förutsätter och tillståndet får förenas med sådana i 4 § 1 mom. avsedda villkor som behövs för säkert bedrivande av markstations- eller radarverksamhet och för tillsynen över den och som motsvarar den förändrade situationen.

Tillståndsmyndigheten ska innan ett tillstånd ändras eller återkallas sätta ut en skälig tidsfrist för verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen. Ett tillstånd kan återkallas endast av särskilt vägande skäl i situationer där det inte är möjligt att ändra tillståndet. Om tillståndet återkallas på någon annan grund än de som avses i 1 mom. 4 punkten, är en förutsättning för återkallelse dessutom att tillståndshavaren trots uppmaning inte inom en skälig tid har avhjälpt bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen.

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får den myndighet som beviljat tillståndet ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när markstations- eller radarverksamheten fortsätter eller avslutas. När den myndighet som beviljat tillståndet återkallar tillståndet kan den också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra markstations- eller radarverksamheten till en annan verksamhetsutövare eller myndighet som fortsätter verksamheten.

9 §

Tillsyn

Transport- och kommunikationsverket övervakar att denna lag och de bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den iakttas.

10 §

Uppgiftsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska årligen lämna Transport- och kommunikationsverket en utredning om sin markstationsverksamhet och uppgifter om sina kunder.

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna Transport- och kommunikationsverket uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 4 § eller på tillståndsvillkoren. Verksamhetsutövaren ska också utan dröjsmål meddela om det har inträffat förändringar i markstations- eller radarverksamhetens kund- och ägarförhållanden.

Närmare föreskrifter om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. och om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter.

11 §

Störningsanmälningar till Transport- och kommunikationsverket

En verksamhetsutövare ska utan dröjsmål, dock inom 24 timmar från det att den fått vetskap om händelsen, göra en anmälan till Transport- och kommunikationsverket om en betydande informationssäkerhetsrelaterad störning som riktar sig mot eller hotar markstations- eller radarverksamheten. Verksamhetsutövaren ska också utan obefogat dröjsmål göra en anmälan om hur länge störningen eller hotet beräknas pågå, om vilka verkningar störningen eller hotet har, om avhjälpande åtgärder samt om åtgärder för att förhindra att störningen upprepas.

12 §

Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information

Transport- och kommunikationsverket har rätt att av verksamhetsutövaren eller den som handlar för dennes räkning trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information få den information som behövs för att utföra sina uppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information om meddelanden, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter finns i 14 §.

Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av dem som utför offentliga uppdrag få för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag nödvändiga uppgifter om verksamhetsutövare samt ledamöter och ersättare i deras styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Rätten att få information gäller också uppgifter ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

13 §

Inspektionsrätt

Transport- och kommunikationsverket har rätt att förrätta sådana inspektioner av verksamhetsutövare och markstations- och radarverksamhet som behövs för tillsynen enligt 9 §. Transport- och kommunikationsverket kan låta en annan myndighet eller, med undantag för sådan markstations- eller radarverksamhet som genomförs för Försvarmaktens räkning, en oberoende sakkunnig förrätta en inspektion. På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Transport- och kommunikationsverket, andra myndigheter som förrättar inspektion och oberoende sakkunniga har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens besittning eller användning och används eller har använts för markstations- eller radarverksamhet och som är av betydelse för tillsynen över markstations- eller radarverksamheten. Transport- och kommunikationsverket, andra myndigheter som förrättar inspektion och oberoende sakkunniga har trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att få studera handlingar

och information som är nödvändiga för tillsynsuppgiften, inbegripet information om det informationssystem eller de datakommunikationsarrangemang som inspektionen gäller.

Transport- och kommunikationsverket, andra myndigheter som förrättar inspektion och oberoende sakkunniga har vid inspektioner också rätt att få tillgång till markstationsdata samt informationssystem som används i markstations- och radarverksamhet i den omfattning som är nödvändig för tillsynen över att 4 och 6 § eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem samt tillståndsvillkoren iakttas. Transport- och kommunikationsverket, andra myndigheter som förrättar inspektion och oberoende sakkunniga har dessutom för detta ändamål rätt att utföra behövliga säkerhetsskanningar. På behandlingen av elektroniska meddelanden, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter tillämpas bestämmelserna i 14 §.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast av en myndighet och endast om det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att brott mot denna lag begåtts eller kommer att begås på ett sätt som kan leda till ett straff enligt strafflagen (39/1889), och om det för utredning av förseelsen är nödvändigt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

14 §

Rätt att få information om uppgifter som gäller elektronisk kommunikation

Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att av verksamhetsutövaren få förmedlingsuppgifter, lokaliseringsuppgifter och meddelanden, om de behövs för tillsynen över att 6 § eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller tillståndsvillkoren iakttas eller för utredning av betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten.

Transport- och kommunikationsverket har rätt att inspektera och använda också förmedlingsuppgifter om och innehållet i andra radiosändningar än sådana som är avsedda för allmän mottagning, om det behövs för tillsynen över att 6 § eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller tillståndsvillkoren iakttas.

Vid den inspektion och användning som avses i 2 mom. och vid sådan inspektion av markstationsdata eller informationssystem som avses i 13 § 3 mom. får skyddet av konfidentiella meddelanden eller integritetsskyddet inte begränsas mer än vad som är nödvändigt.

Vad som i 319 § och 316 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om sekretess för och utlämnande och utplåning av information som Transport- och kommunikationsverket har fått och skaffat om meddelanden, förmedlingsuppgifter, lokaliseringsuppgifter samt om innehållet i och existensen av konfidentiella radiosändningar tillämpas också på den information som Transport- och kommunikationsverket har fått och skaffat med stöd av denna paragraf.

15 §

Utlämnande av information och handräckning

Transport- och kommunikationsverket samt försvarsministeriet, utrikesministeriet, kommunikationsministeriet, Skyddspolisen och Försvarsmakten har trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att till varandra lämna ut handlingar som de fått eller utarbetat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt lag samt att för varandra röja sekretessbelagd information, om det är nödvändigt för skötseln av deras i denna lag föreskrivna uppgifter.

Transport- och kommunikationsverket har rätt att på begäran få handräckning av polisen och Försvarsmakten för att utföra sina uppgifter vid inspektioner som avses i 13 § och för att i praktiken omsätta de interimistiska åtgärder som avses i 17 §.

Den rätt att lämna ut information som avses i 1 mom. gäller också den information som avses i 14 § 1 och 2 mom., om utlämnandet av informationen är nödvändigt för att bedöma huruvida den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik äventyras. Utlämnandet av information får inte begränsa skyddet av konfidentiella meddelanden eller integritetsskyddet mer än vad som är nödvändigt.

Vad som i 14 § 4 mom. föreskrivs om sekretess för information hindrar inte att information lämnas ut till en annan myndighet, om det behövs för utredning av eller åtal för brott som gäller markstations- eller radarverksamhet.

16 §

Tillsynsbeslut

Transport- och kommunikationsverket kan meddela den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av denna lag en anmärkning samt ålägga denne att inom skälig tid avhjälpa fel eller försummelser. Beslutet kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

17 §

Interimistiska beslut

Om ett fel eller en försummelse som avser denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av denna lag utgör ett direkt hot mot den nationella säkerheten eller försvaret, får Transport- och kommunikationsverket som en interimistisk åtgärd avbryta eller begränsa den markstations- eller radarverksamhet som utgör ett hot eller bestämma om andra behövliga interimistiska åtgärder. Beslutet kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

Transport- och kommunikationsverket ska innan det beslutar om interimistiska åtgärder ge den som är föremål för beslutet tillfälle att bli hörd, utom när hörande inte kan ordnas så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

18 §

Avgifter till myndigheter

Den som ansöker om tillstånd enligt denna lag är skyldig att till Transport- och kommunikationsverket i samband med ansökan betala en avgift på 2 000 euro. Ansökningsavgiften återbetalas inte trots att tillståndsansökan återtas eller avslås.

Innehavaren av tillstånd till markstations- eller radarverksamhet är skyldig att betala en årlig tillsynsavgift. Tillsynsavgiften återbetalas inte fastän den som bedriver markstations- eller radarverksamhet skulle upphöra med sin verksamhet under kalenderåret.

Tillsynsavgifterna för markstations- och radarverksamhet är följande:

- 1) 1 200 euro för kommersiell markstations- eller radarverksamhet,
 - 2) 300 euro för icke-kommersiell forsknings- eller utbildningsverksamhet.
- Avgiften påförs genom beslut av Transport- och kommunikationsverket.

19 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande tillämpas dock viteslagen.

I Transport- och kommunikationsverkets beslut får det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Markstations- eller radarverksamhet som har inletts före ikraftträdandet av denna lag får fortsätta utan tillstånd enligt 4 § i 12 månader från dagen för ikraftträdandet av denna lag. Verksamheten anses ha inletts den dag då markstationen eller radaranläggningen togs i bruk.

2.

Lag

om ändring av lagen om rymdverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rymdverksamhet (63/2018) 1, 3 och 4 §, 5 § 2 mom., 12–15 och 17–21 §
samt
fogas till lagen ett nytt 2 a kap. och en ny 17 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs på eller från Finlands territorium.

Lagen tillämpas dessutom på rymdverksamhet som bedrivs utanför Finlands territorium, om verksamheten bedrivs

- 1) på en farkost som är registrerad i Finland, eller
- 2) av en finsk medborgare eller en juridisk person med säte i Finland.

I denna lag föreskrivs det också om satellitbaserad fjärranalys, vars faktiska bestämmande inflytande finns i Finland och där prestandan för en eller flera anordningar eller utrustningar som används överskrider de gränsvärden som anges i statsrådets förordning. Bestämmelserna i 11 a, 12–15, 17, 17 a och 21 § tillämpas dock inte på satellitbaserad fjärranalys som bedrivs av myndigheter som avses i 4 § 1 mom. 1–7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om det inte är fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter.

På rymdföremål som rör sig i finskt luftrum tillämpas bestämmelserna om civil luftfart i tillämpliga delar.

I 1 kap. i strafflagen (39/1889) föreskrivs det om tillämpningsområdet för finsk straffrätt.

Bestämmelser om de i 3 mom. avsedda gränsvärdena för prestandan hos de anordningar som används vid satellitbaserad fjärranalys utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Lagens tillämpning inom försvarsförvaltningen

Bestämmelserna i 5, 8, 11, 11 a–11 d, 12–15, 17, 17 a och 18–21 § tillämpas inte på rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys som bedrivs av Försvarsmakten.

Försvarsministeriet ska svara för den allmänna styrningen och övervakningen av Försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys. Huvudstaben övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas inom Försvarsmakten. Huvudstaben lämnar en gång om året en rapport om Försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys till försvarsministeriet och till arbets- och näringsministeriet.

De tekniska förutsättningarna för verksamheten och en säker verksamhet ska säkerställas i fråga om Försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys.

Närmare bestämmelser om övervakningen av Försvarsmaktens rymdverksamhet och satellitbaserade fjärranalys får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *rymdverksamhet* utsändande av ett rymdföremål i rymden, opererande av ett rymdföremål och annat bestämmande inflytande över det i rymden samt ett rymdföremåls återbördande och återvändande till jorden,

2) *rymdföremål* ett föremål som är utsänt eller som avses bli utsänt i rymden, inklusive delar av ett sådant föremål, och en anläggning som har använts eller avses bli använd för att sända ut ett föremål i rymden, inklusive delar av en sådan anläggning,

3) *verksamhetsutövare* en fysisk eller juridisk person som bedriver eller har för avsikt att bedriva rymdverksamhet eller som faktiskt ansvarar för verksamheten,

4) *satellitbaserad fjärranalys* opererande av sådana anordningar eller sådan utrustning i rymdföremål som förmår observera elektromagnetisk strålning som utstrålas eller återkastas från objekt som finns på eller under jord- eller vattenytan eller i luften eller från andra rymdföremål eller himlakroppar och lagra information om strålningen,

5) *fjärranalysaktör* fysiska eller juridiska personer som har faktiska bestämmande inflytande över vilken information som samlas in och lagras med anordningar eller utrustning som kan användas för satellitbaserad fjärranalys,

6) *fjärranalysdata* signaler eller lagrad information som förmedlas av anordningar eller utrustning för satellitbaserad fjärranalys och som innehåller av fjärranalysaktören samt därav härledda andra produkter än sådana som inte huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas av anordningarna eller utrustningen utan som erhållits som slutsatser genom sammanställning eller manipulering av olika uppgifter eller beräkningar som grundar sig på dessa, oberoende av i vilken lagringsfas signalerna och den lagrade informationen är eller på vilket sätt de sänds eller presenteras.

5 §

Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att

1) verksamhetsutövaren har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 17 a § och har behövlig teknisk sakkunskap och ekonomiska förutsättningar för att bedriva rymdverksamhet,

2) verksamhetsutövaren har lämnat arbets- och näringsministeriet en bedömning av riskerna med rymdverksamheten och verksamheten enligt bedömningen inte medför någon särskild fara för människor eller egendom eller allmän säkerhet,

3) verksamhetsutövaren i enlighet med vad som föreskrivs i 10 § strävar efter att förhindra uppkomsten av rymdskrot och skadliga konsekvenser för miljön på jordens yta, i atmosfären och i rymden,

4) verksamhetsutövaren har en plan för avslutande av rymdverksamheten och åtgärder i anslutning därtill,

5) rymdverksamheten inte strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik,

6) verksamhetsutövaren uppfyller kraven på försäkring i 8 §,

7) verksamhetsutövaren iakttar Internationella teleunionens gällande regler,

8) verksamhetsutövaren visar att de gällande bestämmelserna om exportkontroll iakttas, och

9) om rymdverksamheten omfattar satellitbaserad fjärranalys, ska verksamhetsutövaren iakttä bestämmelserna i 2 a kap.

2 a kap.

Satellitbaserad fjärranalys

11 a §

Tillståndsplikt för satellitbaserad fjärranalys och förutsättningar för beviljande av tillstånd

Satellitbaserad fjärranalys får bedrivas endast av en fjärranalysaktör som arbets- och näringsministeriet på förhand har beviljat tillstånd. Tillstånd kan beviljas tills vidare eller för viss tid. Ett tillstånd får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på verksamhetens säkerhet och övervakningen av verksamheten.

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att

1) fjärranalysaktören har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 17 a § och har tillräcklig sakkunskap och förmåga att genomföra de åtgärder som behövs för att skydda de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys samt data från obehörig åtkomst samt att förhindra användning av dem i strid med denna lag,

2) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om att de säkerhetskrav som anges i 11 c § uppfylls,

3) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om de tekniska egenskaperna hos de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys, inbegripet deras upplösningsförmåga, positionsnoggrannhet, tidupplösning, frekvensband och kvalitet, samt information om var verksamhetens driftcentral finns och om de markstationer som används i verksamheten,

4) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om syftet med den satellitbaserade fjärranalysen samt om ändamålet med och målgrupperna för fjärranalysdata,

5) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som aktören tillämpar,

6) den satellitbaserade fjärranalysen inte strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik,

7) fjärranalysaktören iakttar Internationella teleunionens gällande regler.

I tillståndsansökan ska fjärranalysaktören lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. uppfylls samt om sina ägarförhållanden, om aktören är en juridisk person.

Om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne ansöka om tillstånd för satellitbaserad fjärranalys samtidigt med det tillstånd som ska sökas för rymdverksamhet. I dessa fall kan arbets- och näringsministeriet meddela ett gemensamt tillståndsbeslut om bedrivandet av rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 b §

Myndigheternas anmälningsplikt som gäller satellitbaserad fjärranalys

Myndigheter som bedriver satellitbaserad fjärranalys ska informera arbets- och näringsministeriet om sin satellitbaserade fjärranalys och om eventuella förändringar i sin verksamhet. Myndigheterna ska också informera arbets- och näringsministeriet om verksamheten överförs till en annan myndighet.

Närmare bestämmelser om lämnande av den information som avses i 1 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska lämnas får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 c §

Säkerhetskrav för satellitbaserad fjärranalys

En fjärranalysaktör ska sörja för riskhanteringen i fråga om satellitbaserad fjärranalys och de anordningar eller den utrustning och de lokaler som används vid analysen samt riskhanteringen i fråga om behandlingen av data. Satellitbaserad fjärranalys och fjärranalysaktören ska uppfylla följande säkerhetskrav:

1) mottagningen och behandlingen av fjärranalysdata är informationssäker och de system och anordningar som används i verksamheten är tillräckligt skyddade mot yttre störningar och hot mot informationssäkerheten,

2) de kränkningar av och hot mot informationssäkerheten som riktas mot de system och anordningar som används vid den satellitbaserade fjärranalysen kan upptäckas,

3) utomstående aktörer har inte obehörig åtkomst till anordningar och lokaler som används vid satellitbaserad fjärranalys eller till fjärranalysdata som producerats i verksamheten,

4) fjärranalysaktören tillämpar förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll med hjälp av vilka det med tillräcklig säkerhet kan fastställas till vem och för vilket ändamål fjärranalysdata lämnas ut,

5) de vid satellitbaserad fjärranalys använda anordningarnas prestanda, användbarhet, kvalitet och funktionssäkerhet samt fjärranalysdatas kvalitet och integritet kan följas upp och fel och störningar som i avsevärd grad stör anordningarnas funktion kan upptäckas,

6) med undantag för fotografering som utförs för finska myndigheters räkning, fotograferas rymdföremål som är i bruk endast när ägaren till rymdföremålet har gett skriftligt samtycke, som ska arkiveras på ett tillförlitligt sätt, till fotograferingen, om fotograferingen resulterar i data som visar rymdföremålet med en noggrannhet som överstiger de gränsvärden som anges i statsrådets förordning.

Bestämmelser om de gränsvärden för fotografering av rymdföremål som avses i 1 mom. 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om säkert bedrivande av satellitbaserad fjärranalysverksamhet och om minimikraven på anordningar och funktioner som påverkar säkerheten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 d §

Utlämnande av fjärranalysdata

Fjärranalysdata får lämnas ut endast till kunder som fjärranalysaktören identifierat och utfört kundkontroll på.

Fjärranalysdata får inte lämnas ut för militärt bruk till ett land som är föremål för Europeiska unionens eller Förenta nationernas vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot Europeiska unionens eller Förenta nationernas sanktioner.

Fjärranalysaktören ska utan dröjsmål informera arbets- och näringsministeriet om den har skäl att misstänka att den har lämnat ut fjärranalysdata för ändamål som avses i 2 mom. eller om den misstänker att utlämnandet annars skulle äventyra den nationella säkerheten, fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strida mot Finlands utrikes- eller säkerhetspolitik. Detsamma gäller situationer där en fjärranalysaktör upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till fjärranalysdata.

Under de undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) ska fjärranalysaktören trygga företräde för behöriga finska myndigheter att få tillgång till fjärranalysdata, när dessa anser att det behövs för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- eller säkerhetspolitiska intressen. I en sådan situation har en fjärranalysaktör rätt att få ersättning för tillgodoseendet av myndigheternas rätt till företräde.

Närmare bestämmelser om den satellitbaserade fjärranalysverksamhetens kunder och om begränsningar av användningen av fjärranalysdata får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Uppgiftsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom., på tillståndsvillkoren eller på de uppgifter som ska föras in i registret över rymdföremål. Verksamhetsutövaren ska också utan dröjsmål meddela om det har inträffat ändringar i rymdföremålets ägarförhållanden och om rymdverksamheten har upphört.

Utöver vad som i 11 d § 3 mom. föreskrivs om fjärranalysaktörens anmälningsplikt ska en fjärranalysaktör utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om förändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 11 a § 2 mom. eller på tillståndsvillkoren. En fjärranalysaktör ska också utan dröjsmål informera om att satellitbaserad fjärranalys har upphört.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas med stöd av denna paragraf får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

13 §

Ändring och återkallelse av tillstånd

Arbets- och näringsministeriet får ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys, om

1) det i tillståndsansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har påverkat tillståndsprövningen,

2) verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören inte längre uppfyller de väsentliga förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom. eller 11 a § 2 mom.,

3) verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren, eller

4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller förpliktelser.

Innan arbets- och näringsministeriet fattar ett beslut enligt 1 mom. ska det sätta ut en skälig tidsfrist för verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören att avhjälpa bristen, felet, överträdelserna eller försummelsen. Satellitbaserad fjärranalys ska dock omedelbart avbrytas på förordnande av arbets- och näringsministeriet, om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen eller för att Finlands internationella förpliktelser ska kunna fullgöras. Ett tillstånd kan återkallas endast av synnerligen vägande skäl, om det inte är möjligt att ändra tillståndet eller om tillståndshavaren trots uppmaning inte inom en skälig tid har avhjälpt bristen, felet, överträdelserna eller försummelsen.

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får arbets- och näringsministeriet ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när rymdverksamheten eller den satellitbaserade fjärranalysen fortsätter eller avslutas. När ministeriet återkallar ett tillstånd kan det också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra rymdverksamheten till en annan verksamhetsutövare som fortsätter verksamheten.

14 §

Övervakning

Arbets- och näringsministeriet övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Verksamhetsutövaren ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin rymdverksamhet.

Fjärranalysaktören ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin satellitbaserade fjärranalys och sina kunder. Om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne inkludera årsrapporten över satellitbaserad fjärranalys i årsrapporten över rymdverksamhet.

Arbets- och näringsministeriet har rätt att av verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören få även andra uppgifter som behövs för övervakningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 och 3 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

15 §

Inspektionsrätt

Arbets- och näringsministeriet har inom ramen för den övervakning som avses i 14 § rätt att förrätta behövliga inspektioner av verksamhetsutövarens rymdverksamhet och rymdföremål samt av fjärranalysaktörens satellitbaserade fjärranalys och de anordningar eller den utrustning som används vid analysen eller anlita en annan myndighet för inspektioner. Ministeriet kan också anlita en oberoende sakkunnig för inspektioner av annan verksamhet än sådan som har bedrivits för Försvarsmaktens räkning. På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Tjänstemän och oberoende sakkunniga som förrättar inspektion har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens eller fjärranalysaktörens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och till vilka tillträde är nödvändigt för övervakningen av rymdverksamheten eller den satellitbaserade fjärranalysen, samt att få studera handlingar och uppgifter som är nödvändiga med tanke på inspektionsuppdraget trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast i de fall då det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att brott mot denna lag begåtts eller kommer att begås på ett sätt som kan leda till en påföljdsavgift enligt 21 § eller ett straff enligt strafflagen, och om det för utredning av förseelsen är nödvändigt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur. I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast av en myndighet.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

17 §

Utlåtanden

Arbets- och näringsministeriet ska i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom. samt 11 och 11 a § samt för bedömning av en verksamhetsutövares eller en fjärranalysaktörs tillförlitlighet på det sätt som avses i 17 a § begära utlåtanden av andra myndigheter, om det inte är uppenbart onödigt att begära ett sådant. Ministeriet kan också begära utlåtanden i samband med bedömningen av förutsättningarna för att ändra eller återkalla ett tillstånd med stöd av 13 § eller i samband med övervakning som avses i 14 §. Arbets- och näringsministeriet kan begära utlåtanden också av oberoende sakkunniga som företräder särskild sakkunskap.

17 a §

Bedömning av tillförlitlighet

En i 5 § 2 mom. 1 punkten avsedd verksamhetsutövares tillförlitlighet och en i 11 a § 2 mom. 1 punkten avsedd fjärranalysaktörs tillförlitlighet bedömas på det sätt som anges i denna paragraf. Om verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet också verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bodelagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller också de ägare till juridiska personer som bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och som har en ägarandel på minst 10 procent eller rösträtt i företaget.

En person anses inte vara tillförlitlig, om

1) personen under fem år före bedömningen har dömts till straff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys,

2) personen annars på grund av sin ställning eller sin verksamhet kan anses uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys på ett sätt som är förenligt med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken,

3) näringsförbud som gäller personen har förts in i myndighetsregister eller kreditupplysningsregister,

4) personen i fråga är försatt i konkurs eller enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder och detta kan anses utsätta personen för risk att bli utnyttjad, utsatt för påtryckningar, mutförsök eller annan osaklig påverkan eller annars kan äventyra personens möjligheter och förmåga att på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt sköta sina förpliktelser som följer av denna lag, av ett tillstånd som beviljats med stöd av den eller av tillståndsvillkoren.

När den behöriga myndigheten överväger slutresultatet av bedömningen av en fysisk persons tillförlitlighet ska myndigheten särskilt beakta betydelsen av personens verksamhet eller bakgrund med tanke på verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören som helhet i förhållande till bedrivandet av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. Bedömningen av tillförlitlighet baserar sig på en helhetsbedömning där personens ställning och bestämmande inflytande i en sammanslutning som bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys ska beaktas.

Som utredning enligt 2 mom. 1 punkten ska godkännas uppgifter som fås med stöd av straffregisterlagen (770/1993) och i fråga om en utländsk person ett straffregisterutdrag utfärdat av en behörig myndighet i personens ursprungsland eller etableringsland. Ett straffregisterutdrag får inte vara äldre än sex månader. Om ovannämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i den utländska personens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godtas en försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt lagstiftningen i etableringslandet som avlagts av personen.

Den tidsfrist som avses i 2 mom. 1 punkten ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till den tidpunkt då ansökan togs emot.

18 §

Myndighetens rätt att få information

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att av andra myndigheter få sådan information om omständigheter som berör verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören som är nödvändig för att ministeriet ska kunna sköta sina uppdrag enligt denna lag.

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av dem som utför offentliga uppdrag få för skötseln av sina uppgifter enligt denna

lag nödvändig information om verksamhetsutövare och fjärranalysaktörer samt ledamöter och ersättare i deras styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Rätten att få information gäller också uppgifter ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

19 §

Vite

Arbets- och näringsministeriet kan förena ett förordnande som det meddelat med stöd av 13 § 2 och 3 mom. med vite.

20 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite tillämpas dock viteslagen (1113/1990).

21 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan av arbets- och näringsministeriet påföras den som uppsåtligen eller av oakt-samhet

- 1) bedriver rymdverksamhet utan ett tillstånd som avses i 5 §,
- 2) överför faktiskt bestämmande inflytande över ett rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan verksamhetsutövare eller ägare utan godkännande som avses i 11 §,
- 3) i rymdverksamhet försummar den skyldighet att teckna försäkring som avses i 8 §,
- 4) bedriver satellitbaserad fjärranalys utan tillstånd som avses i 11 a §, eller
- 5) försummar den anmälningsplikt som avses i 11 d § 3 mom. eller den uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 eller 3 mom.

En påföljdsavgift som påförs en juridisk person får uppgå till högst 500 000 euro, dock högst fyra procent av den juridiska personens omsättning under den föregående räkenskapsperioden. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst fyra procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 50 000 euro.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om överträdelsen upprepats,
- 2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig,
- 3) åtgärder som vidtagits av verksamhetsutövaren för att lindra eller avhjälpa skadan, och
- 4) verksamhetsutövarens ekonomiska ställning.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift ska inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. Påföljdsavgift behöver inte påföras, om verksamhetsutövaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att förfarandet upptäcktes

och det inte är fråga om ett allvarligt eller återkommande förfarande. Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan gärningen begicks.

Påföljdsavgift får inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en påföljdsavgift får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

En påföljdsavgift preskriberas fem år från det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Satellitbaserad fjärranalys som har inletts före ikraftträdandet av denna lag får fortsätta utan tillstånd enligt 11 a § i tolv månader från dagen för ikraftträdandet av lagen.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 714/2022, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om bestäl-larens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyl-dighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemen-samma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växt-skyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om in-förselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foder-

RP 113/2022 rd

kontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021), en påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022), en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022) och en påföljdsavgift enligt 21 § i lagen om rymdverksamhet (63/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 25 augusti 2022

Statsminister

Sanna Marin

Näringsminister Mika Lintilä

2.

Lag

om ändring av lagen om rymdverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rymdverksamhet (63/2018) 1, 3 och 4 §, 5 § 2 mom., 12–15 och 17–21 §
samt
fogas till lagen ett nytt 2 a kap. och en ny 17 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs på eller från Finlands territorium.

Lagen tillämpas dessutom på rymdverksamhet som bedrivs utanför Finlands territorium, om verksamheten bedrivs

1) på en farkost som är registrerad i Finland, eller

2) av en finsk medborgare eller en juridisk person med säte i Finland.

Denna lag tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs på eller från Finlands territorium.

Lagen tillämpas dessutom på rymdverksamhet som bedrivs utanför Finlands territorium, om verksamheten bedrivs

1) på en farkost som är registrerad i Finland, eller

2) av en finsk medborgare eller en juridisk person med säte i Finland.

I denna lag föreskrivs det också om satellitbaserad fjärranalys, vars faktiska bestämmande inflytande finns i Finland och där prestandan för en eller flera anordningar eller utrustningar som används överskrider de gränsvärden som anges i statsrådets förordning. Bestämmelserna i 11 a, 12–15, 17, 17 a och 21 § tillämpas dock inte på satellitbaserad fjärranalys som bedrivs av myndigheter som avses i 4 § 1 mom. 1–7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om det inte är fråga om kommersiell verksamhet som bedrivs av myndigheter.

På rymdföremål som rör sig i finskt luftrum tillämpas bestämmelserna om civil luftfart i tillämpliga delar.

I 1 kap. i strafflagen (39/1889) föreskrivs om tillämpningsområdet för finsk straffrätt.

På rymdföremål som rör sig i finskt luftrum tillämpas bestämmelserna om civil luftfart i tillämpliga delar.

I 1 kap. i strafflagen (39/1889) föreskrivs det om tillämpningsområdet för finsk straffrätt.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om de i 3 mom. avsedda gränsvärden för prestandan hos de anordningar som används vid satellitbaserad fjärranalys utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

3 §

Lagens tillämpning inom försvarsförvaltningen

Lagens tillämpning inom försvarsförvaltningen

Bestämmelserna i 5, 8, 11, 14 och 15 § tillämpas inte på rymdverksamhet som bedrivs av försvarsmakten.

Försvarsministeriet ska svara för den allmänna styrningen och övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet. Huvudstaben övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas inom försvarsmakten. Huvudstaben lämnar en gång om året en rapport om försvarsmaktens rymdverksamhet till försvarsministeriet och till arbets- och näringsministeriet.

De tekniska förutsättningarna för verksamheten och en säker verksamhet ska säkerställas i fråga om försvarsmaktens rymdverksamhet.

Närmare bestämmelser om övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Bestämmelserna i 5, 8, 11, *11 a–11 d*, 12–15, 17, *17 a* och 18–21 § tillämpas inte på rymdverksamhet *eller satellitbaserad fjärranalys* som bedrivs av Försvarsmakten.

Försvarsministeriet ska svara för den allmänna styrningen och övervakningen av Försvarsmaktens rymdverksamhet *och satellitbaserade fjärranalys*. Huvudstaben övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas inom Försvarsmakten. Huvudstaben lämnar en gång om året en rapport om Försvarsmaktens rymdverksamhet *och satellitbaserade fjärranalys* till försvarsministeriet och till arbets- och näringsministeriet.

De tekniska förutsättningarna för verksamheten och en säker verksamhet ska säkerställas i fråga om Försvarsmaktens rymdverksamhet *och satellitbaserade fjärranalys*.

Närmare bestämmelser om övervakningen av Försvarsmaktens rymdverksamhet *och satellitbaserade fjärranalys* får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

4 §

4 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

1) **rymdverksamhet** utsändande av ett rymdföremål i rymden, opererande av ett rymdföremål och annat bestämmande inflytande över det i rymden samt ett rymdföremåls återbördande och återvändande till jorden,

2) **rymdföremål** ett föremål som är utsänt eller som avses bli utsänt i rymden, inbegripet

I denna lag avses med

1) **rymdverksamhet** utsändande av ett rymdföremål i rymden, opererande av ett rymdföremål och annat bestämmande inflytande över det i rymden samt ett rymdföremåls återbördande och återvändande till jorden,

2) **rymdföremål** ett föremål som är utsänt eller som avses bli utsänt i rymden, inklusive

Gällande lydelse

delar av ett sådant föremål, och varje anläggning som har använts eller avses bli använt för att sända ut ett föremål i rymden, inbegripet delar av en sådan anläggning,

3) **verksamhetsutövare** en fysisk eller juridisk person som bedriver eller har för avsikt att bedriva rymdverksamhet eller som faktiskt ansvarar för verksamheten.

Föreslagen lydelse

delar av ett sådant föremål, och en anläggning som har använts eller avses bli använd för att sända ut ett föremål i rymden, inklusive delar av en sådan anläggning,

3) **verksamhetsutövare** en fysisk eller juridisk person som bedriver eller har för avsikt att bedriva rymdverksamhet eller som faktiskt ansvarar för verksamheten,

4) **satellitbaserad fjärranalys** opererande av sådana anordningar eller sådan utrustning i rymdföremål som förmår observera elektromagnetisk strålning som utstrålas eller återkastas från objekt som finns på eller under jord- eller vattenytan eller i luften eller från andra rymdföremål eller himlakroppar och lagra information om strålningen,

5) **fjärranalysaktör** fysiska eller juridiska personer som har faktiska bestämmande inflytande över vilken information som samlas in och lagras med anordningar eller utrustning som kan användas för satellitbaserad fjärranalys,

6) **fjärranalysdata** signaler eller lagrad information som förmedlas av anordningar eller utrustning för satellitbaserad fjärranalys och som innehas av fjärranalysaktören samt därav härledda andra produkter än sådana som inte huvudsakligen baserar sig på signaler som förmedlas av anordningarna eller utrustningen utan som erhållits som slutsatser genom sammanställning eller manipulering av olika uppgifter eller beräkningar som grundar sig på dessa, oberoende av i vilken lagringsfas signalerna och den lagrade informationen är eller på vilket sätt de sänds eller presenteras.

5 §

Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att
1) verksamhetsutövaren är tillförlitlig och

5 §

Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att
1) verksamhetsutövaren har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 17 a § och

Gällande lydelse

har behövlig teknisk sakkunskap och ekonomiska förutsättningar för att bedriva rymdverksamhet,

2) verksamhetsutövaren har lämnat ministeriet en bedömning av riskerna med rymdverksamheten och enligt bedömningen inte medför verksamheten någon särskild fara för människor eller egendom eller allmän säkerhet,

3) verksamhetsutövaren strävar i enlighet med 10 § efter att förhindra uppkomsten av rymdskrot och skadliga konsekvenser för miljön på jordens yta, i atmosfären och i rymden,

4) verksamhetsutövaren har en plan för avslutande av rymdverksamheten och åtgärder i anslutning därtill,

5) rymdverksamheten inte strider mot nationella säkerhetsintressen, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikespolitiska intressen,

6) verksamhetsutövaren uppfyller kraven på försäkring i 8 §,

7) verksamhetsutövaren iakttar Internationella teleunionens gällande regler,

8) verksamhetsutövaren visar att de gällande bestämmelserna om exportkontroll iaktas.

Föreslagen lydelse

har behövlig teknisk sakkunskap och ekonomiska förutsättningar för att bedriva rymdverksamhet,

2) verksamhetsutövaren har lämnat *arbets- och näringsministeriet* en bedömning av riskerna med rymdverksamheten och verksamheten enligt bedömningen inte medför någon särskild fara för människor eller egendom eller allmän säkerhet,

3) verksamhetsutövaren i enlighet med *vad som föreskrivs i 10 §* strävar efter att förhindra uppkomsten av rymdskrot och skadliga konsekvenser för miljön på jordens yta, i atmosfären och i rymden,

4) verksamhetsutövaren har en plan för avslutande av rymdverksamheten och åtgärder i anslutning därtill,

5) rymdverksamheten inte strider mot den nationella *säkerheten*, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands *utrikes- och säkerhetspolitik*,

6) verksamhetsutövaren uppfyller kraven på försäkring i 8 §,

7) verksamhetsutövaren iakttar Internationella teleunionens gällande regler,

8) verksamhetsutövaren visar att de gällande bestämmelserna om exportkontroll iaktas, *och*

9) *om rymdverksamheten omfattar satellitbaserad fjärranalys, ska verksamhetsutövaren iaktta bestämmelserna i 2 a kap.*

2 a kap.

Satellitbaserad fjärranalys

11 a §

Tillståndsplikt för satellitbaserad fjärranalys och förutsättningar för beviljande av tillstånd

Satellitbaserad fjärranalys får bedrivas endast av en fjärranalysaktör som arbets- och näringsministeriet på förhand har beviljat tillstånd. Tillstånd kan beviljas tills vidare eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

för viss tid. Ett tillstånd får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på verksamhetens säkerhet och övervakningen av verksamheten.

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att

1) fjärranalysaktören har bedömts vara tillförlitlig på det sätt som avses i 17 a § och har tillräcklig sakkunskap och förmåga att genomföra de åtgärder som behövs för att skydda de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys samt data från obehörig åtkomst samt att förhindra användning av dem i strid med denna lag,

2) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om att de säkerhetskrav som anges i 11 c § uppfylls,

3) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om de tekniska egenskaperna hos de anordningar eller den utrustning som används vid satellitbaserad fjärranalys, inbegripet deras upplösningsförmåga, positionsnoggrannhet, tidupplösning, frekvensband och kvalitet, samt information om var verksamhetens driftcentral finns och om de markstationer som används i verksamheten,

4) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om syftet med den satellitbaserade fjärranalysen samt om ändamålet med och målgrupperna för fjärranalysdata,

5) fjärranalysaktören har lämnat arbets- och näringsministeriet en utredning om de förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll som aktören tillämpar,

6) den satellitbaserade fjärranalysen inte strider mot den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitik,

7) fjärranalysaktören iakttar Internationella teleunionens gällande regler.

I tillståndsansökan ska fjärranalysaktören lämna en för tillståndsprövningen behövlig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. uppfylls samt om sina ägarförhållanden, om aktören är en juridisk person.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne ansöka om tillstånd för satellitbaserad fjärranalys samtidigt med det tillstånd som ska sökas för rymdverksamhet. I dessa fall kan arbets- och näringsministeriet meddela ett gemensamt tillståndsbeslut om bedrivandet av rymdverksamhet och satellitbaserad fjärranalys.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 b §

Myndigheternas anmälningsplikt som gäller satellitbaserad fjärranalys

Myndigheter som bedriver satellitbaserad fjärranalys ska informera arbets- och näringsministeriet om sin satellitbaserade fjärranalys och om eventuella förändringar i sin verksamhet. Myndigheterna ska också informera arbets- och näringsministeriet om verksamheten överförs till en annan myndighet.

Närmare bestämmelser om lämnande av den information som avses i 1 mom. och om de uppgifter och handlingar som ska lämnas får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 c §

Säkerhetskrav för satellitbaserad fjärranalys

En fjärranalysaktör ska sörja för riskhanteringen i fråga om satellitbaserad fjärranalys och de anordningar eller den utrustning och de lokaler som används vid analysen samt riskhanteringen i fråga om behandlingen av data. Satellitbaserad fjärranalys och fjärranalysaktören ska uppfylla följande säkerhetskrav:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) mottagningen och behandlingen av fjärranalysdata är informationssäker och de system och anordningar som används i verksamheten är tillräckligt skyddade mot yttre störningar och hot mot informationssäkerheten,

2) de kränkningar av och hot mot informationssäkerheten som riktas mot de system och anordningar som används vid den satellitbaserade fjärranalysen kan upptäckas,

3) utomstående aktörer har inte obehörig åtkomst till anordningar och lokaler som används vid satellitbaserad fjärranalys eller till fjärranalysdata som producerats i verksamheten,

4) fjärranalysaktören tillämpar förfaranden för identifiering av kunder och kundkontroll med hjälp av vilka det med tillräcklig säkerhet kan fastställas till vem och för vilket ändamål fjärranalysdata lämnas ut,

5) de vid satellitbaserad fjärranalys använda anordningarnas prestanda, användbarhet, kvalitet och funktionssäkerhet samt fjärranalysdatas kvalitet och integritet kan följas upp och fel och störningar som i avsevärd grad stör anordningarnas funktion kan upptäckas, och

6) med undantag för fotografering som utförs för finska myndigheters räkning, fotograferas rymdföremål som är i bruk endast när ägaren till rymdföremålet har gett skriftligt samtycke, som ska arkiveras på ett tillförlitligt sätt, till fotograferingen, om fotograferingen resulterar i data som visar rymdföremålet med en noggrannhet som överstiger de gränsvärden som anges i statsrådets förordning.

Bestämmelser om de gränsvärden för fotografering av rymdföremål som avses i 1 mom. 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om säkert bedrivande av satellitbaserad fjärranalysverksamhet och om minimikraven på anordningar och funktioner som påverkar säkerheten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 d §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Utlämnande av fjärranalysdata

Fjärranalysdata får lämnas ut endast till kunder som fjärranalysaktören identifierat och utfört kundkontroll på.

Fjärranalysdata får inte lämnas ut för militärt bruk till ett land som är föremål för Europeiska unionens eller Förenta nationernas vapenembargo eller för någon annan användning som strider mot Europeiska unionens eller Förenta nationernas sanktioner.

Fjärranalysaktören ska utan dröjsmål informera arbets- och näringsministeriet om den har skäl att misstänka att den har lämnat ut fjärranalysdata för ändamål som avses i 2 mom. eller om den misstänker att utlämnandet annars skulle äventyra den nationella säkerheten, fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser eller strida mot Finlands utrikes- eller säkerhetspolitik. Detsamma gäller situationer där en fjärranalysaktör upptäcker att en obehörig person har fått tillgång till fjärranalysdata.

Under de undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) ska fjärranalysaktören trygga företräde för behöriga finska myndigheter att få tillgång till fjärranalysdata, när dessa anser att det behövs för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- eller säkerhetspolitiska intressen. I en sådan situation har en fjärranalysaktör rätt att få ersättning för tillgodoseendet av myndigheternas rätt till företräde.

Närmare bestämmelser om den satellitbaserade fjärranalysverksamhetens kunder och om begränsningar av användningen av fjärranalysdata får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Uppgiftsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i

12 §

Uppgiftsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i

Gällande lydelse

5 § 2 mom., på tillståndsvillkoren eller på de uppgifter som ska föras in i registret över rymdföremål. Verksamhetsutövaren ska också utan dröjsmål meddela om det har inträffat ändringar i rymdföremålets ägarförhållanden och om rymdverksamheten har upphört.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

13 §

Ändring och återkallelse av tillstånd

Arbets- och näringsministeriet får ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av rymdverksamhet, om

1) det i ansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har påverkat tillståndsprövningen,

2) verksamhetsutövaren inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom.

3) verksamhetsutövaren på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren, eller

4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller förpliktelser.

Föreslagen lydelse

5 § 2 mom., på tillståndsvillkoren eller på de uppgifter som ska föras in i registret över rymdföremål. Verksamhetsutövaren ska också utan dröjsmål meddela om det har inträffat ändringar i rymdföremålets ägarförhållanden och om rymdverksamheten har upphört.

Utöver vad som i 11 d § 3 mom. föreskrivs om fjärranalysaktörens anmälningsskyldighet ska en fjärranalysaktör utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om förändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 11 a § 2 mom. eller på tillståndsvillkoren. En fjärranalysaktör ska också utan dröjsmål informera om att satellitbaserad fjärranalys har upphört.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas med stöd av denna paragraf får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

13 §

Ändring och återkallelse av tillstånd

Arbets- och näringsministeriet får ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av rymdverksamhet *eller satellitbaserad fjärranalys*, om

1) det i *tillstånds*ansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har påverkat tillståndsprövningen,

2) verksamhetsutövaren *eller fjärranalysaktören* inte längre uppfyller de väsentliga förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom. *eller 11 a § 2 mom.*,

3) verksamhetsutövaren *eller fjärranalysaktören* på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren, eller

4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller förpliktelser.

Gällande lydelse

Innan ministeriet fattar ett beslut enligt 1 mom. ska det sätta ut en tidsfrist för verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen.

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får ministeriet ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när rymdverksamheten fortsätter eller avslutas. När ministeriet återkallar ett tillstånd kan det också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra rymdverksamheten till en annan verksamhetsutövare som fortsätter verksamheten.

14 §

Övervakning

Arbets- och näringsministeriet övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Verksamhetsutövaren ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin rymdverksamhet.

Föreslagen lydelse

Innan *arbets- och näringsministeriet* fattar ett beslut enligt 1 mom. ska det sätta ut en *skälig* tidsfrist för verksamhetsutövaren *eller fjärranalysaktören* att avhjälpa bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen. *Satellitbaserad fjärranalys ska dock omedelbart avbrytas på förordnande av arbets- och näringsministeriet, om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten eller Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska intressen eller för att Finlands internationella förpliktelser ska kunna fullgöras. Ett tillstånd kan återkallas endast av synnerligen vägande skäl, om det inte är möjligt att ändra tillståndet eller om tillståndshavaren trots uppmaning inte inom en skälig tid har avhjälpt bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen.*

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får arbets- och näringsministeriet ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när rymdverksamheten *eller den satellitbaserade fjärranalysen* fortsätter eller avslutas. När ministeriet återkallar ett tillstånd kan det också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra rymdverksamheten till en annan verksamhetsutövare som fortsätter verksamheten.

14 §

Övervakning

Arbets- och näringsministeriet övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Verksamhetsutövaren ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin rymdverksamhet.

Fjärranalysaktören ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin satellitbaserade fjärranalys och sina kunder. Om satellitbaserad fjärranalys ingår i rymdverksamhet där verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören är samma person, kan denne inkludera årsrapporten över satellitbaserad fjärranalys i årsrapporten över rymdverksamhet.

Gällande lydelse

Ministeriet har rätt att av verksamhetsutövaren få även andra uppgifter som det behöver för övervakningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

15 §

Inspektionsrätt

Arbets- och näringsministeriet har inom ramen för den övervakning som avses i 14 § rätt att förrätta behövliga inspektioner av verksamhetsutövarens rymdverksamhet och rymdföremål. Ministeriet har rätt att anlita en oberoende sakkunnig för inspektionen.

På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

En tjänsteman eller oberoende sakkunnig som förrättar inspektion har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva rymdverksamhet och som är av betydelse för övervakningen av rymdverksamheten, samt att få studera handlingar och uppgifter som behövs med tanke på inspektionsuppdraget trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter. *Inspektion får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur.*

Föreslagen lydelse

Arbets- och näringsministeriet har rätt att av verksamhetsutövaren och fjärranalysaktören få även andra uppgifter som behövs för övervakningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 och 3 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

15 §

Inspektionsrätt

Arbets- och näringsministeriet har inom ramen för den övervakning som avses i 14 § rätt att förrätta behövliga inspektioner av verksamhetsutövarens rymdverksamhet och rymdföremål *samt av fjärranalysaktörens satellitbaserade fjärranalys och de anordningar eller den utrustning som används vid analysen eller anlita en annan myndighet för inspektioner.* Ministeriet kan också anlita en oberoende sakkunnig för inspektioner av annan verksamhet än sådan som har bedrivits för *Försvarsmaktens räkning.* På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Tjänstemän och oberoende sakkunniga som förrättar inspektion har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens eller fjärranalysaktörens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och till vilka tillträde är nödvändigt för övervakningen av rymdverksamheten eller den satellitbaserade fjärranalysen, samt att få studera handlingar och uppgifter som är nödvändiga med tanke på inspektionsuppdraget trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast i de fall då det finns grundad och specificerad

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

anledning att misstänka att brott mot denna lag begåtts eller kommer att begås på ett sätt som kan leda till en påföljdsavgift enligt 21 § eller ett straff enligt strafflagen, och om det för utredning av förseelsen är nödvändigt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur. I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion förrättas endast av en myndighet.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

17 §

17 §

Utlåtanden

Utlåtanden

Arbets- och näringsministeriet kan i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom. och 11 § begära behövliga utlåtanden av andra myndigheter och av oberoende sakkunniga som företräder särskild sakkunskap. Ministeriet kan också begära utlåtanden i samband med bedömningen av förutsättningarna för att ändra eller återkalla ett tillstånd med stöd av 13 § eller i samband med övervakning som avses i 14 §.

Arbets- och näringsministeriet *ska* i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom. *samt 11 och 11 a § samt för bedömning av en verksamhetsutövares eller en fjärranalysaktörs tillförlitlighet på det sätt som avses i 17 a §* begära utlåtanden av andra myndigheter, om det inte är uppenbart onödigt att begära ett sådant. Ministeriet kan också begära utlåtanden i samband med bedömningen av förutsättningarna för att ändra eller återkalla ett tillstånd med stöd av 13 § eller i samband med övervakning som avses i 14 §. *Arbets- och näringsministeriet kan begära utlåtanden också av oberoende sakkunniga som företräder särskild sakkunskap.*

17 a §

Bedömning av tillförlitlighet

En i 5 § 2 mom. 1 punkten avsedd verksamhetsutövares tillförlitlighet och en i 11 a § 2 mom. 1 punkten avsedd fjärranalysaktörs tillförlitlighet bedömas på det sätt som anges i denna paragraf. Om verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet också verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller också de ägare till juridiska personer som bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys och som har en ägarandel på minst 10 procent eller röst rätt i företaget.

En person anses inte vara tillförlitlig, om

1) personen under fem år före bedömningen har dömts till straff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys,

2) personen annars på grund av sin ställning eller sin verksamhet kan anses uppenbart olämplig att bedriva rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys på ett sätt som är förenligt med den nationella säkerheten, Finlands internationella förpliktelser eller utrikes- och säkerhetspolitiken,

3) näringsförbud som gäller personen har förts in i myndighetsregister eller kreditupplysningsregister,

4) personen i fråga är försatt i konkurs eller enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder och detta kan anses utsätta personen för risk att bli utnyttjad, utsatt för påtryckningar, mutförsök eller annan osaklig påverkan eller annars kan äventyra personens möjligheter och förmoda att på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt sköta sina förpliktelser som följer av denna lag, av ett tillstånd som beviljats med stöd av den eller av tillståndsvillkoren.

När den behöriga myndigheten överväger slutresultatet av bedömningen av en fysisk persons tillförlitlighet ska myndigheten särskilt beakta betydelsen av personens verksamhet eller bakgrund med tanke på verksamhetsutövaren eller fjärranalysaktören som helhet i förhållande till bedrivandet av rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys. Bedömningen av tillförlitlighet baserar sig på en helhetsbedömning där personens ställning och bestämmande inflytande i en sammanslutning som bedriver rymdverksamhet eller satellitbaserad fjärranalys ska beaktas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Som utredning enligt 2 mom. 1 punkten ska godkännas uppgifter som fås med stöd av straffregisterlagen (770/1993) och i fråga om en utländsk person ett straffregisterutdrag utfärdat av en behörig myndighet i personens ursprungsland eller etableringsland. Ett straffregisterutdrag får inte vara äldre än sex månader. Om ovannämnda utdrag eller intyg inte utfärdas i den utländska personens etableringsland, ska i stället för dessa som bevis godtas en försäkran under ed eller högtidlig försäkran enligt lagstiftningen i etableringslandet som avlagts av personen.

Den tidsfrist som avses i 2 mom. 1 punkten ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till den tidpunkt då ansökan togs emot.

18 §

18 §

Myndighetens rätt att få information

Myndighetens rätt att få information

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter om omständigheter som berör verksamhetsutövaren som är nödvändiga för att ministeriet ska kunna sköta sina uppdrag.

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna *och andra begränsningar som gäller utlämnande av information* rätt att av andra myndigheter *få sådan information* om omständigheter som berör verksamhetsutövaren *och fjärranalysaktören* som är nödvändig för att ministeriet ska kunna sköta sina uppdrag enligt denna lag.

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av dem som utför offentliga uppdrag få för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag nödvändig information om, verksamhetsutövare och fjärranalysaktörer samt ledamöter och ersättare i deras styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Rätten att få information gäller också uppgifter ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Gällande lydelse

19 §

Vite

Arbets- och näringsministeriet kan förena ålägganden som det meddelat med stöd av 13 § 3 mom. med vite.

20 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som arbets- och näringsministeriet har fattat med stöd av denna lag får sökas hos förvaltningsdomstolen genom besvär. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

21 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) bedriver rymdverksamhet utan tillstånd enligt 5 § eller godkännande enligt 11 §,
- 2) överför faktiskt bestämmande inflytande över ett rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan verksamhetsutövare eller ägare utan godkännande som avses i 11 § eller

- 3) försummar den skyldighet att teckna försäkring som avses i 8 § eller den uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 mom.

ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag för **rymdverksamhetsförseelse** dömas till böter.

Bestämmelser om straff för registeranteckningsbrott finns i 16 kap. 7 § i strafflagen och om straff för ingivande av osant intyg till myndighet 16 kap 8 § i den lagen.

Föreslagen lydelse

19 §

Vite

Arbets- och näringsministeriet kan förena ett förordnande som det meddelat med stöd av 13 § 2 och 3 mom. med vite.

20 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite tillämpas dock viteslagen (1113/1990).

21 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan av arbets- och näringsministeriet påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bedriver rymdverksamhet utan ett tillstånd som avses i 5 §,
- 2) överför faktiskt bestämmande inflytande över ett rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan verksamhetsutövare eller ägare utan godkännande som avses i 11 §,
- 3) i rymdverksamhet försummar den skyldighet att teckna försäkring som avses i 8 §,
- 4) bedriver satellitbaserad fjärranalys utan tillstånd som avses i 11 a §, eller
- 5) försummar den anmälningsplikt som avses i 11 d § 4 mom. eller den uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 eller 3 mom.

En påföljdsavgift som påförs en juridisk person får uppgå till högst 500 000 euro, dock högst fyra procent av den juridiska personens omsättning under den föregående räkenskapsperioden. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst fyra procent av dens inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 50 000 euro.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till

1) överträdelsens art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om överträdelsen upprepats,

2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig,

3) åtgärder som vidtagits av verksamhetsutövaren för att lindra eller avhjälpa skadan, och

4) verksamhetsutövarens ekonomiska ställning.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift ska inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. Påföljdsavgift behöver inte påföras, om verksamhetsutövaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att förfarandet upptäcktes och det inte är fråga om ett allvarligt eller återkommande förfarande. Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan gärningen begicks.

Påföljdsavgift får inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en påföljdsavgift får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

En påföljdsavgift preskriberas fem år från det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Satellitbaserad fjärranalys som har inletts före ikraftträdandet av denna lag får fortsätta utan tillstånd enligt 11 a § i tolv månader från dagen för ikraftträdandet av lagen.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 714/2022, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och

Gällande lydelse

en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021), en påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022) och en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022).

Föreslagen lydelse

en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021), en påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022), en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022) *och en påföljdsavgift enligt 21 § i lagen om rymdverksamhet (63/2018).*

Denna lag träder i kraft den 20 .